

Glasnik

BROJ 1
VOL. 19
LIPANJ 2026.

MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

POVJERENJE JE VALUTA DIGITALNOG DOBA

ISSN 3102-5625 (ONLINE)
ISSN 1846-7946 (TISAK)

IMPRESSUM

GLASNIK MEDICINSKOG FAKULTETA
Glasilo Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu

ADRESA UREDNIŠTVA:

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu
Šoltanska 2a, 21000 Split, Hrvatska

GLAVNA UREDNICA

dr. sc. Danira Matijaca
e-mail: danira.matijaca@mefst.hr

REDAKCIJA

doc. dr. sc. Angela Mastelić · dr. sc. Lana Barać ·
doc. dr. sc. Tina Poklepović Peričić ·
Tonći Mastelić, dr. med. · Dalibor Gabela, dipl. ing. ·
Anja Petrincec · Stipe Beljan · Ivan Gudelj · Lucija Skejić

LEKTOR

Nevena Čudina Turčinov, prof.

LEKTOR ZA ENGLLESKI

Daniela Reić Šučur, prof.

FOTOGRAFIJE

Dalibor Gabela, dipl. ing. (str. 3. – 9., 11., 22. – 24., 32.,
49., 58. – 60.)

UPUTA SURADNICIMA I ČITATELJIMA

Glasnik Medicinskog fakulteta glasilo je Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Izlazi dva puta godišnje. Rukopisi se šalju e-mailom na adresu: glasnik@mefst.hr ili e-adresu urednika. Članci ne podliježu recenziji i uredništvo se ne mora slagati s mišljenjem autora. Članci se mogu pretiskati samo uz naznaku izvora.

NAPOMENA

Ovaj broj časopisa objavljen je samo u digitalnom obliku.

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU NA INTERNETU

www.mefst.hr

Najdalje stižemo kad hodamo zajedno!

Tema ovog broja nije izabrana slučajno. Živimo u vremenu kada se informacije umnožavaju brže no što ih uspijemo vrednovati, kada je algoritam preuzeo ulogu urednika, a brzina objavljivanja potisnula dubinu promišljanja. U takvom okruženju povjerenje - u instituciju, u znanje, u čovjeka koji stoji iza ideje - postaje sve rjeđa i dragocjenija valuta. I stoga upravo s tom temom povjerenja započinjemo naš lipanjski Glasnik.

Medicinski fakultet u Splitu obilježio je dvadeset i devet godina samostalnosti. Svečana sjednica 26. ožujka podsjetila nas je na dug put - od Mirkovićeve vizije iz 1792., prve liječničke diplome u Zadru 1811., do dana kada je MEFST stao na vlastite noge i s vremenom postao prepoznatljiv medicinski centar srednje Europe. I prije nego što se tako snažno zaokrenuo zamašnjak masovne primjene umjetne inteligencije u svakodnevici i znanosti, znali smo da je povjerenje kamen temeljac svega što vrijedi i ostaje. Naš je Fakultet izgrađen na povjerenju koje su naraštaji nastavnika, istraživača i studenata polagali u ovu instituciju svaki put kada su odabrali u njoj ostati, raditi i graditi.

Izveštavamo o nagradama za ono što se rijetko promovira na naslovnica - tihi i dugoročni predanost medicini i služenju zajednici, te o raznovrsnim stručnim, znanstvenim i humanitarnim aktivnostima naših zaposlenika i studenata. Tu je i razgovor s prof. dr. sc. Ivanom Urličem, utemeljiteljem Katedre za psihološku medicinu i dobitnikom Medalje časti Hrvatske liječničke komore, koji je cijeli radni vijek posvetio razumijevanju ljudske psihe. Njegova poruka studentima jednostavna je: sve što je vrijedno zasniva se na ljubavi, entuzijazmu, povjerenju i požrtvornosti. Tu je i priča o našoj studentici Miji Bajramagić, koja potvrđuje da nam duboku radost i osjećaj ispunjenosti donose upravo marljivost i spremnost da pomazemo jedni drugima. Mia je medicinu upisala nakon završenog Kemijsko-tehnološkog fakulteta i sada

se, na drugoj godini medicine, već potpisuje kao prva autorica izvornog rada u prestižnom časopisu Diabetologia. Univerzalni recept za siguran i održiv napredak ljudskog društva zacijelo dobro poznaju i nobelovci koji su na zidu našeg labava ostavili potpise i tako nam darovali trajni podsjetnik na obvezu da svako „sutra“ učinimo uspješnijim od ovog „danas“, pa makar i za milimetarski pomak. Naravno da najdalje stižemo kad hodamo zajedno - zbog toga se rado povezujemo sa sličnima i drugačijima brojnim projektima, te provodimo istraživanja s drugim znanstvenicima u zemlji i svijetu. Za medicinu kao primijenjenu znanost nužno je da se razvija u interdisciplinarnom okruženju, o čemu svjedoči i naša nedavno uspostavljena suradnja sa splitskim FESB-om. Svoj obol očuvanju javnog zdravlja dali smo izradom sustavnog pregleda dosadašnjih istraživanja o povezanosti jačine niskofrekventnog EM polja, kakva nalazimo u blizini dalekovoda i trafostanica, i pojave određenih bolesti u populaciji djece i odraslih. Nadalje, prva smo sastavnica na našem sveučilištu koja je već u studenome prošle godine usvojila Pravilnik o primjeni alata generativne umjetne inteligencije u nastavi, istraživanju i poslovanju. Također, naši su znanstvenici među prvima u Hrvatskoj u sklopu Knjižnice dobili i radnu stanicu s alatom umjetne inteligencije - Claudom.

Danira Matijaca

GLAVNA UREDNICA

Sadržaj

- 5** 29 GODINA SAMOSTALNOSTI
Od Mirkovićeve vizije do uglednog medicinskog centra srednje Europe
- 8** NAGRADE I ZAHVALNICE 2026.
- 10** PONOS SVEUČILIŠTA
Znanost nije trošak
- 11** SPORTIVO ŽNJAN
- 12** SURADNJA S FESB-OM
EMF naš svagdašnji
- 14** UDRUGA SVEUČILIŠNIH ŽENA
Što se sve krije iza akademskih titula?
- 16** NOBELOVCI MEĐU NAMA
Zid slavnih u našem labu
- 17** PROF. DR. SC. IVAN URLIĆ
Sve se zasniva na ljubavi, entuzijazmu, povjerenju i poštivosti
- 22** MIA BAJRAMAGIĆ
Imam divnu mogućnost graditi most između dva svijeta!
- 25** PROJEKT STEAM FEMME
Slatka zamka u boci
- 26** FESTIVAL ZNANOSTI
Tajni život hrane u našem tijelu
- 27** BEZ VARIJACIJE NEMA STATISTIKE
Osnove statistike i programskog jezika R
- 28** HEALTHTECH ADRIA MEETUP #9
Od hipoteze do inovacije u istraživanju raka
- 29** PUBLIKACIJE
OSKI praktikum
- 30** EU4MEDTECH
Dokazivanje sigurnosti i učinkovitosti medicinskih uređaja
- 31** HRVATSKI TJEDAN MOZGA
Sinj kao središte hrvatske neuroznanosti
- 32** U fokusu djeca i mladi
- 33** U SLUŽBI MENTALNOG ZDRAVLJA
Zašto spavamo?
- 34** MENTAL SPACE
Siguran prostor za razgovor
- 35** BLISKI ODNOSI – ČUVARI ZDRAVLJA
Psihološka otpornost kroz prizmu usamljenosti i dobrih odnosa
- 37** ANATOMSKI JEZIČNI KUTAK
Što je živac vidnik a što živac odvratnik?
- 38** ODMORI SE, ZASLUŽIO SI!
Teambuilding „Alumni Anatomija i prijatelji“ u Dugopolju
- 39** NA PRAGU NOVOG DOBA
Algoritam, etika i zakon
- 42** VISOKOŠKOLSKE KNJIŽNICE
Nije to samo papir
- 44** SKANDINAVSKA INSPIRACIJA
Lund University
- 46** VISOKO OBRAZOVANJE & ODRŽIVOST
Trebamo kritičnu masu od 15 % entuzijasta
- 47** DUH I TIJELO
Cjeloviti pogled na čovjeka
- 48** KATEDRA ZA OBITELJSKU MEDICINU
Suvremena saznanja o laktaciji i dojenju
- 50 Rijeka ugostila 13. Splitsku inicijativu
- 51 Što od Rumunjske možemo naučiti?
- 52** COCHRANE KUTAK
Medicina rijetko daje potpuno sigurne odgovore
- 54 GRADE radna skupina, Porto
- 55 IRM 2026: Postajemo sve brži!
- 57** SAVJETOVALIŠTE ZA STUDENTE
Impostor sindrom
- 58** STUDENTSKI IZBORI
Novi predsjednik
- 59** MLADI LIJEČNICI
Upoznavanje s pravnim propisima liječničke djelatnosti
- 60** TRŽIŠTE RADA
Postani vojni doktor!
- 61** 77TH EDSA MEETING AMSTERDAM
Iz Amsterdama s ljubavlju... i broncom
- 62** SURGERY STUDENTS SECTION
Padel Tournament
- 63** DERMATOLOGY
Learning Beyond the University Environment
- 64** CroMISIC
Emocionalni razvoj djece
- 65** PREVMED
Nova generacija javnog zdravstva
- 66** 4. ADRIATIC SYMPOSIUM O DEBLJINI
Suvremene terapijske mogućnosti i integrirani pristup liječenju debljine
- 67** HUMANIJADA 2026.
- 68** MEDIKUS
Radionica venepunkcije
- 69** NATJECANJE MLADIH CRVENOG KRIŽA
U ulozi sudaca i koordinatora
- 70** ERASMUS GENERATION MEETING SPLIT 2026
Tu smo kada zatreba!
- 72** DAN PARODONTNOG ZDRAVLJA
Čuvajmo osmijeh!
- 73** DENTIST
Mjesto susreta studenata i struke

MEDICINSKI FAKULTET U SPLITU OBILJEŽIO 29 GODINA SAMOSTALNOSTI

Od Mirkovićeve vizije do uglednog medicinskog centra srednje Europe

Split, 26. ožujka 2026. - Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu svečanom je sjednicom obilježio dvadeset i devet godina samostalnog postojanja. Okupljene su pozdravili rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić, dekanica Fakulteta prof. dr. sc. Renata Pecotić, zamjenica ravnatelja KBC-a Split doc. dr. sc. Mirelja Ivelja Pavičić te predsjednik Studentskog zbora MEFST-a Gordan Ćurin. U gotovo tri desetljeća samostalnosti MEFST je postao jedna od najprepoznatljivijih medicinskih adresa srednje Europe.

Korijeni medicinske edukacije u RH

Korijeni medicinske edukacije na ovim prostorima sežu više od dva stoljeća unatrag, do vizije dr. Jakova Mirkovića koji je još 1792. predložio osnivanje medicinske škole u Dalmaciji. Njegova ideja oživjela je 1806. otvaranjem prve medicinske škole na tlu Hrvatske u trogirskom Kolegiju sv. Lazara, a 1811. u zadarskom liceju izdana je i prva liječnička diploma na hrvatskom tlu. Moderni institucionalni okvir uspostavljen je 1974. osnivanjem studija medicine u Splitu, u sastavu Sveučilišta u Zagrebu, da bi 26. ožujka 1997. fakultet stekao punu samostalnost.

Izvrsnost unatoč kadrovskim i prostornim ograničenjima

Svečanost je otvorila dekanica prof. dr. sc. Renata Pecotić, koja je s ponosom nabrojila dosadašnja postignuća, ali i izazove s kojima se fakultet svakodnevno suočava. „MEFST nema svojih prostora, djelujemo u sveučilišnim zdanjima. Nemamo ni prikladnu knjižnicu i čitaonicu kakve studenti i znanstvenici na području medicinskih znanosti zaslužuju.“ Posebno je upozorila na položaj asistenata koji, unatoč iznimnom istraživačkom trudu na počecima karijere, prema pozitivnim zakonskim propisima moraju čekati punih deset godina na stjecanje zvanja docenta. Unatoč tim kadrovskim i prostornim ograničenjima, dekanica je istaknula kako MEFST iz godine u godinu podiže rang Sveučilišta u Splitu, i to zahvaljujući volji i entuzijazmu svojega nastavnog i istraživačkog kadra.

S pravom ponosni

Rektor prof. dr. sc. Dragan Ljutić, koji je i sam nekoć obnašao dužnost dekana MEFST-a, govorio je o dugom i bogatom putu ustanove od pionirskih dana do danas. Složio se s dekančinom procenom da fakultetu trebaju vlastiti prostori te istaknuo da s pravom možemo biti ponosni na sve što ovaj fakultet danas jest i što predstavlja, ne samo u Republici Hrvatskoj nego i šire. „Splitska medicina ugledan je i prepoznatljiv medicinski centar na području srednje Europe“, zaključio je rektor.

Stup Sveučilišta

U ime ravnatelja KBC-a Split skup je pozdravila zamjenica ravnatelja za kvalitetu doc. dr. sc. Mirela Pavičić Ivelja, naglasivši duboku isprepletenost kliničke prakse i akademske medicine. Nazočnost prorektora prof. dr. sc. Zorana Đogaša i prof. dr. sc. Nikše Jajca, kao i dekana i predstavnika ostalih sveučilišnih sastavnica, svjedočila je o statusu MEFST-a kao važnog stupa cijelog Sveučilišta u Splitu. Ponos i čast što može biti dijelom medicinske akademske zajednice u Splitu istaknuo je Gordan Ćurin, predsjednik studentskog zbora MEFST-a, naglasivši kako splitski studenti medicine, osim na učenje, velik dio vremena ulažu u različite aktivnosti kojima obogaćuju svoju širu zajednicu.

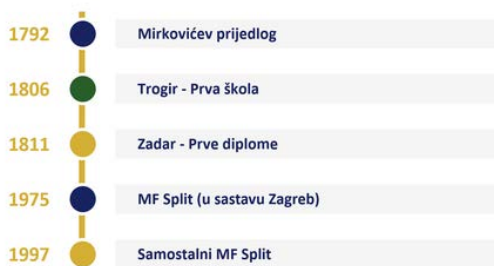
Središte evidence-based medicine

Reputacija MEFST-a u znanosti nije tek ceremonijalna. Fakultet je nositelj brojnih nacionalnih i međunarodnih istraživačkih i stručnih projekata. Osim što je 2010. utemeljio prvu doktorsku školu u Hrvatskoj, 2008. utemeljio je Hrvatski Cochrane - nacionalnu podružnicu globalne mreže koja postavlja zlatni standard u sustavnim pregledima i vrednovanju kvalitete medicinskih dokaza. Time je splitski fakultet postao jedan od regionalnih čvorova međunarodne mreže medicinske znanosti zasnovane na dokazima.

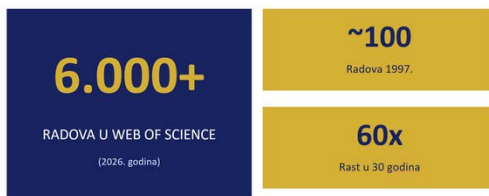
Program su i ove godine glazbom obogatili klavirist Ivan Perak i studentica MEFST-a Chiara Generalić.

OD VIZIJE DO STVARNOSTI

205 godina upornosti i razvoja

ZNANSTVENA IZVRSNOST

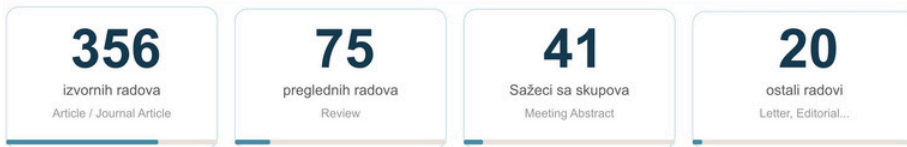

MEDICINSKI FAKULTET SPLIT
Web of Science
 Bibliometrijski pregled 2025.

492
 zapisa ukupno

KLJUČNI POKAZATELJI

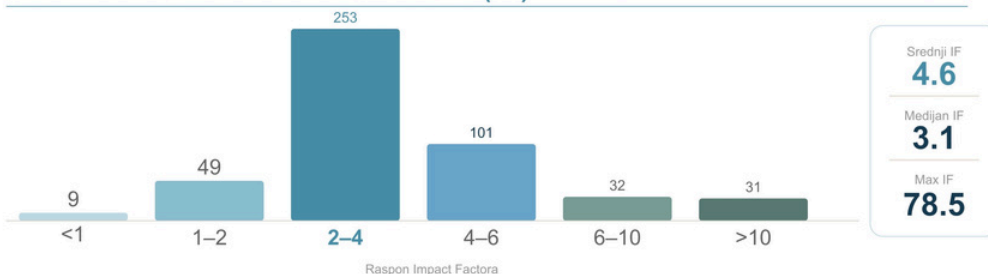

KVARTILI ČASOPISA (Q)

Ukupno radova s definiranim kvartilom: 475 · Bez kvartila (skupovi bez IF): 17

RASPODJELA IMPACT FACTORA (IF)

NAJZASTUPLJENIJI ČASOPISI

SREDNJI IF PO VRSTI RADA

U prvorangiranim časopisima (Q1 + Q2 · 83% radova s definiranim kvartilom) **80,69%**

Izvor podataka **Web of Science**

© 2025 Medicinski fakultet SPLIT - Izdavač: D. Šušteršič, dr. sc.

NAGRADE I ZAHVALNICE 2026

U sklopu proslave Dana Fakulteta, na svečanoj sjednici Fakultetskog vijeća, i ove su godine dodijeljene nagrade najuspješnijim studentima i nastavnicima te su uručene zahvalnice zaposlenicima koji su umirovljeni u 2025.

Studenti od druge do završne godine studija koji su u prethodnim akademskim godinama ostvarili ukupan prosjek ocjena od najmanje 4,00:

MEDICINA: Lara Patrlj, Tonći Kaselj, Josip Bartulović, Pia Bešić, Ana Banović, Ela Juras
MEDICINA NA ENGLESKOM JEZIKU: Daniela Ana Pavela, Avu Keiandra Böhmer, Colin Küfer, Mathias Nomme, Aschkan Shoja
DENTALNA MEDICINA: Dora Kokić, Lea Šarić, Karla Kolobarić, Marta Mišlov, Lana Bebić
FARMACIJA: Tin Matijaš, Antonia Matijašević, Petra Jankov, Karla Patafta.

Diplomirani redoviti studenti svih sveučilišnih integriranih preddiplomskih i diplomskih studija u 2024/2025., koji su završili studij u roku s ukupnom prosječnom ocjenom od najmanje 4.5:

MEDICINA: Roko Šantić, Katarina Čikara, Luka Grubišić, Tina Volarević, Sara Borović, Katarina Barić
DENTALNA MEDICINA: Nikola Plejić, Darija Bubalo, Anđela Gravić
FARMACIJA: Antea Šimunović, Marija Rajčić, Barbara Badrov, Iva Slugan.

Prvi, posljednji ili dopisni autori znanstvenih članaka objavljenih u 2025. i indeksiranih u WOS-u, s najvišim čimbenikom odjeka, nastalih na Fakultetu samostalno ili u suradnji s drugim ustanovama:

TEMELJNE MEDICINSKE ZNANOSTI:

doc. dr. sc. Antonija Tadin

KLINIČKE MEDICINSKE ZNANOSTI:

izv. prof. dr. sc. Mladen Carev

JAVNO ZDRAVSTVO I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA:

prof. dr. sc. Ana Marušić

DENTALNA MEDICINA:

doc. dr. sc. Marija Roguljić

FARMACIJA:

izv. prof. dr. sc. Ana Šešelja Perišin

Najuspješniji znanstveni projekti u 2025. prema kumulativnom čimbeniku odjeka radova pridruženih projektu:

prof. dr. sc. Katarina Vukojević

(projekt Genetska dijagnostika malformacija bubrega i mokraćnog sustava)

Student koji je prvi autor znanstvenog članka objavljenog u 2025., u časopisu najvišeg čimbenika odjeka:

Anders Ødeverp

Najbolji doktorski rad prema kumulativnom čimbeniku odjeka radova proizašlih iz doktorskog rada:

dr. sc. Maja Pavić

Najbolje nastavno štivo:

prof. dr. sc. Vedran Kovačić

(„Kontinuirano nadomještanje bubrežne funkcije u intenzivnoj jedinici“)

Zahvalnice za zaposlenike umirovljene u 2025.:

Prof. dr. sc. Mirna Saraga-Babić, prof. dr. sc. Boris Lukšić, prof. dr. sc. Marija Definis, prof. dr. sc. Marija Tonkić, prof. dr. sc. Merica Glavina Durdov, doc. dr. sc. Željko Šundov i Jolanda Kunjašić.

Za sveukupni doprinos razvoju i promicanju ugleda Fakulteta nagrađene su studentice:

Angela Kalpić, Dora Komić, Lucija Kovačić, Irma Nina Orlandić i Lucija Skejić.

PONOS SVEUČILIŠTA - NAŠI MEFSTOVCI

Znanost nije trošak

Split, 4. veljače 2026. – Sveučilište u Splitu nagradilo je najuspješnije znanstvenike. Nagrade za znanost dobili su najproduktivniji i najutjecajniji autori radova objavljenih u 2024. i indeksiranih u bazama WOS CC ili Scopus. Zbog vremena potrebnog za indeksaciju i analizu, nagrade se dodjeljuju nakon što prođe barem godina dana od objave rada. Ujedno, to je i prigoda da se javnosti predstave aktivnosti naših znanstvenika te istakne njihova nezamjenjiva uloga u društvu.

Na području biomedicine i zdravstva nagrade su dobili prof. dr. sc. Joško Božić, prof. dr. sc. Ivana Kolčić i prof. dr. sc. Janoš Terzić. U kategoriji mladih znanstvenika nagrađena je dr. sc. Marija Franka Žuljević. Osim broja objavljenih radova, vrednovanje je obuhvaćalo i dodatne pokazatelje znanstvene izvrsnosti – kvalitetu časopisa u kojima su radovi objavljeni te doprinos autora pojedinom radu, posebice u ulozi prvog ili dopisnog autora.

Za kategoriju asistenata, doktoranada i poslijedoktoranada uvjet za razmatranje bio je najmanje tri rada indeksirana u bazama WoSCC ili Scopus, pri čemu su i u ovoj kategoriji dodatno vrednovani kvaliteta časopisa i autorski doprinos. Sveučilište kontinuirano jača svoju znanstvenu i međunarodnu poziciju, kazao je rektor prof. dr. sc. Dragan Ljutić tijekom svečanosti dodjele nagrada. Pri tom je izrazio veliko zadovoljstvo što su među laureatima brojni mladi znanstvenici, a osvrnuo se i na sedmogodišnja ulaganja u infrastrukturu, nove studije i znanstvene projekte. „Izvrsnost i kontinuirana ulaganja temelj su daljnjeg napretka“, zaključio je zaželjevi splitskom sveučilištu nastavak razvoja i stjecanja sve većeg ugleda na međunarodnoj razini.

U ime dobitnika na primljenim priznanjima zahvalio se prof. dr. sc. Janoš Terzić s Medicinskog fakulteta te istaknuo kako su nagrade vrlo važne za znanstvenike koji najčešće rade izvan fokusa javnosti. „Znanost nije trošak, već ključ za rješavanje suvremenih društvenih izazova“, poručio je prof. Terzić.

SPORTIVO ŽNJAN

Split, 27. ožujka 2026. - Oblaci vole naše proslave. Suprotivi njima i suprotivi vjetru, suprotivi temperaturi koja nema veze s proljećem, umotani u šalove i cupkajući na mjestu zvanom Žnjan, samo dan nakon našeg 29. rođendana, mi bijasmo sportaši ili navijači, i to po prvi puta na igralištima tek uređenima prošlog ljeta. Nakon tolikih godina pohoda na Marjan, 2026. stigosmo do bližih nam terena. Podružismo se, naigrasmo i razdijelismo pobjede. Uostalom, uspjeh je vazda slađi kad se ostvari u otegotnim okolnostima. Tko bi to bolje mogao znati od našeg MEFST-a! Ili bez našeg Josipa Barića, umirovljenika koji to „ni pod razno“ nikad postati neće, jerbo sportskog dana bez njega nigdar ne bi bilo, a nadamo se da još dugo ni biti neće! Ove godine pobjednički pokal u nogometnom nadmetanju pripao je studenima Medicine na engleskome. Oni su u finalnom okršaju rezultatom 3 : 2 nadigrali ekipu studenata Medicine na 4. godini.

Let's play!

SURADNJA S FESB-OM

EMF naš svagdašnji

*Petar Todorović, dr. med.
Katedra za anatomiju*

Split, 20. veljače 2026. – Dekanica MEFST-a prof. dr. sc. Renata Pecotić i dekan FESB-a prof. dr. sc. Branimir Lela potpisali su ugovor o suradnji dvaju splitskih fakulteta i sudjelovali na radionici na kojoj je multidisciplinarni tim od deset istraživača javno predstavio rezultate jednogodišnje studije elektromagnetskih polja niskih frekvencija kojima su izvor dalekovodi i trafostanice. Potpisivanjem ugovora započela je dugoročna suradnja između dvaju splitskih fakulteta koji sve češće dijele istraživačke interese.

Splitska desetka

MEFST-ov tim predvodila je prof. dr. sc. Katarina Vukojević, a uz nju su sudjelovali dr. sc. Danira Matijaca, doc. dr. sc. Ana Čarić i Petar Todorović, dr. med. Tim s FESB-a predvodio je prof. dr. sc. Dragan Poljak (voditelj cjelokupne studije), a uz njega su radili prof. dr. sc. Tonko Garma, izv. prof. dr. sc. Vicko Dorić i izv. prof. dr. sc. Mario Cvetković. Iz Hrvatskog operatora prijenosnog sustava – prijenosnog područja Split sudjelovali su Ante Soldo, mag. ing., i Zorica Novaković Šesnić, dipl. iur., koji su istraživanje upotpunili pravnim aspektima - regulatornom praksom u energetskom sektoru. Elektromagnetska polja niskih frekvencija (ELF-EMF), kakva nastaju u blizini dalekovoda i transformatorskih stanica, kompleksna su tema na raskrižju inženjerstva, fizike, biomedicine i prava. Predstavljena studija strukturirana je u nekoliko cjelina: određivanje razina vanjskih električnih i magnetskih polja u RH, sustavni pregled poznatih učinaka na ljudsko zdravlje, izrađen na temelju dosadašnjih istraživanja, te pravni okvir zaštite građana.

46 godina istraživanja

Znanstvenici MEFST-a izradili su scoping review objavljen u časopisu IEEE Access. Analizirano je 51 primarno istraživanje iz više od 20 zemalja na pet kontinenata, provedeno u razdoblju od 46 godina – od 1979. do 2025.

Najdosljednija povezanost između blizine dalekovoda ili trafostanica i pojave određenih oboljenja uočava se za dječju leukemiju - za djecu izloženu magnetskim poljima jačine od 0,3 do 0,5 mikrotesla i više bilježi se povećani rizik, što je konzistentno s IARC klasifikacijom EM polja niskih frekvencija (ELF-EMF) kao moguće karcinogenih za ljude (Skupina 2B). Sugestivna povezanost postoji i za neuropsihološke simptome, a rezultati za ostale ishode mješoviti su. Međutim, potrebno je istaknuti da postojanje povezanosti još nipošto ne dokazuje uzročnost, jer i drugi čimbenici mogu dovesti do oboljenja. Nadalje, još uvijek nisu poznati biološki mehanizmi mogućeg negativnog utjecaja ELF-EMF na ljudsko zdravlje, pa se rezultati epidemioloških istraživanja uzimaju u obzir ponajprije zbog predostrožnosti, a zatim i kao poticaj za daljnja istraživanja.

Oprez pri odabiru lokacije za energetska infrastrukturu

Radionici su nazočili zaposlenici i suradnici FESB-a, MEFST-a, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM), Hrvatske elektroprivrede (HEP), Dalmatinske energetske agencije (DEA) i Hrvatskog operatora prijenosnog sustava (HOPS). U zaključnim riječima prof. dr. sc. Poljak naglasio je kako u RH, prema podacima iz predstavljene studije, izmjerene i izračunane vrijednosti polja u realističnim scenarijima nisu prelazile granične razine propisane nacionalnom i internacionalnom regulativom. No istovremeno je preporučio primjenu načela predostrožnosti pri planiranju i izgradnji energetske infrastrukture – osobito u blizini škola i dječjih vrtića, u skladu s praksom europskih zemalja.

Creativity is just connecting things.

Steve Jobs

IEEE ACCESS · 2026

51

primarna empirijska studija

46 godina 20+ zemalja
1979 – 2025 · 5 kontinenta

DIZAJN STUDIJA

- Studija slučajeva i kontrola 55%
- Kohortne 20%
- Presječne 20%
- Ostalo 5%

IZVOR POLJA

- 78% dalekovodi
- 22% trafostanice

Naponski raspon: 63 – 735 kV
Rezidencionalno: 84% · Djeca: 45%

Todorović et al. IEEE Access 2026
DOI 10.1109/ACCESS.2026.3671962

SMJER ASOCIJACIJA (n=51)

ZDRAVSTVENI ISHODI

KLJUČNI NALAZ

Djeca leukemija: RR 3.8–5.1 pri magnetskom polju ≥0.3–0.5 μT
Konzistentno s IARC klasifikacijom: 2B (IARC Grupa 2B)

Istraživački jaz
Nema studija iz: JI Europa · Afrika · J. Azija · Kina

MJERENJA U HRVATSKOJ (prvi put)

Δ Epidemiološki prag ≥0.3–0.5 μT · ICNIRP limit 200 μT · Razlika ~500x

UDRUGA SVEUČILIŠNE ŽENE

Što se sve krije iza akademskih titula?

Split, 11. ožujka 2026. – Gradonačelnik Tomislav Šuta i dogradonačelnica Matea Dorčić u vijećnici Medicinskog fakulteta u Splitu susreli su se s članicama Hrvatske udruge sveučilišnih žena. Udruga je osnovana prije četiri godine u Splitu, sa sjedištem na Medicinskom fakultetu, i danas okuplja znanstvenice i stručnjakinje iz različitih područja koje djeluju u Hrvatskoj i drugim zemljama.

Zašto ne i u Hrvatskoj?

Okupljene su pozdravile MEFST-ove znanstvenice, predsjednica Udruge prof. dr. sc. Snježana Mardešić i dopredsjednica prof. dr. sc. Katarina Vukojević, pojasnivši pri tom kako je došlo do okupljanja sveučilišnih žena u Hrvatskoj. Naime, profesorica Vukojević prijavila se 2012. na natječaj za dodjelu međunarodne stipendije Američke udruge sveučilišnih žena i našla se na popisu 8% kandidatkinja kojima je pošlo za rukom dobiti tu važnu financijsku potporu. Otišla je na sveučilište Columbia, šesto najprestižnije u svijetu, a po povratku u Hrvatsku takvo joj je iskustvo omogućilo pokretanje projekata i zapošljavanje mlađih kolegica, danas uglednih liječnica i znanstvenica. Kad je osjetila da bi slično poticajno okruženje trebalo i Splitu, potaknula je osnivanje hrvatske udruge.

Projekti koji donose promjene

Ante Bošnjak, mag oec i tajnik udruge, predstavio je projekte provedene pod vodstvom ili u suradnji s udrugom. Prvi veliki projekt u kojem je udruga bila partner, a Medicinski fakultet u Splitu nositelj, financirali su EU fondovi. Projekt „Provjera točnosti informacija o zdravlju” tijekom trogodišnje provedbe iznjedrio je edukativnu kampanju u školama i na pet visokih učilišta, tri okrugla stola i, kao najvažniji doprinos opismenjavanju građana na području zdravlja, online platformu MedLitmus za provjeru točnosti zdravstvenih informacija. Drugi projekt - „Usvojimo navike za zdravu kožu”, financirao je Grad Split, a nizom edukacija obuhvatio je učenike i nastavnike u nekoliko splitskih osnovnih škola.

Bošnjak je ukratko predstavio i projekte u tijeku kojima su voditeljice članice udruge. Prof. Vukojević na čelu je projekta DIGIT, za koji su Svjetska banka i Ministarstvo znanosti izdvojili 350.000 eura, a cilj mu je Centar za translacijska istraživanja u biomedicini u sastavu Medicinskog fakulteta u Splitu transformirati u istraživački hub i u njemu povezati znanstvena dostignuća i inovacije u industriji. Prof. Tina Tičinović-Kurir vodi trogodišnji projekt vrijedan 200.000 eura namijenjen istraživanju uloge crijevnog mikrobioma, prehrane i psihičkog stresa u šećernoj bolesti tipa 2, s ispitanicima koji obuhvaćaju stanovnike dalmatinskih otoka, Zagore i hrvatske branitelje s PTSP-om.

Ženski put do uspjeha - brutalan!

Posebno je bilo poticajno svjedočanstvo o osobnom i profesionalnom rastu dr. sc. Petre Zubin Maslov, interventne kardiologinje iz KBC-a Split. Ona je diplomirala 2008. i doktorirala 2013. na MEFST-u, nakon čega se odselila u New York, gdje je završila specijalizaciju iz interne medicine i kardiologije u Mount Sinai Morningside, jednoj od vodećih američkih bolnica. Prijavila se na natječaj na kojem je sudjelovalo 5.000 kandidata, te se našla na popisu 50 odabranih.

Naposlijetku je postala zamjenica ravnatelja Kardiovaskularnog instituta u toj bolnici. No, za mladu ženu to je bio trnovit put prema izvrsnosti - samo dva dana prije poroda radila je noćnu smjenu u jedinici intenzivne njege i stavljala centralne katetere. „Bilo je brutalno“, kazala je Petra i objasnila kako je razlog njezina povratka u Hrvatsku bio posve osoban - htjela je da njezini sinovi odrastaju kao Hrvati, uz bake i djedove, govoreći hrvatski jezik i usvajajući hrvatsku kulturu. Godinu i pol je prošlo od njezina povratka, a ona je, kako kaže, sretna. Njezin je suprug također liječnik kojeg je upoznala za vrijeme specijalizacije, a podrijetlom je Hrvat. I danas Petra drži vrata otvorena mladim liječnicima koji žele steći iskustvo u Americi - nekolicinu ih je već uvela u sustav koji je i sama s mukom prošla.

Zajedno prema napretku

Dekanica MEFST-a, ujedno i članica udruge, prof. dr. sc. Renata Pecotić zahvalila je udruzi na doprinosu koji pruža akademskoj i široj društvenoj zajednici. Napomenula je kako Medicinski fakultet u Splitu slovi kao vodeća sastavnica Sveučilišta, velikim dijelom i zbog zasluga žena koje rade na njemu.

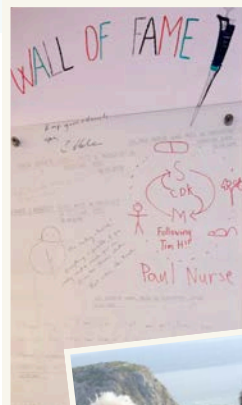
"WE MUST HAVE
PERSEVERANCE AND
ABOVE ALL CONFIDENCE
IN OURSELVES. WE MUST
BELIEVE THAT WE ARE
GIFTED FOR SOMETHING,
AND THAT THIS THING,
AT WHATEVER COST,
MUST BE ATTAINED."

Gradonačelnik Šuta izrazio je spremnost za buduću suradnju financiranjem projekata, ustupanjem prostora te razvojem raznovrsnih programa socijalnog razvoja i zaštite mentalnog zdravlja mladih. Podsjetio je na nedavno pokretanje studija Logopedije u Splitu, što pokazuje kako inicijative lokalnih vlasti mogu biti usmjerene na konkretne potrebe zajednice. Članice je udruge pozvao da pred gradsku upravu stalno donose nove prijedloge, jer bez novih prijedloga neće biti ni iskoraka.

Marie Curie

NOBELOVCI MEĐU NAMA

Zid slavnih u našem labu

Sir **Paul Nurse** dobitnik je Nobelove nagrade za fiziologiju i medicinu, a prvi strani grad koji je u životu posjetio bio je, vjerovali li ne - Split. Bila je to 1968. godina, a fotografija ispred Grgura Ninskog tihi je svjedok te prve veze između budućeg nobelovca i našeg grada.

Desetljećima kasnije, 2017. Sir Paul vratio se u Split kao jedna od najvećih živućih znanstvenih legendi. Povod je bio gradski program NobelST, koji je osmislio i pokrenuo prof. dr. sc. **Janoš Terzić** s Medicinskog fakulteta u Splitu. Ideja je bila jednostavna, a učinak dalekosežan - Grad financira dolazak nobelovaca, a oni održe javno predavanje i druže se s najboljim studentima splitskog sveučilišta.

Sir Paul Nurse nije samo nobelovac. Predsjednik je Royal Societyja - Britanske akademije znanosti, a zanimljivo je da je drugi put izabran na tu funkciju, što se nije dogodilo još od 19. stoljeća. Uz sve to, Nurse posjeduje i pilotsku dozvolu. Tu je čast prije njega više puta nosio i Sir Isaac Newton. Drugi posjet Splitu doveo je Nursea i na MEFST, gdje je ostavio poruku na Zidu slavnih te se družio sa studentima. Posjetio je i kanjon Cetine i Klišku tvrđavu. Znanosti, kako kaže profesor Terzić, treba upravo i ovo - susret, razgovor, inspiracija uživo.

Uz Sir Paula Nursea, koji je Nobelovu nagradu za fiziologiju i medicinu podijelio s Timom Huntom 2001. godine, svoj su trag na splitskom Zidu slavnih ostavili i drugi nobelovci koji su zahvaljujući programu NobelST posjetili MEFST: **Erwin Neher** (posjet 2018.) - Nobelova nagrada za fiziologiju i medicinu 1991., **Richard J. Roberts** (2019.) - Nobelova nagrada za fiziologiju i medicinu 1993., **Tim Hunt** (2014.) - Nobelova nagrada za fiziologiju i medicinu 2001., **Serge Haroche** (2019.) - Nobelova nagrada za fiziku 2012., **Ada Yonath** (2022.) - Nobelova nagrada za kemiju 2009., **Carlo Rubbia** (2019.) - Nobelova nagrada za fiziku 1984., **Harald zur Hausen** (2019.) - Nobelova nagrada za fiziologiju i medicinu 2008. za otkriće da humani papilomavirus (HPV) uzrokuje rak vrata maternice te **Aaron Ciechanover** (2013.) - Nobelova nagrada za kemiju 2004. za otkriće ubikvitina.

Prof. Terzić nastavlja svoj znanstveni put uz bok najboljima i u potrazi za otkrićima koja ozbiljne promjene znače. Početkom ove godine objavio je, zajedno s grupom prof. **Ivana Đikića** i bivšim doktorandima MEFST-a **Mateom Glumcem** i **Mariom Bošković**, istraživanje u časopisu **Science** o usporavanju ubrzanog starenja kod miševa - rad koji otvara nova pitanja o biologiji starenja.

MEDALJA ČASTI HRVATSKE LIJEČNIČKE KOMORE

Sve se zasniva na ljubavi, entuzijazmu, povjerenju i požrtvornosti

*Razgovarao: Tonći Mastelić, dr. med., univ. spec., spec. psihijatrije
Katedra za psihološku medicinu
Katedra za psihijatriju*

Razgovarali smo s profesorom Ivanom Urličem, psihijatrom, psihoanalitičkim psihoterapeutom, grupnim analitičarem i forenzičkim psihijatrom, voditeljem Katedre za psihološku medicinu od osnutka Medicinskog fakulteta u Splitu do 2005. godine. Pričali smo o njegovoj karijeri i nekim aktualnim temama.

U prosincu prošle godine dobili ste Medalju časti Hrvatske liječničke komore, najviše priznanje komore za izuzetna stručna ostvarenja. Možete li nam na početku ovog razgovora opisati kako je započelo i izgledalo Vaše stručno putovanje?

Svako putovanje ima svoj prvi korak. Naša životna putovanja počinju u obiteljskom okružju. U mojoj obitelji tri su liječnika prethodila mojoj odluci da studiram medicinu, djed, ujak i otac. Moj je djed studirao u Pragu, moj otac u Beču, a ja u Zagrebu. Završio sam osnovno obrazovanje i Klasičnu gimnaziju u Splitu. Sve su to bile dobre škole i zahvalan sam svima koji su me usmjerili prema knjizi, znanosti, a osobito medicini. Tijekom studija volontirao sam na Hitnoj pomoći, da se priprelim i za posao na terenu gdje ljudi žive i da se susretne s njihovim zdravstvenim poteškoćama u, kako se to danas kaže, realnom vremenu. Nakon studija jedino zaposlenje našao sam u industriji u solinskom bazenu, a mijenjao sam kolege u gradskim ambulancama i na hitnoj pomoći u Splitu i Solinu i iz dana u dan „pekao zanat“. Nisu me čekala ružičasta vremena, ali sam stekao vrijedna iskustva i razvijao dobre odnose s medicinskim osobljem. Bili smo ukrcani na isti brod i usmjereni na dobru suradnju. Dugo sam čekao na specijalizaciju iz neuropsihijatrije, nije bilo lako. Moje oduševljenje i predanost radu na neurologiji, a zatim i na psihijatriji, uspješno sam završio sa

specijalizacijom u Zagrebu. U to se vrijeme neuropsihijatrija podijelila na dvije odvojene grane medicine. U skladu s tim u splitskoj bolnici osnovani su Odjel za neurologiju koji je vodio doc. Reić i Odjel za psihijatriju koji je vodio prof. Uglešić. Prevagovao je moj interes za psihijatriju, istraživanja u području formiranja i funkcioniranja osobnosti, karaktera, mentaliteta, i u normalnom svakodnevnom i u psihopatološkom smislu, te kako uspostaviti i razvijati terapijski odnos s osobama s teškim poremećajima koji zahtijevaju hospitalno liječenje. To me navelo na put cjeloživotnog učenja i dijeljenja znanja i iskustava ne samo u profesionalnom krugu nego i u skrbi za mentalno zdravlje zajednice s kojom dijelim svoj život.

Bili ste voditelj Katedre za psihološku medicinu od osnutka Medicinskog fakulteta u Splitu. Možete li studentima približiti psihološku medicinu i njezinu važnost?

Upoznavanju s psihijatrijom prethodi kolegij Psihološke medicine. Tu se student susreće s konceptima razvoja i strukture psihe kako su to istraživali i formulirali veliki istraživači tog područja, od ranih radova S. Freuda, C. G. Junga i brojnih drugih do suvremenih teoretičara. Ta istraživanja bitno su unaprijedila ne samo razumijevanje ljudskog psihičkog ustrojstva nego i razvojne linije po fazama počevši od najranije dobi do kraja života. Ta saznanja bitno su pridonijela terapijskim pristupima, te novim dijagnostičkim kategorijama. U svojim predavanjima često sam iznosio ne samo kliničke primjere nego i psihodinamsko razumijevanje psiholoških i psihopatoloških fenomena svakodnevnog života. Moje je iskustvo da je to kod slušatelja budilo znatiželju i poticalo diskusiju, koja je povremeno uključivala i elemente provjere nekih vlastitih doživljaja. Moje vođenje Katedre

za psihološku medicinu nastavila je prof. Dolores Britvić, a sada prof. Varja Đogaš. U vrijeme dijela specijalizantskog staža u Zagrebu, koji je trajao godinu dana i bio podijeljen između klinika za neurologiju i psihijatriju na Rebru, uključio sam se u rad psihoterapijskog seminara koji su vodili profesori Duška Blažević, Eugenija Cividini Stranić i Eduard Klain. Tako sam uz psihofarmakoterapiju u rad na odjelu i u ambulantnim uvjetima uveo psihodinamsko razumijevanje i psihoterapijski pristup, prilagođen uvjetima rada s osobama s psihotičnim poremećajima. Za to je bilo potrebno upoznavanje s terapijskim radom s grupama i tako je započela moja edukacija iz grupne psihoterapije.

Vi ste i jedan od osnivača Instituta za grupnu analizu...

Uz edukatore iz londonskog Instituta za grupnu analizu bio sam u prvoj generaciji kod nas s međunarodno priznatim certifikatom za grupnog analitičara. 1988. godine osnovali smo naš Institut za grupnu analizu, čiji sam član osnivač, edukator i supervizor. Čovjek je društveno biće i znanstvena novost bila je upotrijebiti grupu kao terapijski faktor. Inspiracija je potekla od rada s vojnicima iz Drugog svjetskog rata u Engleskoj, koji su pokazivali simptome PTSP-a. To je zahtijevalo poseban pristup, prilagođavajući psihoanalitičke principe novom terapijskom pristupu. Ta znanja pokazala su se vrlo korisnim u liječenju naših branitelja i drugih osoba koje se bore s psihičkim poteškoćama iz kruga PTSP-a, te u psihičkoj pomoći prognanicima i izbjeglicama tijekom Domovinskog rata. 1994. i 1995. godine SZO mi je povjerila edukaciju iz PTSP-a u Splitu i u Mostaru (BiH). Sva ta iskustva motivirala su me da osnujem Regionalni centar za psihotraumu 2002. godine. U to vrijeme ravnatelj KBC-a Split bio je prof. Dinko Mirić, a ja sam bio zamjenik ravnatelja i ta suradnja bila je ugodna i

učinkovita. Centar je nastavila voditi prof. Dolores Britvić. Uz brojne radove objavljene kod nas i u međunarodnim časopisima i poglavljima u knjigama i udžbenicima, suautor sam knjige „Žrtva, osveta i kultura oprost“, gdje sam opisao svoja terapijska iskustva iz rada s psihotraumatiziranim osobama. Ta knjiga je, osim na hrvatskom, publicirana i na engleskom (dva izdanja), njemačkom, talijanskom, češkom i hebrejskom, i često je citirana u međunarodnoj literaturi. Naravno, u radu s psihotičnim pacijentima grupno-analitičke teorijske postavke trebalo je prilagoditi specifičnim zahtjevima rada s „teškim psihopatološkim stanjima“ i osobama s psihotičnom strukturom ličnosti. To se prvenstveno odnosi na organizaciju psihijatrijskog odjela kao terapijske zajednice. Taj rad ujedno je omogućavao postavljanje indikacije za liječenje u psihoterapijskim grupama za psihotične pacijente u ambulantnim uvjetima. Čak i tijekom Domovinskog rata ti pacijenti bili su motivirani za sudjelovanje u radu tih grupa, što je tada predstavljalo jedinstveno iskustvo u svijetu.

Kako je došlo do osnutka Škole psihoterapije psihoza?

Vrlo motivirani da primijenimo grupnu psihoterapiju i u liječenju pacijenata sa psihozom, uz psihofarmakoterapiju, prof. Štrkalj Ivezić i ja osnovali smo Školu psihoterapije psihoza u Inter-Univerzitetkom centru u Dubrovniku. Rad se odvijao na engleskom jeziku od 1996. do 2020. godine, uz sudjelovanje brojnih prominentnih stručnjaka iz tog područja iz Europe, Amerike, Azije i Australije. Ta aktivnost potaknula je kolege da osnuju ISPS Slovenije, ISPS Grčke i ISPS Italije. Pandemija COVID-19 virusa prekinula je tu aktivnost, koja je nastavljena u PB-u „Sveti Ivan“ u Zagrebu u formi simpozija koji se odvija svake godine u studenom.

Vođenje ISPS-a Hrvatska preuzela je doc. Branka Restek-Petrović. Kao član Upravnog odbora Međunarodne udruge za psihološki pristup psihozama (ISPS) i predsjednik ISPS-a Hrvatska organizirali smo u Dubrovniku 2011. godine međunarodni kongres grupne psihoterapije s temom „Psihološke terapije psihoza u 21.stoljeću: Utjecaj na mozak, psihu i društvo“, koji je okupio brojne najveće stručnjake iz tog područja. Tu se pokrenula ideja da mnoge od njih angažiram, zajedno s prof. Manuelom Gonzálezom de Chávezom predsjednikom SPS-a Španjolske, za knjigu „Grupna terapija za psihoze“, koja je publicirana na engleskom, španjolskom i hrvatskom. Knjiga ima 20 poglavlja koja je napisalo 37 autora i vrlo dobre recenzije te veliku citiranost.

Osnivač ste Instituta za grupnu analizu u Zagrebu, ali i u Bologni, kao i počasni član Hrvatskog društva za psihoanalitičku psihoterapiju. Nedavno ste dobili priznanje slovenske udruge za psihoterapiju psihoza. Možete li reći nešto više o psihoterapijskom dijelu Vaše karijere i dočarati studentima taj dio psihijatrije?

Kako sam već naveo, sretan splet okolnosti omogućio mi je da se educiram za grupnog analitičara i psihoanalitičkog psihoterapeuta. Za kvalifikaciju u tom području treba proći vlastitu analizu da bi se budućem psihoanalitičkom psihoterapeutu / grupnom analitičaru približile karakteristike vlastitog psihičkog ustrojstva. Težak put, ali neophodan na putu boljeg upoznavanja svog unutarnjeg svijeta i ponašanja. Predstavlja gotovo čudesno putovanje u vlastiti unutarnji svijet, koji je najvećim dijelom sadržan u nesvjesnom. Zaista pruža mogućnost otkrivanja vlastitih tajnih svjetova koji trajno utječu na naše doživljavanje, razmišljanje i ponašanje. Aktivnosti na našem Institutu za grupnu analizu u Zagrebu uvijek su bile prožete entuzijazmom i željom za temeljitom izobrazbom. Budući da sam u Italiji nastupao na kongresima i simpozijima na talijanskom jeziku prof. Brunori me pozvala da budem jedan od osnivača IGA Bologna. 2002. godine smo u Bologni organizirali kongres grupne psihoterapije/analize – londonska GASi i IGA

Bologna. Znanstveni program tog kongresa posložio sam u svojoj primaćoj sobi u Splitu! To je također za mene bila fascinantna aktivnost i prigoda da iz neposrednog kontakta upoznam brojne fasete talijanske kulture i podržim njihova sudjelovanja u Školi psihoterapije psihoza u Dubrovniku. Predavao sam i na više talijanskih sveučilišta od Torina do Palerma i uvijek su to bila izvanredna iskustva. Često su me slovenske kolege pozivale radi predavanja i vođenja grupa u okviru kongresa i simpozija. Posebno je bilo zanimljivo voditi male i velike grupe, što zahtijeva posebne tehnike. Imali smo uvijek izvrsnu suradnju. Nije mi bilo potrebno prevoditi pa su se sudionici mogli slobodno izražavati na svom materinskom jeziku. Priznanje je stiglo u vidu počasnog članstva u ISPS-u Slovenija. Osim na engleskom, koji je danas lingua franca svjetske znanstvene razmjene, predavao sam i na francuskom na profesionalnim skupovima u Parizu i Bruxellesu. Moje je iskustvo da vrijedi učiti jezike velikih kultura i civilizacijskih dometa i upoznavati ih u izravnom kontaktu. Daleko bi nas odvelo da nastavim navoditi brojna sudjelovanja u domaćim i međunarodnim profesionalnim aktivnostima, ali u retrospektivi mogu kazati da se vrijedi potruditi da vlastiti unutarnji muzej, kako bi kazao André Malraux, bude ispunjen vrijednim epizodama.

Danas se puno priča o umjetnoj inteligenciji, njezinim pozitivnim, a možda još i više o negativnim stranama. Kako gledate na razvoj umjetne inteligencije? Kakva je budućnost psihijatrije i psihoterapije s obzirom na njezin razvoj?

Psihijatrija počiva na trima stupovima: biološkom, psihološkom i socijalnom. Biološki prati znanstvena istraživanja u smislu neuroanatomije i neurofiziologije. U liječenju brojnih psihičkih poremećaja, a osobito najtežih – psihoza, psihofarmakoterapija je omogućila liječenje najtežim psihičkim bolesnicima i danas predstavlja bitan dio terapijskog pristupa psihozama i brojnim anksioznim

poremećajima. Psihodinamsko razumijevanje etioloških faktora i adekvatni psihoterapijski pristupi predstavljaju važan terapijski element u psihijatriji, bez primjene psihofarmaka ili zajedno s njima. Tim terapijskim pristupima omogućuje se i efikasnije djelovanje u smislu adekvatnije socijalne recepcije i moguće insercije psihičkog bolesnika u društvenu zajednicu u skladu s procijenjenim mogućnostima, koje je i pacijent prihvatio. Obiman posao za svakog psihijatra koji vjeruje u sveobuhvatni pristup osobama s psihičkim bolestima ili poremećajima. Novo vrijeme na nov način oblikuje ljude. Ali, u osnovi se nismo mnogo promijenili od prethodnih generacija u pogledu izražavanja nagona, ponašanja. Previše je nekontrolirane i neprerađene agresivne energije koja toksično djeluje na atmosferu u kojoj se naš život i danas odvija. A napredak civilizacije nudi toliko toga pozitivnog, konstruktivnog, kreativnog. Međutim, destruktivni nagoni svako malo prevladavaju i tada su ljudi dobre volje ugroženi, nevini stradavaju. To se u današnjim odnosima među ljudima, grupama, društvima, kao i u politici, jako očituje.

S kakvim se problemima ljudi danas najviše susreću?

Velike poteškoće s kojima se ljudi susreću emocionalne su naravi, pa se u čežnji za ljubavlju, zaštitom i osjećajem sigurnosti često javlja tjeskoba, depresivno raspoloženje, osjećaj besmisla, bezvoljnost, nedostatak vizije, perspektive. Suvremeni, sve digitaliziraniji način komunikacije dovodi nas u situaciju dosad neviđene brzine i dostupnosti informacija, saznanja. U tom smislu i UI-ja predstavlja izvanredno znanstveno i tehnološko postignuće za onoga koji se nauči inteligentno koristiti tim alatom. Smatram da će daljnji razvoj mogućnosti UI dovesti do nove revolucije u znanstvenoj sferi i u praktičnim rješenjima svakodnevnih aktivnosti, što se već i odvija. Pri tom ne treba zaboraviti da je UI samo inteligencija, da tu nema emocija bez obzira kako umiljato stroj razgovara s korisnikom. Međutim, druga strana te iste medalje sjajnih dostignuća naše civilizacije, osim poteškoća na emocionalnom planu, rezultira sve većim osjećajem osamljenosti. Sve je manje povjerenja u partnerske, prijateljske i radne/savezničke odnose. A izloženo ljudsko biće traži potporu i razumijevanje za zadovoljavanje tih osnovnih potreba. Nemojte zaboraviti da je Pandora u svojoj amfori uspjela sačuvati samo nadu i čežnju. Psihoterapija u brojnim varijantama ima budućnost u sposobnosti da oslobađa unutarnje resurse od neurotskih sputanosti i približava osobu racionalnijem doživljavanju vlastitih realiteta, kao i međuljudskih odnosa – individualnih i grupnih. Profesionalna tajna, odnosno maksimalna diskrecija, olakšavaju iskrenost u sagledavanju dubljih slojeva psihe i omogućuju doseg

nesvjesnih sadržaja koji su također stalno aktivni. Razvoj psihijatrijske znanosti na vrlo je zahtjevnom putu istraživanja uzroka psihičkih poremećaja i bolesti. Laboratorijski modeli nisu uvijek adekvatni niti dozvoljeni kad se radi o istraživanju u području fenomena psihe. Neki od danas najvećih autoriteta na području neuroznanosti navode da bi se u 21. stoljeću psihijatrija trebala zasnivati na integraciji neuroznanosti i psihoanalize. Mene takva istraživanja fasciniraju, pa sam na jednom kongresu izlagao na temu: „Sto milijardi neurona, ali gdje je psiha?“ Čini mi se da će put do odgovora na brojna pitanja biti dug.

U znanstvenom i akademskom svijetu međunarodna suradnja jako je važna. To je na različite načine prepoznato i na našem Fakultetu. Možete li nam više reći o međunarodnom aspektu svoje karijere? Što bismo mogli usvojiti od europskih i drugih kolega? Postoji li nešto u čemu bi oni mogli učiti od nas?

Članstva i angažiranje u domaćim i međunarodnim udrugama omogućili su mi da surađujem s mnogim prominentnim stručnjacima iz cijelog svijeta. Znanje jezika, po mom iskustvu, puno pomaže u zbližavanju, razumijevanju i suradnji. Bio sam tajnik i član upravnih odbora IAGP-a, GASi-ja i ISPS-a Int. te predsjednik EGATIN-a (Europske mreže Instituta za edukaciju iz grupne analize). U okviru tih aktivnosti često sam putovao u inozemstvo gdje su se održavali organizacijski sastanci, simpoziji i kongresi. Iz tih aktivnosti proizišla je organizacija 19. međunarodnog kongresa grupne psihoterapije i grupnih procesa u Rovinju 2015.godine s temom: „Očaj i želja u vrijeme krize“. Sudionici su sudjelovali u radu malih, srednjih i velikih grupa, stječući vlastito iskustvo iz psihodinamike svojstvene svakom od tih grupnih formata. Taj rad sudionici su vrlo dobro prihvatili. Znanstvenim razmjenama pomičemo obzorja naše profesionalnosti i dobivamo priliku da prikazemo vlastita stručna i znanstvena postignuća. Moje je iskustvo da su predavanja i radovi iz područja PTSP-a i grupne psihoterapije, posebno primjene te metode u terapiji psihotičnih pacijenata, uvijek pobuđivali veliki interes i stimulirali diskusiju. Na taj način doprinosi se i afirmaciji hrvatske medicine u svijetu. Ako smo mali ne moramo biti neprimjetni. Smatram vrlo bitnim svoje članstvo u H LZ-u i drugim domaćim i stručnim organizacijama. Posebna mi je bila čast što sam od 2014. do 2022. godine bio predsjednik novoosnovane splitske podružnice Akademije medicinskih znanosti Hrvatske. U tom okviru nastojali smo prof. Banović, prof. Jurčev Savičević, prof. Martinović Kaliterna, prof. Roje i ja angažirati za predavanja i okrugle stolove i simpozije stručnjake iz cijele Dalmacije i šire.

Slijedeći razvoj psihijatrije u Europi prof. Štrkalj Ivezic i ja organizirali smo 2009. i 2013. godine dva hrvatska kongresa socijalne psihijatrije s međunarodnim sudjelovanjem. Nažalost, okolnosti se nisu pokazale povoljnima za nastavak tog oblika znanstvene razmjene uz međunarodno sudjelovanje istaknutih stručnjaka. Također, u cilju uključivanja Hrvatske u europske trendove zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja uključeni smo u Europsku udruhu borbe protiv depresije (EDA). Svakog listopada organiziraju se predavanja i razgovori kojima se želi približiti brojne oblike simptoma koji ukazuju na razvoj ili odvijanje depresivnog poremećaja ili bolesti u različitim životnim periodima. Ovogodišnja tema mjeseca borbe protiv depresije glasi: „Zaustavimo razvoj depresije – osvjetlimo skriveni poremećaj“. U tu aktivnost uključeni su brojni stručnjaci i udruge. Nova vremena imaju svoje specifične utjecaje na mentalno zdravlje svih dobni skupina, što zahtijeva preventivno i šire edukativno djelovanje. Mediji su tu nezaobilazni. Za svoje dugogodišnje djelovanje u profesionalnom i širem društvenom smislu dobio sam nagradu Grada Splita za životno djelo 2017. godine.

Kao uglednog psihijatra i sudskog vještaka, mediji vas često kontaktiraju zbog različitih tema. Udruga "Životna linija", koja se bavi prevencijom suicida i depresije, dodijelila vam je nagradu za životno djelo upravo zbog javnog stručnog djelovanja. Kako biti prisutan u medijima i na društvenim mrežama, koje lako postaju osobni medij, na stručan i odgovoran način?

Moja iskustva suradnje s medijima, tiskom, radiom i televizijom vrlo su pozitivna. Kako doći u doticaj, razgovarati sa sugrađanima, poslušati njihova pitanja i

tražiti odgovore ako ne kontaktiranjem, bilo izravnim ili novim, sve sofisticiranijim tehnološki/medijski posredovanim mogućnostima? Smatram da je zdravstveno prosvjeđivanje jedna od obveza liječnika i drugih zdravstvenih radnika. Ali, ima i drugih mogućnosti društvenog djelovanja. Veliko zadovoljstvo predstavlja mi sudjelovanje u aktivnostima našeg zbora Splitski liječnici pjevači, čiji sam član od osnutka 1988. godine. I tako se prenose poruke dobre volje i zajedništva svojim sugrađanima, a i mnogo šire, što redovito nailazi na dobru recepciju slušateljstva. Pravi odmor za dušu.

Na kraju, imate li savjet ili poruku za naše studente?

Prekrasno je raditi sa studentima i edukantima iz naknadnih stručnih usavršavanja. Dijeliti iskustva znači proširivati saznanja iz realnog, svakodnevnog života, kao i upotrebljavati te unutarnje resurse na zajedničko zadovoljstvo. Profesija je nepresušno područje saznanja i iskustava, beskonačno kao i čovjek sam. Za sav rad i zalaganje posebno me raduju i ohrabruju inicijative kolega i prijatelja koji su me u mojim zrelim godinama počastili brojnim i bitnim priznanjima. I ovom prigodom velika im hvala. Konačno, ne zaboravite da se sve zasniva na ljubavi, entuzijazmu, povjerenju i požrtvornosti. Tu su na prvom mjestu stabilni obiteljski odnosi, bez čije je podrške sve jpuo teže. Djeca i unučad sve čine vrijednim. Zatim prijatelji, drage kolegice i kolege, ljudi koje susrećete u svom okruženju, bez kojih također sav rad i trud ne bi imao smisla.

KAD PROBLEM NIJE PROBLEM - BARIJERE SU SAMO U GLAVAMA

Mia Bajramagić: Imam divnu mogućnost graditi most između dva svijeta!

Mia Bajramagić studentica je medicine na MEFST-u, a iza nje je već jedan završeni fakultet i rad objavljen u jednom od najuglednijih svjetskih medicinskih časopisa. Ljudsko tijelo zanima je od desete godine, a medicinu nije upisala odmah nakon srednje škole jer se činilo da bi takvo zanimanje bilo previše stresno. Međutim, kad poziv zove...

Biti liječnica uistinu je stresno zanimanje, a neke su specijalizacije unutar medicine posebno „teške“, poput kirurgije. Budući da si ti vrlo aktivnu kirurškoj sekciji Fakulteta, vjerojatno želiš biti kirurg?

Ne, iako je kirurgija meni osobno jako interesantna. Bila mi je i dugo prvi izbor. Moja apsolutna, puna ljubav zapravo je anesteziologija, jer ona zahtijeva veliko znanje iz niza biomedicinskih područja - moraš dobro poznavati kliniku, internu medicinu i farmakologiju te naravno fiziologiju i ostale predkliničke predmete da bi adekvatno zbrinuo čovjeka na operacijskom stolu i predvidio svaki mogući ishod. Granom anesteziologije popunjavala bih sve svoje strasti i fasciniranosti u vezi toga što za mene znači specijalizacija. Predivna homeostaza između taktinosti, invazivnih zahvata i sržnih principa fiziologije umiješana s primjenom farmakologije te sudjelovanjima u jako šarolikom spektru timova. Ujutro možeš biti s trudnicama, navečer možeš biti na traumi. Zadovoljstvo bi mi bilo i čast imati tu razinu znanja i biti u stanju primijeniti ga upravo u trenutku kad je nekome najpotrebnije i kada su stvari najkritičnije. To znači da se cijeli život moram usavršavati, to vam je medicina, ali za mene to ne predstavlja ništa negativno.

Odakle ta ljubav prema medicini?

Nisu bili presudni ni mama ni tata ni baka – to je moja ljubav. Odmalena su me zanimala biologija, kemija, fizika i matematika, uz tu neopisivu želju da razumijem kako funkcionira ljudsko tijelo. Već s deset godina silno su me privlačile sve teme vezane za tu kompleksnost.

Nisi odmah upisala medicinu?

Ne, moje je obrazovanje krenulo u području kemije. Na prvu se nisam htjela obvezati na cjeloživotno obrazovanje, što zapravo medicinska struka zahtijeva ako ćete svoj posao raditi kvalitetno i savjesno. Ali onda je došao trenutak kad sam jednostavno shvatila – ne mogu bez medicine. Upisala sam medicinu kao svoj drugi studij. Nakon prvog sam radila za International Diabetes Federation Europe, organizaciju koja usko surađuje s Europskim parlamentom. Bila sam zadužena za reviziju biomedicinskih znanstvenih članaka i obradu studija koje postavljaju temelje za suvremene smjernice usvijetu liječenja osoba s dijabetesom i metaboličkim poremećajima. Uz stjecanje preciznih i prilagodljivih vještina pisanja i obrade znanstvenih podataka, ujedno sam na tom poslu mogla upotrebljavati na dnevnoj razini barem dva od pet jezika koje govorim uz razvijanje dragocjenih komunikacijskih vještina. Tako sam upoznala osnove znanstvene metodologije – pisanje znanstvenih radova, primjenu i obradu statistike, odlike različitih vrsta istraživanja. To mi se znanje pokazalo dragocjenim.

I iskoristila si ga već sada, na drugoj godini Medicine?

Ove godine objavila sam rad u časopisu *Diabetologia* – jednom od najuglednijih u području endokrinologije, s IF-om iznad 10, što ga svrstava među najcitatiranije i najutjecajnije časopise u svojoj oblasti. Tema je bila primjena umjetne inteligencije u kliničkoj potpori pri odlučivanju za zdravstvene djelatnike i osobe s dijabetesom u Europi. Rad je konsenzusni dokument temeljen na Delphi metodologiji. Radila sam s velikim međunarodnim timom uz mentorstvo profesora Tadeja Battelina.

Radila sam statistiku, interpretaciju podataka i metaanalizu. I da - prvi sam autor na tom radu. Iskustvo mi je bilo dragocjeno kao podloga za daljnje usavršavanje jer gomja granica ne postoji.

Ti sama imaš dijabetes tipa 1?

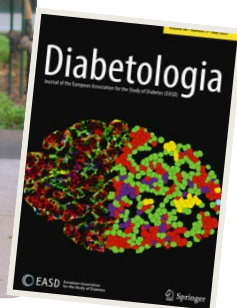
Dijagnozu mi je postavila školska liječnica u srednjoj školi. Između dva sistematska pregleda jako sam smršavjela iako sam jela više nego inače. Kad sam saznala da imam kroničnu bolest, osjećala sam se vrlo usamljeno. Bila sam dijete i nitko u mojoj blizini nije imao tu bolest. Upravo je taj osjećaj samoće postao razlog zašto sam počela volontirati – nisam htjela da itko drugi kroz to prolazi bez podrške.

Kako danas izgleda život s dijabetesom?

Puno drugačije nego što ljudi zamišljaju. Upotrebljavam inzulinsku pumpu koja je povezana s aplikacijom na mobitelu i ubrizgava male doze inzulina svakih pet minuta, oponašajući rad gušterače preciznije od injekcija. Moj se zadatak svodi na unos podataka o obrocima, što mi oduzima zanemariv dio dana. Naravno, postoje izazovi poput hormonskih ciklusa, stresa ili tjelesne aktivnosti koji utječu na glikemiju, ali uz suvremenu tehnologiju i odgovorno ponašanje, ciljevi su ostvarivi. Najvažnije, dijabetes me naučio disciplini i proaktivnosti, vještinama koje su temelj uspjeha u svakom dijelu života.

I tvoj ti pas pomaže?

Da, zanimljiva je to priča. Iako sam odrastala s psima cijeli život, ova naša priča baš je specifična. Naime, već duži niz godina uključena sam u svijet učenja o dresurama radnih pasa – vojnih, policijskih te sada i medicinskih. Fasciniralo me kako pas ičovjek, koji ne govore istim jezikom, mogu biti savršeno usklađeni partneri. Provela sam dosta vremena pri sportskim klubovima koji su dio Kinološkog saveza Hrvatske. A onda se ispostavilo da moj pas može nešto što nisam mogla ni zamisliti – njuštipromjenu razine glikemije. Naime, moja kuja Mika dovedena je kući kao obični ljubimac. Štene od 2 mjeseca, iako spada u radnupasminu (Bully tip), bilo je na početku vrlo sirovo, nedresirano. Riječ je o pasmini za koju se veže puno predrasuda (slično kao što je puno predrasuda o oboljelima). Izvana se takvi psi čine agresivni, ali su zapravo jako topli i druželjubivi – njima je centarsvijeta baš čovjek. Svatko tko ima takvu vrstu psa to bi vam mogao potvrditi. Znala sam koju pasminu uzimam jer sam uz njezinkarakter i prirodne potrebe htjela nadograditi svoje znanje u svijetu dresura radnih pasa – htjela sam psa koji misli glavom te kojim mogu biti aktivna u prirodi. S njom sam se povezala od prvog dana,

a onda je krenuo njezin odgoj, kao i za svako štene koje odgaja odgovorni vlasnik. Ali s četiri mjeseca ona me počela buditi noću i prije nego što bi mi pumpa zazvonila, i to samo utrenutcima hipoglikemije. Na početku se to činilo kao slučajnost, ali s vremenom se mogao jasno prepoznati obrazac ponašanja. Konzultirala sam jednog od mentora, koji ima više od 30 godina iskustva u radnim dresurama i dobila potvrdu. Moja je Mika prepoznavala kemijsku promjenu kada bi mi semijenjala razina šećera u krvi. Kasnije smo krenuli u protokole procjena i kvalifikacija za tečajeve i ona je nakon godinu i pol dana rada i procjena karaktera dobila potvrdu od HKS-a da zadovoljava ponašanje i karakteristike psa koji može biti u terapiji kao medicinski dresiran pas te da može nastaviti scertifikacijom. Iako nije, kako bi neki rekli, tipična vrsta, za nju nije bilo ograničenja niti diskriminacije. HKS gleda na psa kao na individuu, jednako kao ina vlasnika. Interesantno je kako se sudbina i metafora paralelno poslože.

Deset godina humanitarnog rada, dva fakulteta, upravljanje dijabetesom, rad objavljen u prestižnom časopisu - kako sve to stane u jedan život?

Kad voliš ono što radiš, to nije teret. U udruzi radimo „podjelu iskustava” - objašnjavamo ljudima ono što

liječnici ponekad ne stignu: zašto uzimaju terapiju i kako tijelo funkcionira, ali jednostavnim jezikom. Imam privilegiju vidjeti obje strane, kao pacijentica i kao buduća liječnica, i graditi most između ta dva svijeta. Moj je cilj uvijek biti bolja verzija sebe. Znanje i želja za tim znanjem nemaju kraja, a empatija i humanost nešto su o čemu se ne raspravlja na mojem putu. Sve se može uz volju i cilj.

Studiranje medicine vrlo je zahtjevno, jednako kao i bavljenje medicinom. Nije li to ipak previše stresa?

Uistinu, mene život nije mazio, a situacija je bila vrlo ozbiljna posljednjih nekoliko godina. I upravo tada sam vidjela tko je stajao uz mene. Uprava Fakulteta, Dekanat i svi nastavnici pružili su mi bezuvjetnu ruku empatije i razumijevanja, koje se ne podrazumijeva samo po sebi, a meni je to izrazito mnogo značilo. Jer iza svakog uspješnog studenta, u većoj ili manjoj mjeri, uvijek stoje i onikoji vode instituciju i rade za istu. Izrazito sam zahvalna što je moj potencijal prepoznat u trenucima kada mi je bilo najteže i što netko nije odustao od mene. Is ponosom uvijek kažem da je moj Fakultet prostor koji osnažuje, da su svi koji sudjeluju u unapređenju ovog Fakulteta stvorili zajednicu u kojoj se negleda ono što zovemo manom, već potencijal. Ponosna sam što studiram u okružju gdje podrška i darovitost zajedno stvaraju rezultate koji odjekuju izvan granica naše države dokazujući da za znanstvenu i akademsku izvrsnost studenata barijere ne postoje – one su samo polazna točka za izvrsnost. Osnajivanje studenata nije čin ljubaznosti, već čin logike. Kada zajednica ukloni predrasude, ona ne dobiva 'osobu s greškom' kojoj treba pomoć, već dobiva akademike, znanstvenike, inovatore i buduće kolege koji vide rješenja tamo gdje drugi vide zidove. A to je i temeljni cilj visokog obrazovanja, ne formalnost koju dobijemo iz knjiga, nego izgradnja umova čije vizije i otvorenost nemaju granica.

Hoćeš li ostati u Hrvatskoj?

Jedno veliko da, i to u Splitu. Želim raditi u našoj sveučilišnoj bolnici. Želim raditi za naš grad, za naš Fakultet. Sve što imam i jesam želim dat zajednici kojoj pripadam i podignuti na najveću moguću razinu. Povjerenje koje mi je netko u prošlosti dao ja vraćam tako da stalno podižem letvicu težeći da moje znanje, vještine i humanost budu sve veći. Znanje je privilegija. Borba za to znanje je privilegija – to treba vrlo ozbiljno shvatiti, imati trajno na pameti i, pored svega toga, uistinu živjeti život.

"LET THE YOUNG KNOW
THEY WILL NEVER FIND
A MORE INTERESTING,
MORE INSTRUCTIVE BOOK
THAN THE PATIENT
HIMSELF."

Giorgio Baglivi

PROJEKT STEAM FEMME

Slatka zamka u boci

Lucija Skejić, 6. godina Medicine

Alarm - tekući šećer!

Istraživanja pokazuju eksponencijalni porast u potrošnji gaziranih pića, a sve su više populame tzv. zero/diet varijante. Kada se uspoređuje potrošnja podobnim skupinama, s obzirom na to da prosječni europski adolescent svakodnevno popije pola do jedne čaše nekog od gaziranih pića, adolescenti sudaleko najveći potrošači. Posebno zabrinjavaju podaci studija o povezanosti konzumacije gaziranih napitaka i obolijevanja od kroničnih nezaraznih bolesti. Uzimajući u obzir štetne učinke gaziranih pića na zdravlje i potrebu edukacije mladih, pokrenut je projekt STeam femme. Projekt provodi OŠ Mejaši u suradnji s Gradom Splitom, Institutom za društvena istraživanja i jednom tvrtkom.

Zašto su zero napitci slatki?

Profesorica Vedrana Čikeš Čulić vodila je u sklopu projekta radionicu upravo kako bi na jednostavan, slikovit i zanimljiv način osnovnoškolcima ukazalana štetnost ovakvih navika. Radionica je počela u Knjižnici našeg Fakulteta, gdje je profesorica održala predavanje te upoznala učenike sa znanstvenim činjenicama i rezultatima najnovijih istraživanja. Učenici su sa zanimanjem slušali, a zanimalo ih je zašto se u Coli stvara pjenamućkanjem, zašto su „zero“ napitci slatki ako nemaju šećera, jesu li gori gazirani sokovi ili slatkiji.

Dokazi u Labu

Drugi dio radionice proveden je u Laboratoriju za medicinsku kemiju i biokemiju. U izradi pokaznih primjeraka i pokusa sudjelovala je i dr. sc.Sandra Marijan, Ana Sovilj, studentica Fakulteta za forenzične znanosti i Lucija Skejić, studentica šeste godine Medicine. Učenicima je prikazanarazlika u izgledu i svojstvima kokošjeg jaja nakon jednodnevnog i trodnevnog djelovanja različitih gaziranih pića. Svakom od napitaka izmjerili su pHpomoću test trakice, a posebno su se šokirali kada su kod jednog napitka izmjerili pH 3, iako se reklamira kao zdrava izotonična otopina. Kako biim se slikovito prikazalo umjetno dodavanje mirisa i boje, napravljen je pokus dokazivanja etanola, kojim je sadržaj epruvete dobio zelenu boju i mirisjabuke. Također, za jednostavnu percepciju količine šećera sami su na vagu dodavali šećer u mjerama opisanim na pakiranjima, a na kraju je profesoricedemonstrirala i „eksploziju Cole“, točnije, što se dogodi ako Coca Coli zero dodamo šećer. Na kraju su glukometrom izmjerili razinu glukoze u krvi prije i nakon uzimanja gaziranog pića. Jedna od najvrjednijih spoznaja s radionice bila je da gazirana pića nisu samo pitanje okusa ili navike nego i odlukekoja oblikuje naše dugoročno zdravlje. Djeca su uz pomoć razgovora i pokusa naučila da ono što pijemo danas može utjecati na to kako ćemo se osjećatisutra, pa čak i mnogo godina kasnije. Zajedno su zaključili kako male svakodnevnne navike imaju veći utjecaj nego što se to na prvi pogled čini te kako briga o zdravlju počinje upravo tim malim izborima. Dokazano je kako redovita konzumacija „samo“ jedne čaše za 27 % povećava rizik od dijabetesa tipa 2. Također, tekući šećer brže ulazi u krvotok i više opterećuje jetru te je dokazano opasniji od slatkisha u obliku bombona ili čokoladica. Meta analize pokazuju 30 % veći rizik od metaboličkog sindroma, 40 % veći rizik tzv. masne jetre, 15 % veći rizikpretilosti te oko 10 % veći ukupni mortalitet.

FESTIVAL ZNANOSTI

Tajni život hrane u našem tijelu

Doc. dr. sc. Angela Mastelić

Katedra za medicinsku kemiju i biokemiju

U sklopu Festivala znanosti u posjet su nam došle učenice i učenici 2. a i 2. b razreda OŠ „Stobreč“ zajedno sa svojim učiteljicama Mirjanom Žeravicom i Olgom Cerić. Učenici su nas razveselili donijevši nam darove: zdravu kuharicu, koju su samostalno ilustrirali (recepte dijelimo na zahtjev) i dva panoa sazanimljivom i dinamičnom igrom (pravila su na slici pa je slobodno zaigrajte kad uhvatite vremena).

Na početku smo utvrdili da, kao što autobus ne može voziti bez goriva, tako ni mi ne možemo normalno funkcionirati bez hrane. U priči o malom Jakovu i (ne)prijateljstvu prema voću i povrću saznali smo zašto je dobro jesti grašak, brokulu, špinat, mrkvu, crvenu papriku, grožđice i naranču.

Nakon toga je uslijedilo kratko interaktivno predavanje u kojem smo dobili odgovore na mnoga pitanja:

- Što se događa s hranom kad je pojedemo?
- Koji je tajni život hrane u našem tijelu?
- Od čega se sastoji probavni sustav?
- Koji su to važni sastojci hrane iz kojih dobivamo energiju?
- Koji su to sastojci hrane koji pomažu normalnom funkcioniranju organizma?
- Je li bolje pojesti čokoladnu krafnu ili pileći filet sa salatom?

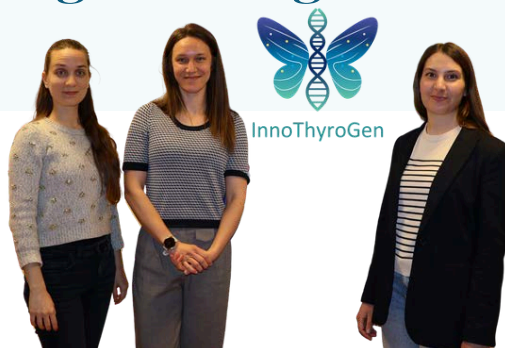
Saznali smo i koja je hrana djeci najukusnija, a koja im je najmanje ukusna. Pozitivno nas je iznenadilo koliko zdravih namirnica vole jesti (kao što jenpr. artičoka) i koliko toga već znaju, a oduševili su nas i njihova zainteresiranost te pitanja. Djeca su nam bez pogreške pomogla raspodijeliti namimice u zdrave i nezdrave skupine. Nakon toga je slijedio interaktivni kviz i učenici su, pogađate, osvojili prvo mjesto! Sreći nije bilo kraja! Na kraju su svizasluženo dobili diplome.

BEZ VARIJACIJE NEMA STATISTIKE

Osnove statistike i programskog jezika R

dr. sc. *Nikolina Pleć, mag. math*
Voditeljica Horizon Europe Inno Thyrogen projekta

Split, 16. – 20. ožujka 2026. – Na Medicinskom fakultetu u Splitu održana je petodnevna edukacija „Osnove statistike i programskog jezika R u istraživačkom radu“. Sudionici su imali priliku steći i unaprijediti znanja iz područja deskriptivne i inferencijalne statistike, korelacijske i regresijske analize, kao i praktične analize podataka u programskom jeziku R, uz primjenu na stvarnim istraživačkim primjerima. Kombinacijom teorijskog i praktičnog rada 47 polaznika usvojilo je temeljne statističke koncepte i razvilo konkretne analitičke vještine primjenjive u istraživačkom radu. Edukaciju je vodila dr. sc. Maja Kuzman, uz stručnu podršku naših dr. sc. Nikoline Pleć i dr. sc. Andree Gelemanović, čiji je angažman znatno doprinio kvaliteti i interaktivnosti radionice.

Ukupno 47 polaznika aktivno je sudjelovalo tijekom svih pet dana edukacije, a za svoj su angažman dobili potvrdu. Edukacija je financirana sredstvima Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Horizon Europe projekta InnoThyroGen.

Zahvaljujemo svim sudionicima na iznimnom interesu, aktivnom sudjelovanju i motivaciji za usvajanje novih znanja i vještina u području analize podataka i istraživačkog rada. Ovakve edukacije imaju važnu ulogu u jačanju istraživačkih kapaciteta i poticanju primjene suvremenih analitičkih pristupa u znanosti.

THANK
YOU

HEALTHTECH ADRIA MEETUP #9

Od hipoteze do inovacije u istraživanju raka

Split, 5. svibnja 2026. – U Centru za kliničke vještine Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu održan je deveti Healthtech Adria Meetup pod nazivom *Dokazivanje inovativnog koncepta u istraživanju raka*. Susret su zajednički organizirali NetHub, Medicinski fakultet i Sveučilište u Splitu, a okupio je istraživače, kliničare i stručnjake iz područja zdravstvenih inovacija.

Centar za kliničke vještine Medicinskog fakulteta u Splitu bio je domaćin 9. Healthtech Adria Meetupa posvećenog temi dokazivanja inovativnog koncepta (Proof of Concept, PoC) u istraživanju raka. Događaj su organizirali NetHub, Medicinski fakultet u Splitu i Sveučilište u Splitu, a okupio je istraživače, kliničare i stručnjake zainteresirane za prijenos znanstvenih spoznaja iz laboratorija u kliničku praksu.

Skup je otvoren predstavljanjem projekta PERISCOPE u izlaganju Maje Mimice. Projekt je usmjeren na jačanje kapaciteta za sudjelovanje u programu Horizon Europe, a obuhvaća podršku istraživačima u razvoju inovativnih ideja, pripremi projektnih prijava te osiguravanju potrebne infrastrukture i financiranja. Mimica je naglasila da upravo sustavna podrška u ranim fazama razvoja projekta može biti presudna za uspješan ulazak hrvatskih istraživačkih timova u kompetitivne europske natječaje.

Središnje izlaganje održala je prof. dr. sc. Vedrana Čikeš Čulić, koja je na konkretnom primjeru iz onkologije prikazala put od početne hipoteze do laboratorijske validacije. Čikeš Čulić istaknula je da faza dokazivanja koncepta ključni korak koji prethodi pretkliničkim i kliničkim istraživanjima te otvara vrata suradnji s industrijom.

Bez uspješno provedenog PoC-a, pojasnila je, i najperspektivnija ideja ostaje zatvorena unutar zidova laboratorija.

Događaj je financiran u okviru projekta DIGIT.

DIGIT (Digitalne, inovativne i zelene tehnologije) je projekt vrijedan 106 milijuna eura, utemeljen na Ugovoru o zajmu br. 9558-HR koji su Vlada Republike Hrvatske i Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD) potpisale 28. lipnja 2023. godine. Projektom se pruža potpora cjelovitoj strukturnoj reformi istraživačkog i inovacijskog sektora u Hrvatskoj. Financiraju se intervencije koje bi trebale imati transformativne učinke na izvrsnost istraživanja, povećanje produktivnosti te postizanje zelenog, digitalnog i globalno konkurentnog gospodarstva. U okviru DIGIT-a provode se programi poput Challenge programa i profesionalizacije istraživačkih centara, čime se izravno jača kapacitet hrvatskih znanstvenih institucija za sudjelovanje u međunarodnim istraživačkim projektima.

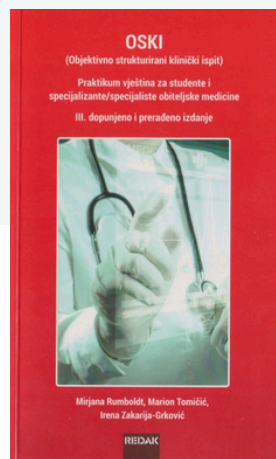

PUBLIKACIJE

Nova izdanja praktikuma liječničkih vještina za OSKI

Prof. dr. sc. Mirjana Rumboldt, dr. med. spec. školske medicine

Potkraj 2025. godine suradnici Katedre obiteljske medicine Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu objavili su treće, dopunjeno i prerađeno izdanje priručnika „OSKI (Objektivno strukturirani klinički ispit). Praktikum vještina za studente/specijalizante obiteljske medicine“.

Prvo izdanje ove knjige tiskano je 2012., godinu dana nakon uvođenja OSKI-a na Medicinski fakultet u Splitu, u sklopu kolegija Obiteljska medicina, a drugo, dopunjeno, 2014. godine. Gotovo istodobno objavljena je i dopunjena, prerađena inačica istog priručnika na engleskom jeziku „OSCE (Objective Structured Clinical Examination); A Practicum of Skills for Students, Family Medicine Residents and Specialists“, čije je prvo izdanje tiskano 2016. godine.

Potreba za novim izdanjima praktikuma javila se nakon desetak godina iz nekoliko provedbenih (npr. ispravljanje uočenih omaški) te više temeljnih razloga. Napredak medicinske znanosti i prateće tehnologije uz promijenjene okolnosti (pandemija, ratovi) doveo je i do promjena u izvođenju nekih kliničkih vještina (npr. protuepidemijska zaštita), a uključene su i neke nove (npr. komuniciranje, administriranje) umjesto onih za koje liječnik obiteljske medicine često ne raspolaže izvedbenim tvorivom (npr. pregled očne pozadine).

Priloge ovom djelu iz pera 16 autora, članova splitske katedre obiteljske medicine, uredile su Mirjana Rumboldt, Marion Tomičić i Irena Zakarija-Grković. Riječ je o dvama priručnicima džepnog formata (12 x 20 cm), koji na 188 stranica teksta donose opise 62 vještine raspoređene u 6 poglavlja (hitne intervencije, zahvati, pregledi, pretrage, odnos liječnik – bolesnik, administracija u ordinaciji). Vještine su ilustrirane brojnim slikama (91) i tablicama (9) uz literaturne referencije na kraju svakog prikaza.

Čemu ti novi priručnici? Čemu uopće OSKI? Temeljni zadatak medicinskih fakulteta jest osposobljavanje kompetentnih liječnika opće medicine. Pored kognitivnih sposobnosti budućim liječnicima treba usaditi moralne stavove i osigurati profesionalnu psihomotoriku. Stoga, uz stjecanje znanja i zauzimanje svrsishodnih stavova, valja ovladati i nizom provedbenih vještina.

Na kolegiju Obiteljske medicine ove se vještine stječu na vježbama, odnosno praktičnim radom u ordinacijama obiteljskih liječnika. Na završnom ispitu iz obiteljske medicine, uz pismeni i usmeni dio, OSKI predstavlja tvornu sastavnicu, tj. ocjenu stečenih vještina provedbom zadanih postupaka ili zahvata pred ispitivačima.

OSKI ima niz prednosti – objektivan je (za sve studente identičan skup zadataka pod jednakim uvjetima; koliko stanica toliko i ispitivača, koji prema unaprijed dogovorenim, jasno definiranim kriterijima ocjenjuju studente) i strukturiran (najmanje 4, obično 5-7 stanica provjere) – ali i nedostataka. Takav je ispit organizacijski složen, uključuje istodobno veći broj ispitivača, subjekata, naprava i odgovarajućih prostorija. Dakako, provjeru stečenih vještina u pravilu bi trebalo provoditi na pacijentima, odnosno bolesnicima, a manje na modelima ili lutkama. Kako je to u sklopu kolegija Obiteljske medicine teško, gotovo nemoguće dosljedno provesti iz niza etičkih i organizacijskih razloga, nerijetko se uz pacijente upotrebljavaju modeli, lutke, odnosno prikladne naprave, koje tek dijelom odgovaraju stvarnom kliničkom ugođaju. Ipak, OSKI je danas najbolji način provjere vještina i vjerojatno najvjerodostojniji dio sumativnog ispita koji je široko prihvaćen i zastupljen na gotovo svim medicinskim fakultetima.

Za kraj ovog prikaza dobro je ukazati na staru latinsku poslovicu:

Theoria sine praxi sicut currus sine axi;

Praxis sine theoria sicut caecus in alba via.

(Teorija je bez prakse poput kola bez osovine;
praksa je bez teorije poput slijepca na bijelom putu.)

HORIZON EUROPE: EU4MEDTECH

Dokazivanje sigurnosti i učinkovitosti medicinskih uređaja

dr. sc. Ružica Bandić, dr. med. dent.

Centar za medicinu utemeljenu na dokazima

Helsinki, veljača 2026. – Krajem veljače Helsinki je bio domaćin konzorcijskog sastanka međunarodnog projekta EU4MEDTECH, koji okuplja europske stručnjake s ciljem razvoja novih pristupa procjeni, regulaciji i implementaciji medicinskih tehnologija. Sastanak je održan 24. i 25. veljače te je okupio 23 predstavnika iz 14 partnerskih organizacija iz 10 europskih država.

Tijekom dvodnevnog sastanka partneri su predstavili dosadašnje rezultate projekta i raspravili sljedeće korake provedbe. Poseban naglasak stavljen je na analize regulatornog okvira i metodologija za generiranje i evaluaciju kliničkih dokaza za medicinske uređaje, kao i na mapiranje regulatornih praksi u različitim dijelovima svijeta. Predstavljeni su i rezultati analize potreba ključnih dionika te izazova s kojima se suočavaju proizvođači, istraživači i regulatorna tijela u području medicinskih tehnologija. Velik dio rasprave bio je posvećen razvoju EU4MEDTECH okvira i digitalne platforme, koji bi trebali olakšati snalaženje u složenim regulatornim zahtjevima i pružiti podršku u planiranju te generiranju potrebnih dokaza za visokorizične i inovativne medicinske uređaje. Sudionicima je predstavljena rana verzija digitalnog alata, koji će se u sljedećim fazama projekta dodatno razvijati. Platforma će omogućiti integraciju različitih izvora podataka, regulatornih smjernica i metodoloških alata, s ciljem učinkovitijeg donošenja odluka. U nastavku projekta planiran je razvoj sveobuhvatnog okvira za evaluaciju medicinskih tehnologija koji će obuhvatiti pet ključnih domena i pratiti cijeli životni ciklus medicinskih

uređaja – od razvoja i ulaska na tržište do postmarketinškog praćenja. Okvir će se testirati s pomoću nekoliko studija slučajeva na konkretnim primjerima medicinskih uređaja. Sudionici su posebno istaknuli važnost snažne suradnje između projektnih partnera i kontinuiranog uključivanja relevantnih dionika kako bi se razvio praktičan i primjenjiv sustav za podršku regulatornim procesima. Naglašena je i složenost integracije različitih vrsta dokaza, ali i potencijal digitalnih rješenja za povezivanje regulatornih zahtjeva, kliničkih podataka i procjene medicinskih tehnologija.

Projekt EU4MEDTECH trenutno se nalazi u srednjoj fazi provedbe, a sljedeće aktivnosti uključuju daljnji razvoj projektnog okvira, testiranje digitalne platforme i validaciju rezultata s relevantnim dionicima. Projekt traje do kraja studenoga 2028. godine, a očekuje se da će njegovi rezultati doprinijeti učinkovitijim regulatornim procesima i bržem pristupu inovativnim medicinskim tehnologijama u Europi. Za Hrvatsku sudjelovanje u projektu predstavlja priliku za aktivno uključivanje u razvoj novih metodologija i digitalnih rješenja te jačanje suradnje s vodećim europskim istraživačkim, industrijskim i regulatornim institucijama.

EU4MEDTECH

HRVATSKI TJEDAN MOZGA - JUBILARNA 25. GODINA

Sinj kao središte hrvatske neuroznanosti

25. Tjedan Mozga
Brain awareness week

Sinj, 13. – 15. ožujka 2026. – Trodnevni simpozij „Tjedan mozga u Sinju“ održan je uoči službenog Tjedna mozga u Hrvatskoj koji se obilježava od 16. do 20. ožujka u organizaciji Hrvatskog društva za neuroznanost, Hrvatskog instituta za istraživanje mozga, Zavoda za neuroznanost MEFST-a i drugih suorganizatora. Simpozij je okupio hrvatske stručnjake te njihove kolege iz Bosne i Hercegovine u prezentacijskoj dvorani Muzeja Sinjske alke, gdje su tijekom tri dana razmatrali nova saznanja o razvoju mozga i poremećajima živčanog sustava.

Sinjani koji su doveli hrvatsku medicinu kući

Organizatori i voditelji simpozija poznati su liječnici podrijetlom iz Sinja: prof. emeritus Marijan Klarica, izv. prof. dr. sc. Vlasta Đuranović i prof. dr. sc. Anđelko Vrca. Troje Sinjana koje je izgradilo zapažene karijere u vrhunskim medicinskim institucijama odlučilo je svoja znanja i mreže kontakata usmjeriti prema rodnom gradu. Simpozij je organiziran u suradnji s Hrvatskim institutom za istraživanje mozga – HIIM, Hrvatskim društvom za neuroznanost, Zavodom za neuroznanost MEF-a Split, medicinskim fakultetima u Zagrebu i Splitu, Klinikom za dječje bolesti Zagreb te Maticom hrvatskom Ogranak Sinj – odjela medicinskih znanosti i Hrvatskog liječničkog zbora. Posebnu simboličnu i praktičnu vrijednost ovom skupu dala je podrška Viteškog albarskog društva kao suorganizatora. Simpozij je organiziran u posebno simboličnoj godini jer se 2026. obilježava kao jubilara 25. godišnjica organizacije Tjedna mozga u Hrvatskoj.

Mozak u digitalnom dobu

Cilj je skupa bio prezentirati novija saznanja o razvoju mozga i poremećajima živčanog sustava, posebice u digitalnom okruženju, te o utjecaju umjetne inteligencije na razvoj mozga, ponašanje i učenje. Riječ je o saznanjima koja mogu pomoći u rješavanju svakodnevnih kliničkih problema neuropedijatrijske i odrasle dobi, te potaknuti razmjenu iskustava i znanja među vodećim stručnjacima iz područja temeljne neuroznanosti, neurologije, neuropedijatrije i neurorehabilitacije te suradnih struka psihologije, logopedije, psihijatrije i fizijatrije. Na otvaranju Simpozija u dvorani Muzeja Sinjske alke nazočnima su se obratili organizatori, nakon čega su predavanja održali akademik Ivica Kostović i niz drugih uglednih stručnjaka, među kojima i prof. dr. sc. Zoran Đogaš i dekanica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Renata Pecotić, koji su ujedno i sa Zavoda za neuroznanost MEFST-a, zatim izv. prof. prim. dr. sc. Branka Polić s Klinike za pedijatriju KBC-a Split i Medicinskog fakulteta u Splitu te dr. sc. Edita Runjić, asistentica na MEFST-u.

THE BRAIN IS
WIDER THAN THE
SKY.
Emily Dickinson

HRVATSKI TJEDAN MOZGA - JUBILARNA 25. GODINA

U fokusu – djeca i mladi!

dr. sc. Katarina Madirazza
Zavod za neuroznanost

Split, 16. – 20. ožujka 2026. – U organizaciji Zavoda za neuroznanost Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, uz Hrvatsko društvo za neuroznanost, Hrvatski institut za istraživanje mozga i brojne partnere, u Splitu je ove godine obilježen jubilej 25. Tjedan mozga. Tjedan mozga koji se obilježava svake godine u trećem tjednu mjeseca ožujka temelji se na međunarodnoj inicijativi organizacije Dana Alliance for Brain Initiatives, a posvećen je popularizaciji neuroznanosti i podizanju svijesti o važnosti istraživanja mozga.

Tijekom višednevnog programa održana su brojna predavanja, radionice i edukativne aktivnosti za djecu, mlade i građane svih dobnih skupina. Središnju ulogu u organizaciji i provedbi programa imao je upravo Zavod za neuroznanost Medicinskog fakulteta u Splitu, koji je još jednom potvrdio svoju važnu ulogu u povezivanju znanstvenog rada, obrazovanja i zajednice. Aktivnostima posvećenim temama poput zdravog spavanja, prehrane, tjelesne aktivnosti, osjeta i pokreta, sudionicima je na zanimljiv i pristupačan način približena važnost očuvanja zdravlja mozga i istraživanja iz područja neuroznanosti. Poseban naglasak stavljen je na rad s djecom i mladima, pa su u program bile uključene brojne predškolske i školske ustanove iz Splita i okolice. Velik interes za sudjelovanjem pokazao je koliko su ovakve manifestacije važne u poticanju djece i mladih na razvijanje interesa za znanost, istraživanje i kritičko razmišljanje, ali i koliko raste potreba za sadržajima koji povezuju obrazovanje, znanost i zajednicu.

Važan doprinos dali su i studenti Medicinskog fakulteta, koji su aktivno sudjelovali u provedbi radionica u predškolskim ustanovama te time dodatno pridonijeli popularizaciji znanosti među najmlađima. U sklopu ovogodišnjeg programa Tjedna mozga, obilježen je 13. ožujka 2026. i Svjetski dan spavanja, globalna inicijativa usmjerena na podizanje svijesti o važnosti kvalitetnog spavanja. Tim povodom održana su stručna i popularno-znanstvena predavanja za studente medicine i zainteresiranu javnost o spavanju, cirkadijanom ritmu, izazovima spavanja u mladih te utjecaju digitalne tehnologije na spavanje. U okviru obilježavanja Svjetskog dana spavanja održana je i svečana promocija sveučilišnih specijalista somnologa – stručnjaka za medicinu spavanja, koji su svoje titule stekli završetkom posljediplomskog specijalističkog studija na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, čime je dodatno potvrđena važna uloga Fakulteta u razvoju medicine spavanja i edukacije iz ovog područja u Hrvatskoj. Jubilani Tjedan mozga još jednom pokazao je kako Zavod za neuroznanost, uz podršku Fakulteta i partnera, uspješno stvara prostor susreta znanosti, obrazovanja i lokalne zajednice.

U SLUŽBI MENTALNOG ZDRAVLJA

Zašto spavamo?

Split, 28. travnja 2026. – San je jedna od najvažnijih, a ujedno i najčešće zanemarenih životnih navika. Upravo o tome govorio je prof. dr. sc. Zoran Đogaš, profesor Zavoda za neuroznanost MEFST-a i jedan od vodećih hrvatskih stručnjaka u području medicine spavanja i neuroznanosti, na javnom predavanju održanom 28. travnja 2026. godine u prostorijama Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

Predavanje pod naslovom „Zašto spavamo: mozak, učenje i pamćenje” organizirano je u sklopu projekta Mental Space koji djeluje unutar EMSA-e Split – studentske inicijative pokrenute s ciljem približavanja tema mentalnog zdravlja mladima. Polazište projekta leži u načelima Andrije Štampara: zdravlje nije samo odsutnost bolesti, već stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja.

Prof. Đogaš istaknuo je san kao temeljni biološki proces bez kojeg organizam ne može pravilno funkcionirati. Njegova rečenica - Ljudi su jedina vrsta koja si svjesno uskraćuje san. - jezgrovito opisuje paradoks suvremenog načina života u kojemu se kronični nedostatak sna često doživljava kao znak marljivosti, a ne kao biološki rizik.

Studentska inicijativa koja stoji iza ovog događaja pokazuje da su upravo studenti ti koji znaju prepoznati o čemu je u njihovoj sredini najvažnije razgovarati – a nedostatak sna svakako je jedna od takvih tema. MEFST je tako još jednom poslužio kao prostor u kojemu se medicinska znanja dijele s najširoom zajednicom. Sudionici predavanja saznali su kako spavanje utječe na učenje i pamćenje, koje su posljedice njegova nedostatka te na koje načine mogu poboljšati kvalitetu sna. Predavanje je privuklo studente, srednjoškolce i zainteresirane građane, što potvrđuje da su teme mentalnog zdravlja sve prisutnije u javnom prostoru.

MENTAL SPACE

Siguran prostor za razgovor

Dora Franka Frankić, 4. godina Dentalne medicine

Mental Space projekt jeudruge EMSA Split (European Medical Students' Association Split), neprofitne i neovisne studentske organizacije koja djeluje pri Medicinskom fakultetu u Splitu te okuplja studente s ciljem unapređenja znanja, vještina i profesionalnog razvoja budućih zdravstvenih djelatnika, kao i promicanja javnozdravstvene svijesti u lokalnoj zajednici.

Projekt je pokrenut 2025. s ciljem promicanja važnosti mentalnog zdravlja među studentima i širom zajednicom edukacijom, otvorenim dijalogom i povezivanjem različitih zdravstvenih i društvenih struka. Od samog početka Mental Space zamišljen je kao siguran prostor za razgovor o temama koje često ostaju zanemarene unatoč njihovoj velikoj važnosti za kvalitetu života pojedinca i društva u cjelini. U vremenu ubrzanog načina života, povećanih akademskih zahtjeva i svakodnevnog stresa mentalno zdravlje postaje jedno od ključnih pitanja suvremenog društva, a upravo je cilj projekta potaknuti otvoreniju komunikaciju, međusobno razumijevanje i razvoj kulture brige o psihičkom zdravlju. Iza projekta stoji pet studentica različitih područja zdravstvenih i društvenih znanosti: **Andrea Dodig**, studentica Medicine, **Dora Franka Frankić** i **Nika Vajda**, studentice Dentalne medicine, **Dora Krnić Keser**, prvostupnica sestrinstva, te **Barbara Siničić**, studentica Psihologije. Upravo spoj različitih perspektiva omogućio je stvaranje projekta koji mentalnom zdravlju pristupa interdisciplinarno naglašavajući važnost suradnje medicine, dentalne medicine, sestrinstva i psihologije u razumijevanju i očuvanju psihičkog zdravlja. Različita područja obrazovanja i iskustava članica projekta pridonose sveobuhvatnijem pristupu temama kojima se projekt bavi te omogućuju kvalitetnije povezivanje sa studentima i širom zajednicom. Svojim djelovanjem Mental Space organizira javnozdravstvena predavanja i edukativne

akativnosti usmjerene studentima i građanima s ciljem podizanja svijesti o mentalnom zdravlju, prevenciji poteškoća te važnosti pravovremenog prepoznavanja problema. Poseban naglasak stavlja se na destigmatizaciju razgovora o mentalnom zdravlju, razvoj zdravijih životnih navika i stvaranje okružja u kojem će traženje pomoći i razgovor o psihičkom zdravlju biti prihvaćeni kao sastavni dio brige o cjelokupnom zdravlju pojedinca. Djelovanje projekta Mental Space započelo je predavanjem prof. dr. sc. prim. Borana Uglešića, kojim je otvoren prostor za razgovor o važnosti mentalnog zdravlja i psihološke dobrobiti u akademskoj zajednici. Osim edukativne uloge, EMSA nastoji potaknuti i razvoj empatije, međusobne podrške i osjećaja zajedništva među studentima, s naglaskom na važnost razumijevanja vlastitih potreba i očuvanja psihičke dobrobiti tijekom obrazovanja i profesionalnog razvoja. Dugoročni cilj projekta jest kontinuiranim djelovanjem doprinosti stvaranju osvještene akademske i društvene zajednice, u kojoj mentalno zdravlje zauzima mjesto koje zaslužuje. Projekt nastavlja rasti s ciljem stvaranja zajednice koja razumije važnost mentalnog zdravlja, potiče međusobnu podršku i doprinosi stvaranju zdravijeg, humanijeg i osvještenijeg društva.

BLISKI ODNOSI – ČUVARI ZDRAVLJA

Psihološka otpornost kroz prizmu usamljenosti i dobrih odnosa

Tonći Mastelić, dr. med., univ. spec., spec. psihijatrije
Katedra za psihološku medicinu
Katedra za psihijatriju

Psihološka otpornost ili imunost predstavlja uspješno prilagođavanje teškim ili problematičnim životnim okolnostima. Uključuje prilagodbu na unutarnje i vanjske potrebe, emocionalnu i ponašajnu fleksibilnost. Osobe koje imaju bolju psihološku otpornost spriječit će ili umanjiti smetnje koje bi mogle nastati nakon nekog stresora. Također, brže će se i oporaviti od takvih smetnji.

Pad psihološke otpornosti

Postoje istraživanja koja sugeriraju da je došlo do pada psihološke otpornosti u odnosu na razdoblje od prije 20 godina i više. U prilog tome govori porast anksioznosti i depresije, osobito kad mladih. Također, bilježi se rast nesuicidalnog samoozljeđivanja, pokušaja i izvršenja suicida kod mladih, iako u općoj populaciji postoji pad. Brojna su moguća objašnjenja za to. Evolucijski smo isti kao ljudi generacijama unatrag, no promijenilo se društvo, način života. Oni mehanizmi prilagodbe koji su koristili našim precima u savani sada više nisu toliko korisni ili mogu biti štetni. Nekoć su osjetljivost na bljesak svjetla i na oštar zvuk bili korisni kao upozorenje na opasnosti poput munje ili predatora, ali danas, u kakofoniji shopping centra, dovode do napadaja panike.

Digitalizacija i usamljenost

Često se govori i o promjenama u načinu odgoja. Previše zaštitnički odgoj, uz sve veća očekivanja, u izrazito kompetitivnom društvu stvara idealne uvjete za narcizam i usamljenost, o čemu je bilo govora u prethodnom tekstu. Paradoksalno, u vremenu društvenih mreža postajemo sve usamljeniji, a upravo su dobri međuljudski odnosi ono što nam je nužno kako bismo se razvili u zdrave osobe. Digitalizacija, pametni telefoni i društvene mreže spominju se kao važni faktori u porastu usamljenosti i različitih mentalnih poremećaja. S druge strane, kvalitetni odnosi s drugim ljudima predstavljaju važan faktor psihološke imunosti i životnog zadovoljstva.

Usamljenost povećava rizik od smrti za 32%

Poznate su studije Holt-Lunstad i suradnika o usamljenosti i društvenim odnosima. Pokazali su da živjeti sam povećava rizik od smrti za 32 %, socijalna izolacija, kao objektivni manjak kontakata, povećava rizik za 29 %, a usamljenost, kao subjektivni osjećaj izolacije, povećava rizik od smrti za 26 %. Navode da nedostatak društvenih veza, po štetnosti za zdravlje i riziku od prerane smrti, odgovara pušenju 15 cigareta dnevno ili alkoholizmu. Također, usamljenost predstavlja veći rizik negoli pretilost, sjedilački način života i nedostatak tjelovježbe. Usamljenost nosi i znatno veći rizik od smrti negoli izloženost zagađenom zraku.

Zabrinjavajuća usamljenost studenata

Svjetska zdravstvena organizacija smatra usamljenost i socijalnu izolaciju velikim javnozdravstvenim problemom. Procjenjuje se da svaka šesta osoba ima problem usamljenosti, a među mladima svaka peta osoba. Studija iz 2025. na populaciji studenata Sveučilišta u Zagrebu utvrdila je da 76,9 % studenata pokazuje visoku razinu usamljenosti. S druge strane, kvalitetni odnosi imaju protektivan učinak i povećavaju vjerojatnost preživljavanja za 50 %. Harvardsko istraživanje razvoja odraslih (The Harvard Study of Adult Development) poznato je kao najdugotrajnije istraživanje ljudske sreće i blagostanja, a započelo je 1938. godine i još uvijek traje. Započelo je prateći živote 724 muškarca, a kasnije su uključeni i članovi njihovih obitelji. Studija je pokazala da dobri odnosi djeluju protektivno na psihičko zdravlje, fizičko zdravlje i kognitivne funkcije. Ljudi koji imaju kvalitetne bliske odnose sretniji su, zdraviji i žive duže.

Dobri odnosi – ključ psihofizičkog zdravlja

S druge strane, profesionalni i financijski uspjeh ne znače mnogo ako osoba nema bliske odnose. Robert Waldinger i Marc Schulz, psihijatar i psiholog, voditelji su istraživanja i autori knjige „Dobar život: Najveće znanstveno istraživanje sreće“. U njoj su sabrali brojna saznanja ovog zanimljivog istraživanja. Na kraju, možemo zaključiti da su, uz zdravu prehranu i tjelovježbu, bliski odnosi također važni za naše tjelesno i psihičko zdravlje. Čine nas zadovoljnijima i otpornijima na sve životne promjene i nedaće.

“...liječnik nije pozvan suditi o vrijednosti ili nevrijednosti nekog ljudskog života. Njega je ljudsko društvo postavilo samo da pomaže gdje može, da ublažava bolove gdje mora, da liječi koliko može i njeguje ljude kad ih više ne može liječiti.”

Viktor E. Frankl

● Usamljenost povećava rizik od prijevremene smrti za 32 % – jednako kao pušenje 15 cigareta dnevno.

👥 Svaka šesta odrasla osoba ima problem usamljenosti, a među mladima svaka peta.

😞 Čak 76,9 % studenata Sveučilišta u Zagrebu pokazuje visoku razinu usamljenosti.

❤️ Kvalitetni bliski odnosi povećavaju vjerojatnost preživljavanja za 50 %.

🧠 Dobri odnosi štite psihičko zdravlje, fizičko zdravlje i kognitivne funkcije.

📱 Digitalizacija i društvene mreže jedan su od glavnih uzroka porasta usamljenosti.

✅ Što možete učiniti danas?

- Nazovite nekoga koga dugo niste čuli.
- Dogovorite kavu uživo, ne šalžite samo poruke.
- Isključite telefon za stolom.
- Pridružite se grupi, klubu, tečaju – bilo čemu.
- Recite hvala osobi koja vam znači.

📖 Harvardska studija koja traje od 1938. godine – najdulje istraživanje ljudske sreće ikad – pokazala je da su bliski odnosi, uz zdravu prehranu i tjelovježbu, ključ dugog, zdravog i sretnog života.

ANATOMSKI JEZIČNI KUTAK

Što je živac vidnik a što živac odvratnik?

Prof. dr. sc. Ivica Grković
Katedra za anatomiju

U ovom broju našeg Glasnika donosim maleni dio iz „Knjige V“ Schwarz-ove „Opisne anatomije čovječjega tiela“ iz 1873. godine. Knjiga V naslovljena je „Opis živčevlja“. Za ovu priliku odabrao sam s vama podijeliti nazive živaca-možđanika, koje mi danas prepoznajemo kao kranijalne ili moždane živce. Njihov funkcionalni pregled sastavni je dio svakog standardnog neurološkog pregleda.

Vjerujem da svi znamo kako ovih dvanaest pari živaca uz svoje (rimске) redne brojeve ima zanimljive latinske nazive koji su vezani za njihovu funkciju ili za neku od njihovih posebnosti. U svakodnevnoj stručnoj praksi, imena ovih živaca najčešće su latinizmi, posuđenice/usvojenice u hrvatskom jeziku koje potječu iz latinskog jezika. Stoga je vrijedno prisjetiti se vremena kad su se ovi živci nazivali veoma originalnim hrvatskim imenima koja možda zvuče arhaično, ali su prepuna smisla i funkcionalnog značenja a time i lingvističke vrijednosti.

Uz redni broj navodim naziv iz Schwarzove anatomije, masnim slovima i standardni latinski naziv (u zagradi). Živac odvratnik nije „odvratan“ ni po kojem kriteriju! To je motorni živac koji pokreće vanjski očni mišić koji odvrća oko, pokreće ga prema van, a živac obličnik motornom opskrbom kontrolira mimične mišiće a ovi svojim tonusom i pokretima daju licu oblik.

I.živac-vonjanik	<i>(nervus olfactorius)</i>
II.živac-vidnik	<i>(nervus opticus)</i>
III.živac-okokretnik	<i>(nervus oculomotorius)</i>
IV.živac-okretaljnik	<i>(nervus trochlearis)</i>
V.živac-trojnik	<i>(nervus trigeminus)</i>
VI.živac-odvratnik	<i>(nervus abducens)</i>
VII.živac-obličnik	<i>(nervus facijalis)</i>
VIII.živac-sluhovnik	<i>(nervus acusticus) koji se sastoji od dva dijela:</i>
živca-pridvodnika	<i>(nervus vestibularis) i</i>
živca-spužnika	<i>(nervus cochlearis)</i>
IX.živac-jezičnoždrielnik	<i>(nervus glossopharyngeus)</i>
X.živac-lazovnik	<i>(nervus vagus)</i>
XI.živac-sudružnik	<i>(nervus accessorius)</i>
XII.živac-mišićnik jezični	<i>(nervus hypoglossus)</i>

U idućem broju baviti ćemo se ljepotom naziva nekih od živaca koji izlaze iz leđne moždine!

ODMORI SE, ZASLUŽIO SI!

Teambuilding „Alumni Anatomija i prijatelji” u Dugopolju

*dr. sc. Danica Boban, dr.med
Katedra za anatomiju*

U idiličnom ambijentu Dugopolja, u zavičaju našeg srdačnog kolege Kolića, u jednom OPG-u, okupili smo se bivši i sadašnji anatomske stručnjaci i prijatelji Katedre za anatomiju. Bilo je to pravo druženje, spoj sadašnje anatomske postave i bivših kolega, koji su spontano otvarali razne zajedničke teme. Razgovarali smo o aktualnim istraživanjima, inovacijama u nastavi i budućim projektima, a uz to smo se s osmijehom prisjećali prošlih dana, intenzivnih radova u laboratorijima, istraživanja, kasnih noćnih diskusija i, naravno, onih nezaobilaznih anegdota iz anatomske amfiteatare. Prije samog početka druženja, na ulazu u našu malu kućicu, ispio se aperitiv. Svi su se okupili i upili malo sunca uz pozdravljanje i osmijehe. Gladni smo se uputili na kat, gdje smo se spontano odvojili na „dječji” i „odrasli” stol, ali bez ikakvih strogih granica jer su svi slobodno prelazili od jednog do drugog. Konobar nas je srdačno dočekaao, a mi smo zatim prionuli na hranu uz zveckanje pribora i povremene komentare, dok je mljackanje govorilo samo za sebe. Kao anatomske entuzijasti ne možemo ne naglasiti da ljubav zaista ide kroz želudac, a to ćemo potkrijepiti i na znanstveni način! Želudac se „ugrijava” dodatnom prokrvljenošću kad hrana stigne u njega, a budući da ga od srca dijeli samo dijafragma, ta toplina se širi i na srce. Dakle, domaća janjetina i vruća juha od piva, koju smo svi željno iščekivali, ne samo da su nam napunile tanjure i želudce već su i stvorile osjećaj topline oko našeg srca. Svaki zalogaj bio je podsjetnik da uskoro moramo opet nešto slično organizirati kako bi se priključio još veći dio kolega, koji ovaj put nisu mogli nazočiti. Kolegica Ivona, kako bi nazočila teambuildingu, izostala je s neke druge obveze, ali ipak je morala ranije otići.

No kolege su smatrale gotovo grijehom odlazak s OPG-a prije nego što se janjetina degustirala, stoga je preko veze prva dobila pomno biranu platu s mesom i paprčnjakom (kojeg se odrekla u korist trudne kolegice Anite kako ne bi zaradila ječmenac). Čak je najljepši komad finih rebara dobacila svojoj starijoj službi na tanjur mudro smanjujući broj pogleda ispod obrva dok se ostatak okupljenih pokušavao djelomično utješiti miomirisima koji su se širili iz njezine veličanstvene plate. Dok su komadi janjetine pristizali na stol, spontano smo ponavljali znanje iz anatomije. Raspravljalo se o detaljima komparativne anatomije tijekom nasmijsane borbe oko plečke i rebara. Umorili su nam se masseteri od žvakanja, a risorius, zigomatični mišići i levator labii superioris uz abdominalnu muskulaturu od silnog smijeha i nepresušne dobre atmosfere. Skoro da nije bilo potrebe za fizičkom aktivnošću nakon ručka, iako drugi put uključujemo i balote. Bio je to savršen spoj gastronomije i anatomije! S obzirom na to da su se slike brzo podijelile našom zajedničkom WhatsApp grupom, spriječili smo nastanak zavidnosti kod dežurnih kolega u bolnici dostavom lunch paketa. Temporalni i okcipitalni režnjevi bili su preplavljeni predivnim prizorima idiličnog pejzaža Dugopolja i odličnim raspravama i razgovorom, dok je solitarna jezgra „gorjela” od gurmanskih senzacija. Sve u svemu, ovo je bilo jedno sveobuhvatno, predivno iskustvo, koje nas je podsjetilo na to zašto volimo anatomiju – ne samo zbog znanja već zbog ljudi i trenutaka koji nas povezuju. Svi naši prefrontalni korteksi brzo su se složili u jednoj odluci: nestrpljivo iščekujemo sljedeći teambuilding!

NA PRAGU NOVOG DOBA

Algoritam, etika i zakon

Split, 20. travnja 2026. – Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu održana je međunarodna radionica *Artificial Intelligence in Healthcare Governance: Ethical and Regulatory Challenges in Europe*. Skup je okupio stručnjake iz Hrvatske i Italije u okviru projekata SEA-EU, PROMo TECH-HEALTH i DAISY.

Human in the loop

Radionicu je otvorila i moderirala prof. dr. sc. Ana Marušić sa Sveučilišta u Splitu, koja je u uvodnom izlaganju naglasila kako su sustavi umjetne inteligencije danas prisutni u gotovo svim aspektima medicinske prakse: od dijagnostike i planiranja liječenja do podrške kirurškim zahvatima i praćenja vitalnih znakova pacijenata. Pri tom je upozorila na etičke zamke koje kriju naizgled neutralni algoritmi. Posebice je istaknula problem pristranosti u podacima koji se upotrebljavaju za trening sustava. Zorno je ilustrirala kako sustav treniran na neprikladnim podacima može donositi pogrešne zaključke, navodeći primjer UI modela koji je naučio prepoznati vukove isključivo na temelju snijega u pozadini slike, a ne na temelju stvarnih obilježja životinje. Posebnu pozornost posvetila je načelu *human in the loop* – nužnosti da u svim ključnim medicinskim odlukama konačnu riječ uvijek ima čovjek, a ne stroj. Govoreći o primjeni umjetne inteligencije u medicinskom obrazovanju, prof. Marušić najavila je istraživanje o načinima na koje studenti medicine upotrebljavaju UI alate u učenju.

Složen regulatorni okvir EU-a

Prof. dr. sc. Franco Trubiani sa Sveučilišta u Napulju „Parthenope” analizirao je složeni europski regulatorni okvir koji nastoji pratiti ubrzani razvoj UI tehnologije. Posebno je obrazložio međusobne odnose između Akta o umjetnoj inteligenciji, Europskog prostora zdravstvenih podataka (EHDS) i prijedloga digitalnog omnibusa. Naglasio je da Europa danas ne oskudijeva regulacijom – naprotiv, suočava se s brojnim i ponekad preklapajućim pravnim okvirima koji uključuju direktive o medicinskim uređajima, pravila o odgovornosti i propise o zaštiti podataka. Posebno je istaknuo koncept tzv. regulatornih sandboxa – kontroliranih okružja u kojima je moguće eksperimentirati s novim UI rješenjima uz nadzor nadležnih tijela.

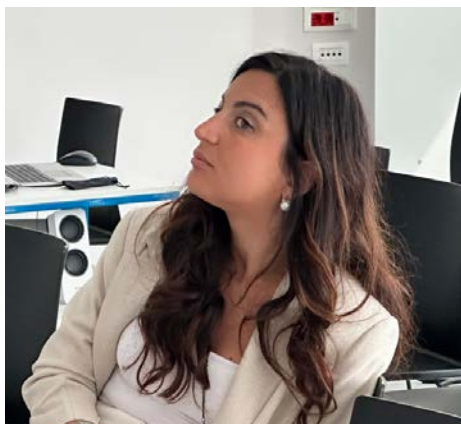
Akt o umjetnoj inteligenciji

(AI Act, Uredba EU 2024/1689) stupio je na snagu 1. kolovoza 2024. kao prvi sveobuhvatni pravni okvir za regulaciju umjetne inteligencije na svijetu. Opisan je sustav klasifikacije rizika na četiri razine: od zabranjenih primjena do visokorizičnih, ograničenih i minimalnih. Potpuna primjena predviđena je od 2. kolovoza 2026., s iznimkama za neke odredbe koje su stupile na snagu ranije.

Europski prostor zdravstvenih podataka

(EHDS, Uredba EU 2025/327) stupio je na snagu 26. ožujka 2025. s dvama glavnim ciljevima: građanima EU-a osigurati bolju kontrolu nad osobnim zdravstvenim podacima te omogućiti istraživačima, tvrtkama i kreatorim politika pristup zdravstvenim podacima u svrhu sekundarne upotrebe. Ključne odredbe o sekundarnoj upotrebi podataka primjenjivat će se od 2029.

Sveučilišta u doba algoritma

Prof. dr. sc. Sabrina Tranquilli sa Sveučilišta u Napulju „Parthenope“ analizirala je primjenu umjetne inteligencije kroz prizmu javnopravnog prava. Upozorila je da algoritmi ne ukidaju slobodnu ocjenu u odlučivanju, već je premještaju – od donositelja odluke prema dizajneru sustava. To nije samo tehnički nego i pravni i etički problem. U kontekstu sveučilišne administracije to znači da AI alati koji pomažu u obradi zahtjeva studenata, vrednovanju ili raspodjeli resursa moraju biti transparentni, čovjek ih mora nadzirati, a odgovori dobiveni putem alata umjetne inteligencije moraju biti podložni žalbi. Europski regulatorni okvir – GDPR, Akt o umjetnoj inteligenciji i Zakon o upravljanju podacima – postavlja upravo te zahtjeve, a Italija ih je 2025. ugradila i u vlastiti zakon o UI-ju. Tranquilli je zaključila da legitimna primjena alata umjetne inteligencije u bilo kojoj javnoj instituciji, pa tako i na sveučilištu, zahtijeva suradnju pravnika, tehnologa i uprave jer samo usklađen pristup može jamčiti učinkovitost i zakonitost.

Digital Omnibus

Prijedlog Europske komisije objavljen 19. studenoga 2025. kao dio šireg digitalnog paketa čiji je cilj pojednostaviti i poboljšati učinkovitost digitalnih zakona EU-a te pomoći europskim tvrtkama da inoviraju i smanje administrativne troškove. Riječ je o intervenciji koja mijenja već usvojeni Akt o umjetnoj inteligenciji – produžuje rokove za primjenu pravila o visokorizičnim sustavima i olakšava usklađivanje osobito za mala i srednja poduzeća. Cilj mu nije slabljenje standarda, već uklanjanje regulatorne „zbrke“ koja koči inovacije.

THE TASK
OF A
UNIVERSITY
IS THE
CREATION OF
THE
FUTURE.

Alfred North Whitehead

**We are drowning in
information but starved for
knowledge.**

John Naisbitt, Megatrends (1982)

PRVI PRAVILNIK NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Dopušteno, ali...

Pravilnik o korištenju generativnih alata UI · MeFST · od studenoga 2025.

Na koga se odnosi

Studenti

svi kolegiji i razine

Nastavnici

nastava i istraživanje

Administrativno

osoblje fakulteta

Dva temeljna načela

Autorstvo i odgovornost

UI nije autor ni koautor
Korisnik odgovara za sve

Transparentnost

Obavezno deklariranje
korištenja UI-alata

Što je dopušteno · Što je zabranjeno

✓ Dopušteno uz izjavu

- Jezično poboljšanje i stilizacija
- Prijevod tekstova
- Sažimanje vlastitog teksta
- Razrada vlastitih ideja
- Kodiranje kvalitativnih podataka
- Vizualizacija vlastitih podataka
- Nacrti dopisa i zapisnika
- Pretraživanje literature*
*uz obaveznu provjeru izvora

✗ Zabranjeno

- Pisanje cjelokupnog rada
- Fabriciranje istraživačkih podataka
- Polaganje ispita i testova
- Generiranje bez kritičke analize
- Klinički zapisi s osobnim podacima
- Unos GDPR-zaštićenih podataka
- Recenziranje bez suglasnosti
- Prikriivanje korištenja UI-alata

Obavezna izjava o korištenju UI-alata

Svaki rad koji koristi UI-alate mora na kraju sadržavati izjavu s:
naziv alata i verzija · aktivnost · opseg korištenja · provjera točnosti
Primjeri izjava dostupni su kao prilog Pravilnika

Zaštita podataka · GDPR

U javne UI-alate NIKADA ne unositi:
osobne podatke · medicinske kartone · financijske podatke · povjerljive dokumente

Povjerenstvo za UI

nadzor, savjeti, izmjene

Godišnja revizija

prati razvoj tehnologije

VISOKOŠKOLSKE KNJIŽNICE U ISTRAŽIVANJIMA I NASTAVI

Nije to samo papir

Ljiljana Poljak, mag. bibl.

Odjel za informacijske znanosti i tehnologije

Sveučilište u Zadru

Digitalno srce fakulteta

Što se zapravo događa u knjižnici? Ovo naizgled jednostavno pitanje otvara raspravu koja seže puno dalje od prizora polica s knjigama i tih čitaonica opremljenih zelenim stolnim lampama. Suvremena akademska knjižnica nije, niti smije biti, samo čuvarica informacija pohranjenih na papiru. Ona je po svojoj naravi i poslanju – ili bi barem to trebala biti – živo središte akademskog i istraživačkog života institucije, ono što se s pravom može nazvati „srce fakulteta”. Danas se na ovom području nameće nekoliko ključnih pitanja: gdje je danas mjesto knjižničarstva u sustavu znanosti, kako se percipira uloga knjižničara u akademskoj zajednici i što znači biti ravnopravnim sudionikom u istraživačkim i nastavnim procesima.

Informacijska znanost: gdje smo i kamo idemo?

Knjižničarstvo se u hrvatskoj klasifikaciji znanosti danas svrstava u područje društvenih znanosti, polje informacijskih znanosti zajedno s arhivistikom, muzeologijom i nakladništvom. Informacijske znanosti bave se organizacijom, čuvanjem i posredovanjem informacija, podataka i znanja, a informatika (u tehničkom smislu) razvija sustave i procese koji te informacije obrađuju, što se u široj zajednici relativno često brka. Knjižničar je prijenosnik između raspoložive informacije i znanja koje se gradi. Ta uloga posrednika – između istraživača i izvora, između studenta i znanja – temeljna je zadaća knjižničara, neovisno o tome jesu li informacije pohranjene na papiru ili u virtualnoj sferi, u digitalnim repozitorijima ili u bazama podataka u oblaku. Zanimljivo je da su u novije vrijeme informacijske znanosti i komunikologija postale zasebna polja, što svjedoči o sazrijevanju discipline i njezinoj sve većoj prepoznatljivosti unutar suvremenog znanstvenog krajobraza. Informacijske znanosti, uz knjižničarstvo, uključuju i druga polja koja se temelje na primjeni informacijsko-komunikacijske tehnologije, kao što su informacijski sustavi i informatologija, organizacija i informatika te informacijsko i programsko inženjerstvo.

Predrasuda o „čuvarima knjiga”

Postoji li u Hrvatskoj predrasuda prema knjižnicama? I ne samo u Hrvatskoj. Knjiga – fizički objekt, čiji je medij papir – dugo je bila jedini okvir u koji se uklapala slika knjižnice. I dok je ta percepcija u svakodnevnoj kulturi ostala zamrznuta, knjižničarska struka se znatno transformirala. Za održanje takve predrasude djelomičnu odgovornost snose i sami knjižničari jer godinama javnosti nisu jasno komunicirali ono što rade. Primjerice, online katalozi i zapisi o publikacijama rezultat su dugotrajnog stručnog rada koji stoji iza kataloga, a koji korisnik ne vidi. Isto tako, pristup znanstvenim bazama podataka koje znanstvenici upotrebljavaju svaki dan moguć je zahvaljujući pregovorima, pretplatama i upravljanju resursima, koji se odvijaju iza kulisa. Visokoškolska knjižnica nije administrativna služba. Ona je, i uvijek treba težiti tome da bude, strateški partner institucije u svemu što se odnosi na upravljanje informacijama i znanjem: od potpore istraživanjima preko informacijskog opismenjavanja do arhiviranja i diseminacije znanstvenih rezultata.

Sudionik istraživačkog ciklusa

Jedna od najvažnijih promjena u poimanju uloge knjižnice jest shvaćanje da njezin doprinos ne počinje i ne završava na polici. Suvremeni knjižničar prisutan je u svim fazama istraživačkog procesa: od oblikovanja istraživačkog pitanja i pretraživanja literature preko oblikovanja metodologije sustavnih pregleda i upravljanja podacima pa sve do pomoći u odabiru časopisa za objavu, provjere metrika i popularizacije rezultata. Upravo su te takozvane transverzalne – generičke, prenosive – vještine povezane s upravljanjem i organizacijom informacija ono što knjižničara čini vrijednim sudionikom, neovisno o disciplini kojoj služi. Dohvaćanje informacija (Information Retrieval) i

formulacija upita za pretraživanje kompetencije su koje istraživač unutar jednog uskog područja ne mora nužno posjedovati, a u opsegu su knjižničarskih znanja i vještina. Knjižničari pokrivaju zapravo cijeli proces – od ideje, razvoja i potpore istraživanju do konačne popularizacije i vidljivosti tog istraživanja. Upravo zato se za akademske knjižnice često kaže da su srce institucije.

Prostor za istraživanje, učenje i odmor

Paradoks suvremene knjižnice jest sljedeći – u trenutku kad se sve više prelazi u digitalni prostor, fizički prostor knjižnice postaje sve važniji. Studenti provode na fakultetu često i više od osam sati dnevno – imaju predavanja, vježbe, seminare, samostalno uče, pišu radove. Potrebno im je mjesto u tišini, ali i mjesto gdje mogu raditi u grupama, raspravljati, rješavati probleme zajedno. Idealna suvremena akademska knjižnica nije samo repozitorij informacija – ona je i učionica, prostor za brainstorming, raspravu i mjesto odmora. Skupno učenje i problemski pristup sve više prevladavaju kao metode suvremenog poučavanja na svim razinama edukacije, a knjižnica je mjesto na kojem bi se takve metode mogle primjenjivati. U tom duhu na Medicinskom fakultetu u Splitu razmišlja se o razvoju i primjeni novog knjižničnog koncepta – tzv. Anima Medica, osmišljavanju prostora koji bi, uz specijaliziranu medicinsku građu, nudio i mjesto susreta, komunikacije i kreativnog odmora, jer znanje se ne gradi samo čitanjem stručnih i znanstvenih tekstova. Naposljetku, nijedna disciplina nikad nije posve omeđena. Klasična književnost, filozofija, poezija, glazba i razgovor s kolegom doprinose onoj kreativnosti koja je neophodna u svakom dobrom istraživanju.

AI zrelost: partner, ne zamjena

Promišljanje o akademskom knjižničarstvu ne bi bilo potpuno bez osvrta na umjetnu inteligenciju, temu koja je postala neizbježna u svakoj profesiji. Hoće li AI zamijeniti knjižničare? Sigurno će promijeniti radne zadatke knjižničara i način na koji obavljaju posao, ali svaka informacija i znanje uvijek imaju i dodatnu komponentu vezanu za kontekst i vrijeme te suodnos sa svim drugim informacijama. Tu komponentu može pravilno razumjeti i prenijeti samo ljudsko biće, čiji je intelekt drugačije prirode od jednostavnog algoritma. AI može ubrzati obradu podataka, automatizirati rutinske zadatke, pomoći u analizi mnoštva informacija i predložiti ideje koje u konačnici samo čovjek može prihvatiti ili odbaciti. Pritom nam je potrebna tzv. AI zrelost, a ona pretpostavlja naše klasično, kvalitetno znanje iz područja konkretne discipline te znanstvene metodologije uz napredniju razinu korištenja AI alata. Da bismo uspostavili takav partnerski,

responzivni odnos s AI alatom, potrebno je razumijevanje načina na koji takvi alati funkcioniraju, a to znači razumijevanje temeljnih pojmova iz područja vjerojatnosti, kao i logičkih sklopova pomoću kojih se izvršavaju složeni računalni algoritmi. Knjižničar bi već sada, a kamoli tek „sutra“, trebao znati uputiti korisnika kako da formulira upite umjetnoj inteligenciji. I tu je njegova ključna uloga u sadašnjosti i budućnosti – pomoći akademskoj zajednici da trajno razvija tehnološku zrelost, da zna što pitati, kako tumačiti odgovor i zašto je skeptičnost neophodan dio znanstvenog i nastavnog procesa. Informacijska pismenost i AI pismenost traže kritičko mišljenje, provjeru izvora i razumijevanje ograničenja alata koji se upotrebljavaju.

Umjesto zaključka: puno posla, puno razloga za optimizam

Akademska knjižnica danas, bez obzira na to je li velika ili mala, dobro opremljena ili raspolaže ograničenim resursima, ima iste zadatke: podupirati istraživanje, podupirati nastavu, čuvati i posredovati znanje, pratiti razvoj alata i tehnologija, educirati korisnike i same knjižničare. To je izniman i zahtjevan posao koji nerijetko obavlja malen tim. No upravo taj nesrazmjer između opsega zadataka i vidljivosti struke čini promišljanje o ulozi akademske knjižnice toliko važnim. Zbog toga je knjižnica jedan od najvažnijih resursa fakulteta. I dok se situacija s prostorom, opremom i osobljem može poboljšavati postupno, promjena percepcije počinje odmah, pa tako i jednim ovakvim tekstom.

"WITHOUT
INFORMATION, YOU
CANNOT MAKE
DECISIONS; WITH TOO
MUCH INFORMATION,
YOU CANNOT MAKE
THEM EITHER."

R. Wurman

SKANDINAVSKA INSPIRACIJA - LUND UNIVERSITY

Žarište srednjovjekovne i moderne znanosti

dr. sc. Danra Matijaca
Središnja medicinska knjižnica

Najljepša zgrada i kolijevka Hamleta

Današnja zgrada sveučilišne knjižnice u Lundu prošle je godine proglašena najljepšom zgradom u Švedskoj. Jedna je od dviju deponitarnih knjižnica, a još od 1698. zakonski je obvezna čuvati primjerak svega što se objavi u Švedskoj. Kao i samo sveučilište, knjižnica je osnovana 1666., a njezina je prvotna lokacija bila u srednjovjekovnoj kraljevskoj kući. Građu je preuzela od starije knjižnice iz 11. stoljeća, koja je bila dijelom benediktinskog samostana. Najstarija građa knjižnice tekstovi su na papirusu iz 6. st. pr. Kr. Vrijedni su monasi u Lundu prepisivali tekstove, pa tako i onaj koji nam je podario Hamleta. Naime, Saxo Grammaticus, kanonik u Lundu, oko 1200. godine u knjizi **Gesta Danorum** zapisao je i priču o princu Amlethu. Zapis je stoljećima putovao Francuskom da bi naposljetku stigao i do Shakespeareova pera.

Otvorenost modernog doba

No ne duguje samo danski kraljević svoje postojanje Lundu. U ovom je poznatom sveučilišnom gradu osnovan i DOAJ (Directory of Open Access Journals), jedna od ključnih infrastruktura globalnog otvorenog pristupa znanosti. A tu je jedna specijalna zbirka, kojoj je UNESCO prošle godine dodijelio status Memory of the World. U njoj se čuvaju svjedočanstva preživjelih iz koncentracijskih logora Drugog svjetskog rata – digitalizirana, transkribirana, prevedena i javno dostupna građa na mrežnim stranicama knjižnice.

Istraživačko čvorište Europe

Lund je dom nekih od najnaprednijih istraživačkih infrastruktura u Europi. SciLifeLab u Lundu, osnovan 2022. kao jedan od šest čvorišta nacionalne mreže, nudi platforme za kemijsku biologiju, kliničku genomiku, krioelektronsku mikroskopiju, terapijska protutijela, bioinformatiku i strukturnu proteomiku.

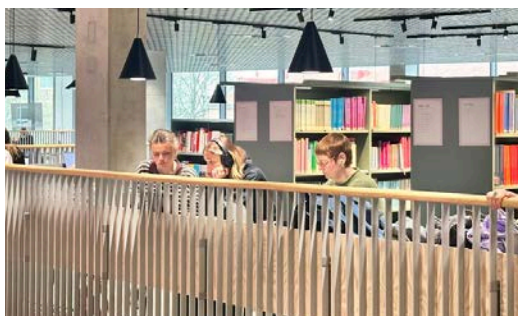
Uz to, Lund Bioimaging Center (LBIC) i Center for Translational Genomics (CTG) osiguravaju infrastrukturu koja istraživačima omogućuje rad na molekularnoj razini s tehnologijama koje su dostupne samo nekolicini europskih institucija. Posebno je impresivna inicijativa InfraLife, koja povezuje SciLifeLab sa sinkrotronskim izvorom svjetlosti MAX IV i neutronskim izvorom ESS, smještenima u Lundu, što grad čini jednim od najopremljenijih istraživačkih čvorišta na kontinentu. Sve to rezultiralo je i Nobelovom nagradom, koju je za fiziku 2023. po prvi put dobila neka žena – Anne L'Huillier, profesorica atomske fizike u Lundu.

Medicina u Lundu

Prema podacima iz veljače 2025., Medicinski fakultet u Lundu broji 3000 studenata na redovnom studiju i 1804 zaposlenika.

No ono što posebno impresionira jest istraživačka infrastruktura. Od ukupnog prihoda od 3,4 milijarde švedskih kruna, čak 81 % otpada na istraživanje, a svega 19 % na obrazovanje. Taj omjer nedvojbeno svjedoči o tome da je Lund prije svega istraživačko sveučilište. Državno financiranje iznosi 1,4 milijarde kruna, a ostatak od 2 milijarde dolazi iz vanjskih izvora: industrije, fondova i međunarodnih programa. Zanimljivost je da znanstveno-nastavno osoblje nema osigurane plaće iz državnog proračuna, za razliku od ostalih zaposlenika, nego ih mora osigurati iz vanjskih izvora. Razlog je to zbog kojeg su znanstvenici u Švedskoj primorani stalno dokazivati svoju izvrsnost i sudjelovati u natjecanjima za dodjelu sredstava. Švedskim je državljanima studiranje besplatno, a ostali moraju plaćati. Fakultet ima oko tisuću doktoranada, od kojih je 80 % na part-time statusu, što znači da istovremeno rade u zdravstvenom sustavu i provode istraživanje. Doktorat u punom radnom vremenu traje četiri godine, a u nepunom osam. Godišnje se brani oko 150 disertacija. Doktorandi dolaze s diplomama iz čak 62 države svijeta, što Lundu daje jedinstven međunarodni karakter.

Knjižnica ugrađena u Fakultet

Sa sedamnaest zaposlenih, deset knjižničara, dva informatička inženjera, jednim statističkim analitičarem, sistemskim administratorom i komunikatorom, knjižnica Medicinskog fakulteta u Lundu model je knjižnice koja ne čeka korisnike, nego ide prema njima. Knjižnični prostor fizički je i organizacijski ugrađen u srce biomedicinskog kampusa. Glavna lokacija u zgradi je Fakulteta, a druga, manja lokacija nalazi se u Kliničkom istraživačkom centru, prostoru u kojem pruža specijalizirane usluge za kliničke istraživače. Unutar fakultetske zgrade knjižnica zauzima nekoliko katova - na jednom se katu nalaze edukativni prostori, tzv. Active Learning Classrooms, zatim sobe za grupni rad i tiha čitaonica. Ti prostori tvore tzv. obrazovni park, od kojih je samo tiha soba za čitanje specifični knjižnični prostor. U Lundu je granica između Knjižnice i ostatka Fakulteta propusna, fleksibilna i bez oštrog reza.

Prazan informacijski pult

U Knjižnici je interdisciplinarni tim koji može odgovoriti na potrebe istraživača, i to ne samo na razini pronalaska literature nego i za potrebe statističke analize, upravljanja istraživačkim podacima i opće tehničke podrške. Otprilike 60 % do 70 % zadataka knjižničnog osoblja odnosi se upravo na te zadaće. Knjižničari nisu smješteni iza pulta, nego su „ugrađeni” u obrazovne programe i istraživačke grupe. Do knjiga studenti i istraživači dolaze sami – pretražuju naslove u katalogu, uzimaju knjige s police, samostalno obave tzv. check-in, a kad knjigu vraćaju obave check-out.

Strategija koja donosi rezultate

Knjižnica u kojoj su zaposleni statističari i IT inženjeri, koja svoje knjižničare „ugrađuje” u nastavne programe i istraživačke grupe, koja upotrebljava ticketing sustav za praćenje svakog korisničkog upita nije luksuz velikog sveučilišta. Voditeljica Knjižnice **dr. sc. Carola Tilgmann** reći će da je to pitanje strategije koja nije uvjetovana veličinom ustanove, već načinom razmišljanja i traženjem najučinkovitijih načina postizanja izvrsnih rezultata. A rezultati su i više nego vidljivi – Medicinski fakultet u Lundu godinama je pozicioniran u prvih sto na svjetskim rang listama.

VISOKO OBRAZOVANJE & ODRŽIVOST

Trebamo kritičnu masu od 15 % entuzijasta

Unutarnji ciljevi razvoja

Kada su Ujedinjeni narodi 2015. usvojili 17 ciljeva održivog razvoja (*Sustainable Development Goals*), dobili smo ambiciozan plan za bolji svijet do 2030. No deset godina kasnije možemo ustanoviti tek skroman napredak. Razlog možda nije u nedostatku znanja i tehnologije, već u nama samima. Stoga je 2020. nastala inicijativa *Inner Development Goals* (IDG), u okviru koje se istražuje kakve unutarnje kvalitete i vještine trebamo razviti kako bismo uopće mogli ostvariti ciljeve kojima težimo kao civilizacija. Okvir danas obuhvaća 25 vještina organiziranih u pet dimenzija: biti (Being), misliti (Thinking), odnositi se (Relating), surađivati (Collaborating) i djelovati (Acting). Pemilla Thellmark sa Sveučilišta u Lundu, koja radi kao savjetnica za karijeru (career coach), ističe kako smo se desetljećima fokusirali isključivo na vanjski, tehnokratski aspekt održivosti zanemarujući unutarnju dimenziju. Stoga će se promotori ove inicijative rado pozivati na poznati Einsteinov citat: „Probleme ne možemo riješiti istom razinom svijesti koja ih je i stvorila.”

Slušanje kao najvažnija vještina onih koji upravljaju

Mnogi čelnici nisu svjesni da su „izgubili dodir sa stvarnošću” jer su prestali stvarno slušati suradnike, studente, društvo. „Liderski neuspjesi u pravilu se svode na nedostatak slušanja”, ističe Thellmark, „jer slušanje nije samo jedna od bitnih vještina – ono je temelj svega.” Christine Wamsler, jedna od vodećih znanstvenica IDG inicijative, otkrila je da je za pokretanje promjene u grupi ili organizaciji dovoljan udio od samo 15 %, koji počinje djelovati na nov način, a preostali ih slijede. Nije potrebna većina – tek kritična masa entuzijasta. Vještine u IDG okviru, kao i vrijednosti koje izražavaju, nisu nam nepoznate – već postoje u etičkim i duhovnim tradicijama čovječanstva. Tim više ističe se pitanje – zašto ih već nismo ugradili u svakodnevno odlučivanje? IDG okvir očigledno je zajednički jezik za razgovor o onome što intuitivno znamo, ali teško prakticiramo. IDG okvir poziva institucije da odu korak dalje, da preispitaju kulturu rada, načine donošenja odluka, pa i način na koji podupiru mentalno zdravlje i razvoj kompetencija svojih djelatnika.

Pet dimenzija IDG vještina

Bivanje: unutarnji kompas, autentičnost, svjesnost o sebi, prisutnost

Razmišljanje: sustavno razmišljanje, kritičko mišljenje, vizionarstvo, kreativnost

Odnosi: empatija, poniznost, zahvalnost, opraštanje, briga za druge

Suradnja: prihvaćanje raznolikosti, komunikacija, mobilizacija

Djelovanje: hrabrost, nada, optimizam, proaktivnost, otpornost

DUH I TIJELO

Cjeloviti pogled na čovjeka

Izv. prof. prim. dr. sc. Ivana Unić Šabašov
 Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu
 Klinika za pedijatriju

Split, 6. ožujka 2026. – Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu (KBF) Sveučilišta u Splitu održan je znanstveno-stručni skup na temu „Tijelo u neravnoteži: Debljina kao medicinski, društveni i duhovni izazov“.

Skup je otvorio ministar demografije i useljeništa Ivan Šipić. U ime Splitsko-dalmatinske županije (SDŽ) okupljene je pozdravio zamjenik župana Stipe Čogelja. Prva sesija bila je posvećena medicinskim aspektima debljine, s posebnim naglaskom na dječju i adolescentnu populaciju. Izv. prof. prim. dr. sc. Ivana Unić Šabašov s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Klinike za pedijatriju Kliničkog bolničkog centra Split (KBC), koja je uz prof. dr. sc. Ivana Bodrožića organizatorica ovog skupa, govorila je o debljini kao kroničnoj metaboličkoj bolesti pandemijskih razmjera naglasivši da se debljina više ne može promatrati kao estetski, nego isključivo kao ozbiljan zdravstveni problem. Doc. prim. dr. sc. Željka Karin, s Medicinskog fakulteta u Splitu i Zavoda za javno zdravstvo SDŽ-a, predstavila je podatke o porastu indeksa tjelesne mase kod djece u SDŽ-u. Prim. dr. sc. Marijana Rogulj, specijalistica pedijatrije i subspecijalistica dječje pulmologije s Klinike za pedijatriju KBC-a Split, govorila je o povezanosti debljine i astme. Doc. dr. sc. Benjamin Benzon s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu izložio je rezultate istraživanja koji pokazuju povezanost debljine s povećanim rizikom razvoja malignih bolesti u odrasloj dobi. Izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković s Medicinskog fakulteta u Splitu predstavila je važnost dojenja u prevenciji debljine. Neno Poljak, specijalizant pedijatrije na Klinici za pedijatriju KBC-a Split, govorio je o utjecaju društvenih mreža na percepciju tijela i prehrambene i navike mladih.

Dr. Maja Rogulj, specijalistica dječje i adolescentne psihijatrije s Klinike za psihijatriju KBC Split, istaknula je da debljina može imati duboke psihološke korijene. Druga sesija otvorila je teološku i duhovnu perspektivu problema. Izv. prof. dr. sc. Domagoj Runje, profesor Svetoga pisma Staroga zavjeta, govorio je o prehrambenim navikama u biblijskom kontekstu, a Prof. dr. sc. Ivan Bodrožić o teološko-odgojnoj perspektivi ovog problema. Okupljene je na kraju pozdravio predsjednik Hrvatskog katoličkog liječničkog društva izv. prof. dr. sc. Rok Čivljak. Ovaj znanstveno-stručni skup još je jednom potvrdio potrebu suradnje medicinskih i teoloških znanosti u promicanju cjelovitog pogleda na čovjeka.

"THE MEANING OF
 EARTHLY EXISTENCE
 LIES NOT, AS WE HAVE
 GROWN USED TO
 THINKING, IN
 PROSPERING BUT IN THE
 DEVELOPMENT OF THE
 SOUL."

Aleksandr
 Solzhenitsyn

KATEDRA ZA OBITELJSKU MEDICINU

Suvremena saznanja o laktaciji i dojenju

Izv. prof. prim. dr. sc. Irena Zakarija-Grković
Katedra za obiteljsku medicinu

Split, 6. ožujka 2026. – U organizaciji Katedre obiteljske medicine održan je jubilarni 15. tečaj trajne medicinske izobrazbe 1. kategorije pod nazivom „Suvremena saznanja o laktaciji i dojenju”. Cilj je tečaja podići svijest o važnosti dojenja te osposobiti zdravstvene djelatnike za pružanje stručne i znanstveno utemeljene skrbi dojiljama. Tečaj je okupio tridesetak polaznica – liječnica, primalja, patronažnih sestara, medicinskih sestara, magistricu farmacije i radnu terapeutkinju – iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije, što ukazuje na veliko zanimanje za ovu vrstu edukacije iz cijele regije. Mjesto više na tečaju tražilo se tjednima prije početka programa.

Voditeljice tečaja **prof. dr. sc. Mirjana Rumboldt** i **izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković** istaknule su na otvaranju kako je kontinuirana edukacija o laktaciji i dojenju nužno potrebna zbog praćenja novih spoznaja iz ovog područja, zbog nedostatne edukacije o ovoj važnoj temi tijekom studija/specijalizacije zdravstvenih djelatnika te zbog sve većeg zanimanja roditelja za dojenje, koji očekuju stručno znanje – utemeljeno na pouzdanim dokazima – i praktičnu pomoć zdravstvenih timova. Prof. Rumboldt dodatno je istaknula ključnu ulogu Međunarodno priznatih savjetnica za dojenje (engl. International Board Certified Lactation Consultants – IBCLC) u zaštiti, promicanju i podršci dojenju te pozvala sudionice tečaja da se koriste stečenim znanjem i vještinama na tečaju za postizanje te prestižne titule, koja se smatra zlatnim standardom u radu s dojiljama. Okupljene je pozdravila i prodekanica za znanost, poslijediplomske studije i međunarodnu suradnju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, **prof. dr. sc. Katarina Vukojević** zaželjevši dobrodošlicu sudionicima tečaja i istaknuvši da se jedino na Medicinskom fakultetu u Splitu nudi, već od 2007. godine, stručni tečaj o dojenju ovog obima i sadržaja. Tečaj traje 95 sati tijekom četiri mjeseca: 75 sati kontakt edukacije na Medicinskom fakultetu u Splitu u studenom i prosincu te 20 sati online sadržaja od siječnja do ožujka.

Na predavanjima i interaktivnim raspravama obrađene su sve teme za edukaciju međunarodno certificiranih savjetnica za dojenje, od anatomije dojke i djetetove usne šupljine do fiziologije i endokrinologije laktacije, patologije majke/djeteta koja može otežati dojenje, farmakologije i toksikologije lijekova i okolišnih čimbenika tijekom laktacije, psihologije, sociologije, etike i antropologije te kliničke vještine. Desetak sati praktične nastave obuhvatilo je komunikacijske vještine, vještine pronalaska i tumačenja pouzdanih znanstvenih dokaza, vještine prepoznavanja i prijave kršenja Međunarodnog pravilnika o reklamiranju nadomjestaka majčinog mlijeka te vježbe savjetovanja dojiljama, dio kojih se održava na Klinici za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Split u suradnji s osobljem i pročelnikom Klinike, **prof. dr. sc. Markom Mimicom**.

Skrb dojilja diljem regije

Na tečaju je sudjelovalo 22 pozvanih predavača različitih specijalnosti iz Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine, koji velikodušno dijele svoje stručno znanje i iskustvo s polaznicima tečaja. Svi polaznici imaju obvezu pripremiti seminarski rad, koji prezentiraju na tečaju, ispuniti evaluacijske obrasce radi kontinuiranog unapređenja tečaja te polažu završni pisani ispit po uzoru na međunarodni ispit za certificirane savjetnice za dojenje.

Tečaj u Splitu jedini je 95-satni tečaj o dojenju u cijeloj regiji, izuzev slovenskog tečaja u Dobni, i time nudi ne samo priliku za produbljenje, proširenje i obnovu znanja i vještina iz humane laktacije nego i potrebnu edukaciju za pristup međunarodnom ispitu za IBCLC savjetnice. Ovaj tečaj posvećen suvremenim spoznajama o laktaciji i dojenju pokazuje da postoji velik interes za dodatno usavršavanje zdravstvenih djelatnika u skrbi dojilja diljem regije.

Zahvaljujemo Ministarstvu zdravstva na podršci u realizaciji tečaja, kao i Medicinskom fakultetu u Splitu.

*BREASTFEEDING IS
ONE OF THE MOST
EFFECTIVE WAYS
TO ENSURE CHILD
HEALTH AND
SURVIVAL.*

KATEDRA ZA OBITELJSKU MEDICINU

Zajedno za bolju budućnost obiteljske medicine: Rijeka ugostila 13. Splitsku inicijativu

doc. dr. sc. Ivona Stipica Safić
Katedra za obiteljsku medicinu

Rijeka, 10. – 11. travnja 2026. – Na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci održana je 13. Splitska inicijativa – stručni i znanstveni međunarodni skup posvećen aktualnim temama iz obiteljske medicine. Splitska inicijativa prvi je put održana 2011. godine u Splitu te se nakon toga se nastavila redovito održavati svake godine, smjenjujući se u različitim zemljama regije, što je dodatno osnažilo međunarodnu suradnju u području obiteljske medicine. Ovogodišnje izdanje održano je pod nazivom „Snage i izazovi obiteljske medicine – pogled s katedre“, a okupilo je profesore, docente i doktorande s katedri obiteljske medicine, ali i specijalizante te liječnike obiteljske medicine s područja Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije koji su zainteresirani za razvoj i osnaživanje primarne zdravstvene zaštite.

Skup je bio mjesto za razmjenu iskustava i raspravu o izazovima s kojima se suočava obiteljska medicina unutar modernih zdravstvenih sustava. Poseban naglasak stavljen je na ulogu akademske zajednice u obrazovanju budućih liječnika, jačanju znanstvenog rada te unapređenju kvalitete zdravstvene skrbi u zajednici. Jedan od aktivnih sudionika s Katedre za obiteljsku medicinu našeg Fakulteta, uz prof. dr. sc. Irenu Zakariju Grković, bila je i doc. dr. sc. Ivona Stipica Safić, koja je održala predavanje pod naslovom „Znamo li uistinu dovoljno o opstrukcijskoj apneji tijekom spavanja?“. Cilj predavanja bio je naglasiti važnost ranog prepoznavanja i liječenja OSA-e, pri čemu su predstavljeni rezultati recentnih istraživanja koja su provedena na Katedri za obiteljsku medicinu. Sudionici su na predavanjima, panel-raspravama i prezentacijama znanstvenih radova analizirali promjene koje oblikuju svakodnevni rad liječnika obiteljske medicine. Održavanje skupa u Rijeci dodatno je naglasilo važnost suradnje hrvatskih medicinskih fakulteta i katedri obiteljske medicine. Razmjena nastavnih iskustava pokazala je kako akademska zajednica može doprinijeti modernizaciji medicinskog obrazovanja te bolje pripremi mladih liječnika za rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Jedan od važnih ciljeva 13. Splitske inicijative bio je potaknuti međunarodni znanstveno-istraživački rad u području obiteljske medicine, čime bi se naglasila sve veća uloga obiteljske medicine u razvoju suvremene medicine. Također je naglašena potreba za daljnjim jačanjem položaja obiteljske medicine u zdravstvenom sustavu, većim ulaganjima u edukaciju i istraživanje te snažnijom međufakultetskom suradnjom.

Zaključno, 13. Splitska inicijativa potvrdila je da kvalitetna i dostupna primarna zdravstvena zaštita predstavlja temelj učinkovitog zdravstvenog sustava i preduvjet bolje zdravstvene skrbi o pacijentima.

ZAJEDNO ZA BOLJU
BUDUĆNOST OBITELJSKE
MEDICINE UZ NOVE
ZNANSTVENE SPOZNAJE I
DRUŽENJE 2027. GODINE U
MOSTARU NA 14. SPLITSKOJ
INICIJATIVI!

12 GODINA KASNIJE

Što od Rumunjske možemo naučiti?

Izv. prof. prim. dr. sc. Irena Zakarija-Grković
Katedra za obiteljsku medicinu

Bukurešt, 14. – 16. svibnja 2026. – U Bukureštu je od 10. do 14. lipnja 2025. održan 14. kongres o dojenju u organizaciji European Lactation Consultants Alliance, na kojem sam imala čast aktivno sudjelovati.

Zadnji sam put bila u Bukureštu 2014. godine kada sam također aktivno sudjelovala na kongresu o dojenju. Rumunjsku ovaj put gotovo nisam prepoznala! Bukurešt i drugi gradovi koje sam vidjela tijekom boravka u Rumunjskoj doista su me ugodno iznenadili! Oduševila sam se s čistoćom gradova (nigdje nisam vidjela pretrpane kontejnere za smeće, niti smeće na ulicama), uređenošću trgova i zgrada (zapuštene su fasade iznimka, a grafitima nigdje ni traga), zelenim površinama (dotjerani parkovi i zeleni pojasevi uz kolnik redovita su pojava) i cestama, uključujući i staze za bicikle koje se nalaze pored skoro svakog pločnika.

Brzinskim pretraživanjem interneta saznajem da je Rumunjska, od ulaska u EU 2007. godine, profitirala transformacijom u jedno od najbrže rastućih europskih gospodarstava zabilježivši golem gospodarski rast te skok BDP-a po stanovniku s 26 % na oko 79 % prosjeka EU-a. Prema podacima Europske unije Rumunjska je primila više od 100 milijardi eura bespovratnih sredstava iz europskih fondova, koja su preusmjerena u modernizaciju infrastrukture, poljoprivredu i digitalizaciju, a to se vidi na svakom koraku.

S profesionalnog gledišta također sam se oduševila viđenim. Imala sam priliku, u sklopu kongresa, posjetiti banku mlijeka i jedinicu intenzivnog neonatalnog liječenja (JINL) u sklopu Dječje bolnice „Maria Skłodowska Curie”. Na JINL-u je svako dijete smješteno u svojoj sobi, u kojoj se ujedno nalazi i fotelja za majku te izdajalica. Majke mogu doći bilo kada i ostati koliko god žele te su aktivno uključene u skrb djeteta. Ako majka ne može dolaziti, organiziran je sustav volontiranja na JINL-u. Nakon jednostavne obuke građani koji imaju slobodnog vremena i žele učini dobro djelo (među njima su sportaši, supruge veleposlanika, studenti...) mogu doći i pomoći oko skrbi djece.

S dr. Christinom Enyedi, voditeljicom banke mlijeka i dr. Catalinom Cirstoveanuom, voditeljem JINL-a

Razvijena je aplikacija pomoću koje se vidi kada kto dolazi kojem djetetu i koliko će boraviti. Voditelj JINL-a, izv. prof. Catalin Gabriel Cirstoveanu, izjavio je da, nakon početnog otpora osoblja, sada ne mogu zamisliti rad na odjelu bez volontera. Od kada je banka mlijeka otvorena 2017. godine, više od 4,500 litara doniranog humanog mlijeka procesuirano je. Trideset posto donora čine majke pacijenata. Od osnivanja banke mlijeka udvostručio se postotak djece hranjene humanim mlijekom na JINL-u, pa je pojava nekrotizirajućeg enterokolitisa (smrtonosna bolest kod prematurusa) postala rijetkost.

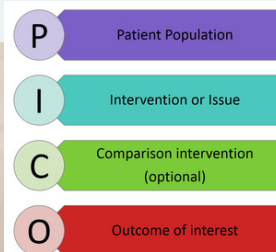
Za kraj, smatram da nam pozitivne promjene koje su se dogodile u Rumunjskoj, i u svakodnevnom životu i u profesionalnom radu, mogu doista poslužiti kao pozitivan primjer i da i od njih možemo puno naučiti!

COCHRANE KUTAK

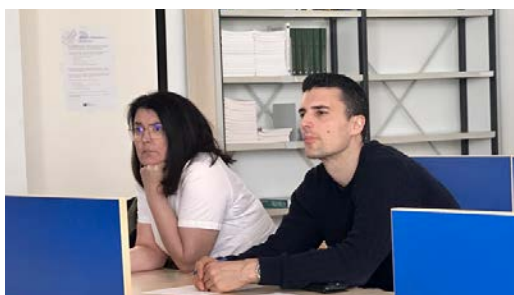
Medicina rijetko daje potpuno sigurne odgovore

Split, 30. ožujka 2026. – Prof. dr. sc. Holger Jens Schünemann, voditelj GRADE radne skupine i jedan od najcitrajanih autora u biomedicini, u Knjižnici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu održao je cjelodnevnu radionicu o izradi kliničkih smjernica. Događaj je organiziran u sklopu projekta SKALA, kojemu je cilj upravo unaprjeđenje metodologije i standardizacija izrade kliničkih smjernica u Hrvatskoj te promicanje GRADE pristupa.

Odluke se ne donose na temelju jedne studije

Profesor Schünemann započeo je predavanje s temeljnom porukom: preporuke se nikad ne smiju temeljiti na jednoj studiji. „Uvijek provodimo sintezu dokaza, strukturiran i transparentan proces u kojemu razmatramo sve dostupne studije i stručne spoznaje o određenoj temi“, objasnio je. Taj proces počiva na jasnoj podjeli uloga. Tehnički tim, koji uključuje knjižničare i informacijske stručnjake, pretražuje literaturu, procjenjuje svaku studiju i sintetizira rezultate prema unaprijed definiranom protokolu. Klinički stručnjaci pak procjenjuju primjenjivost pronađenog dokaza, odgovara li ispitivana populacija onoj kakvu susreću u svakodnevnoj praksi, jesu li ishodi klinički relevantni, postoje li studije koje iz nekog razloga nisu objavljene itd. Pri procjeni pouzdanosti dokaza, profesor je istaknuo šest ključnih pitanja: postoje li ograničenja u dizajnu studija, jesu li rezultati konzistentni među studijama, jesu li dovoljno precizni, odnose li se na pravu populaciju i intervenciju, postoji li rizik od pristranosti objavljivanja?

I konačno, postoji li nešto što povećava naše povjerenje u rezultate? „Kad su učinci intervencije veliki i dobro dokumentirani, možemo biti sigurniji. Kad su mali ili nesigurni, moramo biti oprezniji“, naglasio je.

Snažna ili uvjetna preporuka?

Središnji dio prvog predavanja bio je posvećen razlici između snažnih i uvjetnih preporuka. Jaka preporuka nastaje kad je panel stručnjaka siguran da poželjne posljedice intervencije jasno nadilaze nepoželjne. Kad su štetni učinci neosporno veći, donosi se snažna preporuka protiv intervencije. Uvjetna preporuka odražava neizvjesnost ili situacije u kojima odgovor ovisi o individualnim okolnostima pacijenta. „Uvjetne preporuke daleko su češće jer medicina rijetko daje jednosmjerne odgovore“, rekao je profesor. Ipak, naglasio je kako uvjetne preporuke nisu manje vrijedne – i u njima je sadržana ključna informacija o tome u kakvim okolnostima i za koga je određena intervencija prikladna. Uz kliničke učinke panel mora razmotriti i niz drugih čimbenika: prihvatljivost intervencije za pacijente i kliničare, izvedivost u zadanom zdravstvenom sustavu te isplativost. Kao primjer profesor je naveo smjernice za liječenje tuberkuloze otporne na više lijekova. Nova terapija traje šest mjeseci umjesto dvadeset četiri. Klinički su učinci usporedivi, a kraće trajanje liječenja znatno poboljšava prihvatljivost za pacijenta, čak i bez formalnih mjerenja kvalitete života.

Adaptacija smjernica

Dio radionice bio je posvećen prilagodbi međunarodnih smjernica lokalnom kontekstu. Profesor je objasnio da svaka prilagodba mora započeti formiranjem stručnog panela koji odražava kontekst u kojemu će se smjernice primjenjivati. Nakon toga provjerava se relevantnost pitanja na koje smjernice odgovaraju, određuje se jesu li dostupni resursi, stručnjaci i infrastruktura te se po potrebi rade minisustavni pregledi za ona pitanja na koja izvorne smjernice nisu odgovorile. Kada je riječ o izvornoj smjernici, ključna je transparentnost: mora biti jasno tko je sudjelovao u njezinoj izradi, koje su metode korištene, koji su dokazi korišteni te postoje li sukobi interesa članova panela s farmaceutskom industrijom ili drugim zainteresiranim stranama. Posebno je važan kriterij ažurnost – preuzimanjem zastarjele smjernice zapravo se ne štedi vrijeme, već usvajaju preporuke koje su se pokazale nedostatnima ili čak pogrešnima.

Žive smjernice

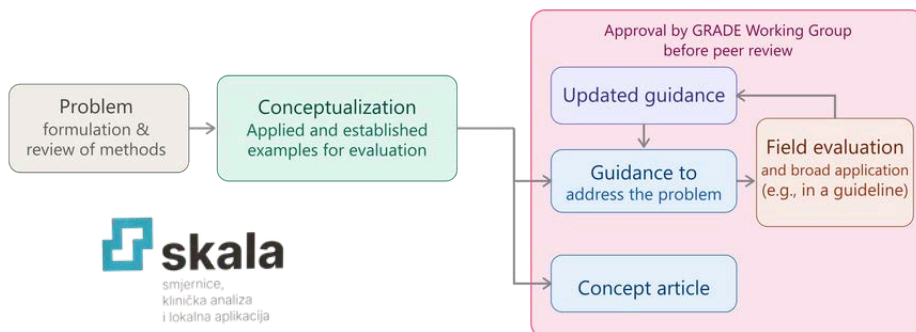
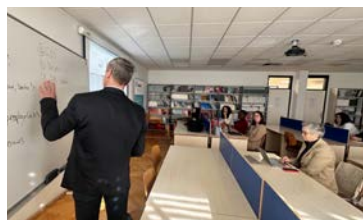
Zaključni dio radionice bavio se određivanjem prioriteta kliničkih pitanja i budućnošću izrade smjernica. Profesor je sudionicima predočio šest kriterija za ocjenu važnosti pojedinog pitanja: praktična relevantnost, varijabilnost u kliničkoj praksi, nesigurnost među kliničarima, nedostatak informacija, dostupnost alternativnih rješenja i mogućnost da pitanje rezultira konkretnom kliničkom preporukom.

Govoreći o diseminaciji, profesor je upozorio da je klasični model čekanja na objavu u časopisu sve manje prikladan. „Kad je preporuka gotova, nema dobrog razloga da je ne stavite odmah online. Nema potrebe da se čeka na uredničke procese!“ istaknuo je. Posebno je naglasio važnost koncepta tzv. živih smjernica (eng. living guidelines), koje se ažuriraju u stvarnom vremenu i ključan su alat u područjima medicine u kojima se dokazi brzo mijenjaju.

PICO pitanja: od kliničkog problema do istraživačkog pitanja

Drugi blok radionice bio je posvećen formulaciji kliničkih pitanja prema PICO shemi (Population, Intervention, Comparator, Outcome). Sudionici su u grupnom radu formulirali pitanje o COVID-19 procjepivanju visokorizičnih pacijenata. Rasprava je pokazala koliko je preciznost definiranja poznatih i nepoznatih varijabli važna. Tko pripada „visokorizičnoj“ skupini? Što točno znači „ažurirano cjepivo“? Uključuje li cjepljenje i dodatne doze? Što predstavlja usporednu intervenciju?

Profesor Schünemann naglasio je da odsutnost preporuke nije neutralna pozicija. Ako nema preporuke, kliničar ostaje bez smjernice, a pacijent bez zaštite. „Ne postoji intervencija koja ne bi imala popratnih štetnih učinaka. Da biste izradili prikladne preporuke, morate odmjeriti koristi i štetne učinke zajedno“, rekao je. Za sustavno prikupljanje relevantnih ishoda preporučio je početno pretraživanje literature te Delphi metodu – strukturirani višekružni postupak postizanja konsenzusa uz nužno uključivanje pacijenata, kliničara i donositelja odluka.

COCHRANE KUTAK

Sastanci GRADE radne skupine: Prostor za razmjenu znanja i jačanje suradnje

doc. dr. sc. Tina Poklepović-Peričić
Katedra za Protetiku dentalne medicine

Porto, 7. – 8. svibnja 2026. – GRADE radna skupina održala je svoje redovite godišnje sastanke na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Portu. Dvodnevni program obuhvatio je plenarne diskusije, usvajanje metodoloških dokumenata i rad u jedanaest paralelnih projektnih skupina. Usto, predstavljen je i pregled aktualnih smjerova razvoja GRADE-a.

Jedno od središnjih pitanja bila je automatizacija procjene pouzdanosti dokaza – istraživanje mogućnosti primjene alata temeljenih na umjetnoj inteligenciji i strojnom učenju unutar standardnog GRADE pristupa, kao razvoj specijaliziranog „GRADE bota”. Paralelno, razmatrane su smjernice za ocjenu neizravnosti dokaza s ciljem standardizacije kriterija za jednu od ključnih GRADE domena. Predstavljan je također i poseban konceptualni okvir za rijetke bolesti i stanja s niskim stopama događaja, koje predstavljaju specifičan metodološki izazov, a formalno je usvojen zajednički rad o primjeni GRADE-a pri definiranju potreba i oblikovanja istraživačkih prioriteta. Znatna dio rada bio je posvećen specifičnim kliničkim pitanjima poput personaliziranog donošenja odluka i donošenja odluka o pitanjima koja zahtijevaju multidisciplinarni pristup. Razmotrene su različite perspektive pri izradi preporuka za kliničku praksu s obzirom na razine odlučivanja i očekivane učinke zdravstvenih intervencija koje treba uzeti u obzir, kao i integracija GRADE-a u zdravstveno-ekonomskim analizama. Posebna pozornost posvećena je i specifičnim istraživačkim kontekstima, metodologiji nadogradnje GRADE-a za različita istraživačka područja, brzaj prilagodbi smjernica u različitim kontekstima te izradi kliničkih smjernica, koje će se kontinuirano ažurirati novim znanstvenim dokazima kako oni postaju dostupni na tzv. Living Recommendation Map.

Suradnja s GRADE-om također je utkana u ciljeve projekta SKALA jer je aktivno sudjelovanje na sastancima ove međunarodne inicijative ujedno i dio aktivnosti predviđenih projektom.

Sastanak je potvrdio širok i dinamičan razvoj GRADE metodologije – od digitalizacije i automatizacije do novih primjena u specifičnim kliničkim i istraživačkim kontekstima – te je projektu SKALA pružio izravan uvid u aktualna metodološka pitanja i mogućnost aktivnog sudjelovanja u kreiranju novih trendova u metodologiji kliničkih smjernica u Hrvatskoj, kao i ostvarenje vrijednih suradnji s vodećim svjetskim stručnjacima, od kojih su neke upravo započete na sastancima u Portu.

**Stay
tuned !**

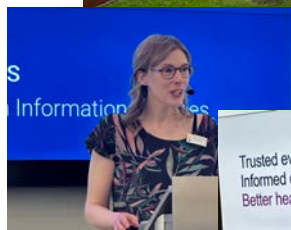
COCHRANE KUTAK

IRM 2026 : Postajemo sve brži!

Köln, 24. travnja 2026. – U organizaciji IQWiG-a (Institut für Qualität und Wirtschaftlichkeit im Gesundheitswesen) održan je Information Retrieval Meeting 2026, godišnji skup stručnjaka za pretraživanje medicinske i znanstvene literature. Ove je godine tema bila iznimno aktualna – *Let's start with AI! How and where can large language models be implemented for day-to-day information retrieval?* Na skupu se okupilo 130 stručnjaka iz 16 zemalja: Austrije, Belgije, Kanade, Hrvatske, Danske, Finske, Francuske, Njemačke, Irske, Nizozemske, Norveške, Poljske, Švedske, Ujedinjenog Kraljevstva i Sjedinjenih Američkih Država, što svjedoči o iznimnom međunarodnom interesu za ovu temu.

Staro bojno polje – pravo na znanje vs. autorska prava

Ubrzanje rada nesporno je, no primjena umjetne inteligencije postavlja nam nova etička i pravna pitanja. Naime, izdavači poput Elseviera izričito zabranjuju da se u UI sustave učitavaju cjeloviti tekstovi članaka koji nisu u otvorenom pristupu. Izgleda da nas čekaju sve složenije bitke na starom i dobro nam poznatom „bojnom polju” između prava na pristup znanju s jedne strane i autorskih prava te interesa korporacija s druge. Paradoks je vidljiv u svakodnevnoj praksi: neformalno gotovo svi informacijski stručnjaci već upotrebljavaju UI alate za ekstrakciju podataka i analizu literature, no institucijske politike još uvijek kasne za pravim reguliranjem takve prakse. Ova napetost zasigurno će obilježiti razvoj informacijske znanosti u godinama koje dolaze, a IRM 2026 pokazao je da je IR zajednica toga itekako svjesna.

Čovjek i algoritam = dobna kombinacija

Skup je potvrdio ono što mnogi informacijski stručnjaci već osjećaju u svakodnevnom radu – veliki jezični modeli i specijalizirani UI alati temeljito mijenjaju praksu pretraživanja literature. Primjerice, alati poput [Underminda](#), [Elicita](#), [Scite.ai-a](#) dizajnirani su specifično za pretraživanje znanstvene literature. Služe kao izvrsna polazišna točka jer na temelju relevantnih radova u otvorenom pristupu, koje nam brzo prikazuju, moguće je sastaviti kvalitetan i sveobuhvatan upit za pretraživanje u bazama podataka poput WOS-a i SCOPUS-a. UI alati naročito su učinkoviti u ekstrakciji podataka, no kada je riječ o pisanju složenih pretraživačkih upita, čovjek zasad ostaje uspješniji. Ipak, UI je i tu od iznimne pomoći, posebice u pronalaženju sinonima i alternativnih pojmova, što je jedan od najzahtjevnijih dijelova izrade strategije pretraživanja.

AI alati za pretraživanje znanstvene literature

Scite AI

Undermined

Elicit

Semantic
Scholar

Consensus

Research
Rabbit

SREDIŠNJA MEDICINSKA KNJIŽNICA · MEFST

Claude AI radna stanica

Vaš pristup umjetnoj inteligenciji u akademskom okruženju

ŠTO JE CLAUDE?

Napredni AI asistent tvrtke Anthropic

Claude analizira tekst, pretražuje literaturu, piše, prevodi i sintetizira informacije.

Dostupan za akademsku i istraživačku primjenu, u skladu s institucijskim Pravilnikom.

NAČINI PRIMJENE

Obrada teksta

Analiza i sažimanje teksta, kodiranje

Pretraživanje

Izgradnja PubMed, Scopus i WoS upita

Akademsko pisanje

Strukturiranje i lektura tekstova

Bibliometrija

Scientometrijska analiza i vizualizacija

Prijevod i adaptacija

Stručni prijevod i prilagodba sadržaja

Nastava

Izrada nastavnih materijala

KAKO REZERVIRATI?

1

Prijavite se na Scedully sustav

Pristupite putem poveznice na stranici Knjižnice ili izravno na Scedully platformi.

2

Odaberite datum i termin

Dostupni termini prikazani su u kalendaru. Stanica radi u radnom vremenu Knjižnice.

3

Označite rezervaciju

Odaberite vremenski raspon korištenja.

4

Dođite u Knjižnicu

Javite se knjižničaru pri dolasku. Dobit ćete zaporku za korištenje računala s instaliranim Claude alatom.

VAŽNO ZNATI

Institucionalni Pravilnik

Korištenje regulira Pravilnik o primjeni

Akademsko primjena

Namijenjena istraživačkim, nastavnim i stručnim aktivnostima MEFST zajednice.

SAVJETOVALIŠTE ZA STUDENTE

Impostor sindrom : zašto sumnjamo u vlastiti akademski uspjeh?

Jasna Duranović, mag. psych.

Nakon položenog ispita, umjesto zadovoljstva, mislite li da je to bila samo sreća? Možda je profesor bio dobre volje? Ili je ispit bio lagan, svi su dobro prošli, pogodila se pitanja koja znate? Osjećate raskorak između akademskog uspjeha i vlastitog osjećaja kompetentnosti? Ako su vam ove rečenice poznate, nastavite čitati dalje.

Impostor sindrom (također poznat kao fenomen prevaranta, sindrom uljeza ili fenomen varalice) opisuje pojedince s viskom postignućima koji imaju sumnju u sebe i osjećaj intelektualne prijevare unatoč objektivnim dokazima uspjeha. Osobe svoje uspjehe ne pripisuju svojim kompetencijama, već vanjskim čimbenicima poput sreće, slučajnosti ili primanja pomoći od drugih, a neuspjehe shvaćaju kao dokaz svoje akademske ili profesionalne neadekvatnosti. Važno je naglasiti kako impostor sindrom nije klinički poremećaj, već iskustvo, koje je zajedničko čak 56 % studenata. Istraživanja pokazuju da se impostor sindrom posebno često pojavljuje u kompetitivnim akademskim okruženjima poput biomedicine, STEM područja i poslijediplomskih studija, gdje su standardi visoki, a usporedbe s drugima gotovo svakodnevne. Pojedinci pogođeni impostorizmom često doživljavaju simptome anksioznosti i depresivnosti, uz ogroman strah da će ih vršnjaci i kolege razotkriti kao nekompetentne. Također, oni mogu upotrebljavati i maladaptivne strategije suočavanja poput prekomjernog učenja, prokrastinacije i teškog prihvaćanja pohvale, što pogoršava emocionalnu bol i neadekvatnost. Perfekcionističke tendencije, u kombinaciji sa stalnim strahom od neuspjeha, doprinose kroničnom stresu. Osim mentalnog zdravlja, impostor sindrom ostavlja negativne posljedice na opću dobrobit, akademski uspjeh, daljnje napredovanje u karijeri i povećava rizik od sagorijevanja (engl. burnout). U akademskom kontekstu može doći do ispitne anksioznosti te izbjegavajućih ponašanja, što dalje narušava akademski uspjeh i samoeфикаsnost.

Iako ne postoji brzo rješenje za impostor osjećaje, određene promjene u načinu razmišljanja mogu pomoći u njihovu ublažavanju:

1. Preispitajte kriterije koje postavljate sami sebi. Mnogi studenti koji se bore s impostor sindromom imaju izrazito visoke standarde i vlastitu vrijednost procjenjuju isključivo postignućima. Težnja izvrsnosti može biti motivirajuća, no važno je prihvatiti da pogreške, neznanje i povremeni neuspjesi nisu dokaz nekompetentnosti, već sastavni dio procesa učenja.
2. Obratite pažnju na način na koji objašnjavate uspjehe i neuspjehe. Ako uspjeh redovito pripisujete sreći, slučajnosti ili vanjskim okolnostima, a neuspjeh vlastitim nedostacima, vjerojatno održavate iskrivljenu sliku o svojim sposobnostima. Pokušajte jednako objektivno sagledati i ono što je pošlo dobro i ono što nije.
3. Propitajte pravila kojima se vodite. Uvjerenja poput „Uvijek moram znati odgovor“, „Ne smijem pogriješiti“ ili „Traženje pomoći znak je slabosti“ često stvaraju dodatan pritisak. U stvarnosti, nesigurnost, pitanja i potreba za podrškom sastavni su dio studiranja i profesionalnog razvoja.
4. Razvijajte realističniji unutarnji dijalog. Kada se pojave misli poput „Svi drugi znaju više od mene“ ili „Samo je pitanje vremena kada će otkriti da nisam dovoljno dobar/dobra“, korisno je zastati i zapitati se postoje li objektivni dokazi za takav zaključak. Često je riječ o dojmu, a ne o činjenici.

5. Dajte prostora vlastitim uspjesima. Mnogi studenti brzo prijeđu preko položenog ispita, uspješno odrađenog kolokvija ili drugog postignuća i odmah se usmjere na sljedeći izazov. Kratko zastajanje i priznavanje vlastitog truda može pomoći u izgradnji realnije slike o vlastitim sposobnostima.

Ako osjećaji sumnje u sebe postanu izraženi, dugotrajni ili počnu negativno utjecati na studiranje i svakodnevno funkcioniranje, razgovor sa stručnom osobom može biti koristan prvi korak. U Savjetovalištu za studente djeluje tim volontera, koji čine nastavnici, psiholozi i psihijatri. Razgovori su povjerljivi i dobrovoljni. Studenti se mogu javiti e-mailom na adresu savjetovaliste@mefst.hr, pri čemu je dovoljno navesti studijski smjer, godinu studija i kratki opis poteškoće zbog koje traže podršku.

Na kraju, važno je zapamtiti da impostor sindrom ne odražava objektivnu kompetenciju, već upravo suprotno, javlja se kod studenata koji postižu dobre rezultate, ali ih teško povezuju s vlastitim sposobnostima. U zahtjevnim akademskim kontekstima, poput studija medicine, dentalne medicine ili farmacije, povremena sumnja u sebe i impostor osjećaji nisu neuobičajeni. Prepoznavanje tih obrazaca prvi je korak prema realnijem i uravnoteženijem sagledavanju vlastitih kompetencija.

STUDENSKI IZBORI

Novi predsjednik: Više sporta i studentske suradnje

Split, 25. svibnja 2026. – Na izbornoj sjednici održanoj 25. svibnja 2026. izabran je novi predsjednik Studentskog zbora Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Izboru su pristupila 33 studenta. Kandidacijska lista Marka Martinovića dobila je 31 glas.

Martinović je student četvrte godine studija Farmacije, što znači da će predsjedničku funkciju obnašati tijekom pete i apsolventske godine studija jer na dužnost stupa od iduće akademske godine, 2026. / 2027.

Kad je riječ o prioritetima njegova mandata Martinović ističe dva cilja: unapređenje sportskog života studenata na MEFST-u te jačanje povezanosti hrvatskih i stranih studenata. No njegov naglasak na sport nije nipošto slučajna – novi predsjednik Studentskog zbora ujedno je i bivši hrvatski reprezentativac u obaranju ruke s najboljim uspjehom naslova viceprvaka Europe 2022. Sportska izvrsnost i akademski angažman tako se u njemu prirodno nadopunjuju, a studenti MEFST-a mogu očekivati predsjednika koji zna što znači disciplina, timski rad i zalaganje za zajednički cilj.

MLADI LIJEČNICI

Upoznavanje s pravnim propisima liječničke djelatnosti

Tina Komar, spec. oec
Voditeljica studentske referade

Split, 28. svibnja 2026. – Mladi liječnici, članovi Povjerenstva za mlade liječnike Hrvatske liječničke komore, posjetili su Medicinski fakultet u Splitu i upoznali naše diplomante s organizacijom zdravstvenog sustava te ulogom i radom Hrvatske liječničke komore.

Liječnici su prenijeli i svoja iskustva pri prelasku na tržište rada nakon završenog fakulteta, kao i probleme i izazove s kojima se trenutno susreću kao specijalizanti KBC-a Split. Poseban naglasak stavili su na informiranje o profesionalnim pravima liječnika i upoznavanje s pravnim propisima liječničke djelatnosti te potaknuli diplomante na aktivno upotrebljavanje usluga Komore na početku svog profesionalnog puta. U ležernoj atmosferi razgovora Vedran Beara, dr. med. i Darija Tudor, dr. med. odgovarali su na razna pitanja naših studenata, koje su između ostalog zanimala pitanja izbora rada pod nadzorom nakon završetka studija, specijalističkog usavršavanja, trajne medicinske izobrazbe te prava i obveza liječnika i pacijenata.

Mladi liječnici naglasili su da je svako radno iskustvo dobrodošlo, čak i ono koje možda nakon završetka studija, na početku svog profesionalnog puta, i nisu očekivali, ali koje ih je obogatilo i profesionalno i privatno te im je pomoglo pri kasnijem odabiru specijalizacije i područja medicine, u kojem smatraju da se mogu najbolje profesionalno ostvariti. Na kraju predavanja naglasili su važnost održavanja tečaja medicinskog prava, koji Povjerenstvo mladih liječnika povremeno održava, te su pozvali buduće mlade liječnike da posjete ovaj tečaj, koji im zasigurno može pomoći u razumijevanju tema osnovnih pravnih akata u zdravstvu te tema iz medicinske etike i deontologije.

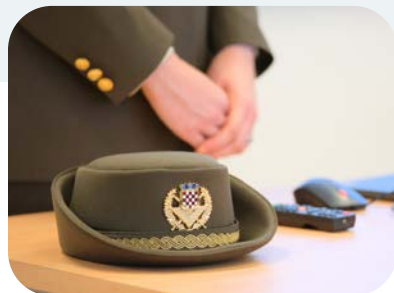
TRŽIŠTE RADA - VOJNI DOKTOR

Postani časnik zdravstvene službe OSRH-a!

Tina Komar, spec. oec

Voditeljica studentske referade

Split, 29. svibnja 2026. – Na našem Fakultetu održano je informativno predavanje za studente 6. godine Medicine pod nazivom Postani časnik zdravstvene službe OSRH-a, postani vojni doktor!

Časnice zdravstvene službe Antonija Perković i natporučnica Zrinka Križan, dr. med. pojasnile su studentima kako pristupiti oružanim snagama počevši od osmotjednog temeljnog vojnog osposobljavanja koje prolaze svi prijavljeni kandidati, a time i budući vojni liječnici, ali oni ipak u trajanju od samo tri tjedna. Nakon osposobljavanja vojni liječnici medicine upućuju se na temeljnu časničku izobrazbu te nakon devet tjedana pristupaju oružanim snagama u činu natporučnika. Časnice su odgovarale na razne upite zainteresiranih studenata, prvenstveno one vezane za specijalizacije i rad u civilnim ustanovama u svojstvu vojno djelatnih osoba.

Naglasile su da MORH kao poslodavac nudi različite oblike stručnog usavršavanja u skladu s potrebama poslodavca, dodatak za deficitarne struke, mogućnost sudjelovanja u misijama, mogućnost stambenog zbrinjavanja, naknadu za stanovanje i niz ostalih beneficija. Na kraju su pozvale naše studente da ih posjete na lokaciji bolnice Križine, gdje u svako vrijeme mogu dobiti sve relevantne informacije kako bi se lakše odlučili prijaviti i postati vojni liječnici medicine.

77TH EDSA MEETING AMSTERDAM

Iz Amsterdama s ljubavlju... i broncom

Nikolina Smajkan, 4. godina Dentalne medicine

Amsterdam, 29. ožujka – 3. travnja 2026. – ACTA (Academic Centre for Dentistry Amsterdam) je upričila 77. kongres dentalne medicine EDSA-e (European Dental Students' Association), jedno od najvažnijih europskih studentskih događanja u području dentalne medicine. Uz bogat znanstveni i edukacijski program te brojne stručne radionice, koje su vodili nizozemski akademski djelatnici, kongres je uključivao i natjecanje u kategoriji originalnog prikaza slučaja (case report).

U navedenoj kategoriji studentica četvrte godine Dentalne medicine Medicinskog fakulteta u Splitu, Nikolina Smajkan, pod mentorstvom dr. sc. Ane Galvina, dr. med. dent., osvojila je treće mjesto za rad pod naslovom „Linear IgA Disease Confined Solely to the Oral Cavity”. Ovaj uspjeh predstavlja prvi nagrađeni prikaz rada iz Republike Hrvatske u okviru navedenog natjecanja te znatan doprinos međunarodnoj vidljivosti hrvatskih studenata dentalne medicine. Posebnu vrijednost radu daje složenost kliničkog slučaja pacijentice, čiji zdravstveni problem tijekom duljeg razdoblja nije bio dijagnostički razriješen, sve do uspostave multidisciplinarnog pristupa i suradnje više specijalista. Postignuti rezultat potvrđuje visoku razinu znanja, stručnosti i znanstvenog angažmana studenata Dentalne medicine u Splitu te uspješnu primjenu stečenih kliničkih i istraživačkih kompetencija u rješavanju kompleksnih medicinskih slučajeva.

Nikolina Smajkan i hrvatski EDSA delegat Luka Hrupački

SURGERY STUDENTS SECTION

First Padel Tournament for MEFST students

Fahim Razmandeh, 5th year of Medicine

On 2 May, the Surgery Students' Section brought a different kind of energy to student life — one that moved beyond lecture halls and hospital corridors and onto the padel courts of Stobreč.

Padel is a racquet sport that gained popularity during the COVID-19 pandemic and has since spread rapidly across the world, with several venues recently opening in Split as well. It combines elements of tennis and squash, using a court similar to a tennis court but enclosed by glass walls. The game is typically played in doubles using solid, perforated racquets and follows a scoring system similar to tennis, with a few modifications to the rules. Players can also return the ball after it rebounds off the glass walls, much like in squash. The sport demands constant communication, quick decision-making, and trust between teammates. Points are fast-paced and often unpredictable. Padel can be played both indoors and outdoors. Medical education is often associated with long hours, a high cognitive load, and constant performance pressure. Such an environment can limit social interaction between students, particularly across different years and cohorts. With this in mind, the Surgery Section aimed to bridge that gap and add variety to campus life. By requiring participants to register in teams, the tournament created a structure that encouraged interaction beyond their usual peer groups. New connections were formed, and existing ones were strengthened. The atmosphere throughout the day reflected this dynamic. While matches were competitive, they remained friendly and supportive. Teammates encouraged one another, opponents shared moments of laughter, and spectators contributed to an environment that was as social as it was athletic. A total of 24 students, both from the medical school and outside the faculty, participated in the tournament. It consisted of group stages, semi-finals, and a final. The winners of each group, along with the best second-placed team, advanced to the semi-finals.

Each match lasted 15 minutes, with every team playing a minimum of three matches. This ensured that even those who did not progress to the later stages still had an enjoyable experience and left satisfied. The final was played between two highly capable teams—Mathias Nomme and Amel Mortaji versus Niklas Kuhn and Adam Quinn—who battled intensely for the title. Ultimately, Niklas Kuhn and Adam Quinn emerged as the tournament winners. The tournament was hosted by Padel Club Dalmatia, who kindly provided racquets and padel balls free of charge for all participants. We were impressed by the professionalism and organisational skills of the hosts and will certainly look to organise another event at the same venue.

We would like to thank Padel Club Dalmatia for being such a generous and welcoming host, and we would also like to extend our congratulations to Niklas Kuhn and Adam Quinn on becoming our tournament champions.

The Surgery Section will organise another tournament very soon — stay tuned!

DERMATOLOGY

Bridging Education & Clinical Practice: Learning Beyond the University Environment

*Rialda Zvrko, 6th year of Medicine
Lucija Skejić, 6th year of Medicine
Dermatology USSM*

One of the biggest challenges in healthcare education is bridging the gap between theory and real-world practice. While universities provide students with a strong academic foundation, true professional growth occurs when students step outside the classroom and experience healthcare environments firsthand.

Our recent educational visit to Zadar was designed with exactly this purpose in mind—to take students beyond the university setting and immerse them in real clinical practice. Through this initiative, students had the opportunity to observe the day-to-day dynamics of a modern private clinic, gain insight into patient-centered care, and better understand the realities of working in dermatology and aesthetic medicine. For many students, opportunities like this are invaluable. Observing a professional clinical environment firsthand allows them to begin asking important questions about their future careers: Where do I see myself working one day? Which specialty am I most drawn to? What type of patients would I work with in this environment? How can I continue developing my knowledge in this field?

A particularly unique aspect of this visit was the opportunity to explore advanced technology in action through dermatological lasers. Dr Martin Kranjčec introduced students to cutting-edge innovations currently shaping the future of aesthetic medicine. As one of the leading technologies in the field, laser-based treatments are becoming increasingly important in modern dermatological practice. During the visit, students learned how laser treatments can be used to address acne scars, C-section scars, skin texture, and regeneration. Students also participated in a detailed Alma skin analysis session, gaining insight into how modern diagnostics support personalized treatment planning. It was an important reminder that technology is no longer simply an addition to healthcare—it is becoming an essential part of effective patient care.

Learning Beyond the Classroom

This initiative represented far more than a standard educational trip. It was an opportunity to strengthen the connection between academic education and clinical reality. By interacting directly with professionals working in the field, students gained a clearer understanding of the interdisciplinary and collaborative nature of dermatology and aesthetic medicine. Taking students outside the university environment and placing them in real clinical settings allows them to better understand professional expectations, patient interaction, workflow organization, and the practical application of medical knowledge. These experiences help build confidence, curiosity, and professional motivation in ways that traditional classroom teaching alone cannot achieve.

Why These Experiences Matter

Exposure to different clinical environments is crucial for aspiring healthcare professionals. It broadens perspectives, introduces students to potential specialty pathways, and reinforces the importance of innovation, communication, and interdisciplinary collaboration in achieving optimal patient outcomes. Many students enter medical education with only a limited understanding of what specific specialties truly involve on a day-to-day basis.

Observing professionals in real clinical settings helps students identify areas that genuinely interest them, whether that is dermatology, aesthetic medicine, surgery, diagnostics, patient care coordination, or emerging technology-driven fields. Early exposure to these environments can play an important role in shaping future career goals and motivating students to further explore specialties. These initiatives also highlight how rapidly innovation is transforming modern medicine. Technologies such as advanced laser systems, digital skin analysis, and personalized treatment planning are becoming increasingly integrated into everyday clinical practice. For students, seeing these tools used in real patient-centered settings demonstrates that medicine is continuously evolving and that lifelong learning is essential for every healthcare professional. It reinforces the importance of staying adaptable, technologically informed, and open to new treatment approaches that improve patient outcomes and clinical efficiency. These experiences help students appreciate that successful medicine is not only about scientific knowledge, but also about cooperation, professionalism, and the ability to work effectively within a multidisciplinary team. Beyond academic knowledge, such experiences also help students develop confidence and professional awareness. Entering a real clinical environment allows students to observe patient interaction, professional etiquette, workflow structure, and clinical decision-making in practice.

This exposure reduces the distance between student life and professional life, helping future healthcare professionals feel more prepared, motivated, and connected to the realities of the field they are entering. We are proud to continue creating opportunities that connect education, innovation, and real-world clinical experience. We are especially grateful to our host for giving our students the opportunity to observe how modern aesthetic and dermatological medicine functions in practice. We also extend our gratitude to Dr Ana Sanader Vučemilović and Assoc. Prof. Dubravka Vuković for their trust and support in helping us organize these initiatives responsibly and professionally. Ultimately, initiatives like these remind us that education becomes most impactful when students are given the opportunity not only to study medicine but to witness it in practice.

CroMISIC

Emocionalni razvoj djece

Ana Karavidović, 2. godina Medicine
Marina Sovulj, 6. godina Medicine

Mikela Širić, 5. godina Medicine
Lucija Skejić, 6. godina Medicine

Split, 18. ožujka – Na Medicinskom fakultetu u Splitu održano je predavanje u suradnji projekta PrivržiMe i studentske udruge CroMISIC.

Predavanje je okupilo studente zainteresirane za pedijatriju, rani razvoj djece i rad s obiteljima, a cilj susreta bio je približiti studentima dva edukativna projekta, Trag i PrivržiMe, koji se bave temama emocionalnog razvoja djece te važnosti odnosa između djeteta i roditelja. Predavačice Ivana Buzov i Erna Vulić predstavile su koncepte i ciljeve projekata, s posebnim naglaskom na razumijevanje emocionalnih potreba djece u kontekstu obiteljskih odnosa i njihova ponašanja te pojave tjelesnih simptoma povezanih s emocionalnim stanjem. Također

su se osvrnule na utjecaj stresnih i traumatskih iskustava u dječjoj dobi, kao i na terapiju igrom kao pristup koji može imati važnu ulogu u radu s djecom. Istaknuta je važnost dijeljenja znanja i iskustva sa studentima medicine i budućim zdravstvenim djelatnicima. Predavanje je zaključeno naglašavanjem potrebe učenja o emocionalnom i psihološkom razvoju djece unutar okvira medicinskog obrazovanja.

PREVMED

Nova generacija javnog zdravstva

Zita Vukšić, 4. godina Medicine
Lucija Skejić, 6. godina Medicine

U postCOVID eri i vremenu ubrzanog tehnološkog razvoja javno zdravstvo i infektologija nalaze se na presjeku znanosti, društva i svakodnevice. Pitanja koja su donedavno bila rezervirana za stručnjake danas sve više ulaze u širu javnost. Razumijevanje zdravlja postaje sve kompleksnije i važnije za svakodnevni život. U tom kontekstu prevencija i rano prepoznavanje bolesti dobivaju sve veću važnost. To je osobito izraženo kod kroničnih bolesti poput kardiovaskularnih, koje znatno opterećuju zdravstveni sustav. Naglasak se sve više pomiče s liječenja na očuvanje zdravlja i djelovanje prije nego što bolest nastane.

Iz takvog promišljanja nastala je javnozdravstveno-infektološka studentska sekcija PreVMed. Njezin je cilj povezivanje teorijskog znanja s praktičnim radom te aktivan doprinos zdravlju zajednice edukacijom, prevencijom i izravnim radom s populacijom. Sekciju je osnovala studentica medicine Zita Vukšić, koja obnaša funkciju predsjednice, uz potpredsjednicu Lauru Sušac i tajnicu Mariju Sučić. Rad sekcije odvija se pod mentorstvom doc. dr. sc. Mirele Pavičić Ivelje, izv. prof. dr. sc. Josipe Radić i prof. dr. sc. Ozrena Polašeka. Na poziv mentorice članice sekcije sudjelovale su na tečaju trajne medicinske edukacije „Škola infektologije ST-2026“, u organizaciji KBC-a Split i Fakulteta zdravstvenih znanosti Sveučilišta u Splitu. Tema tečaja, „Stare bolesti, nova stvarnost – (re)emergentne infektivne bolesti“, obuhvatila je suvremene izazove poput globalizacije, migracija i antimikrobne rezistencije. U sklopu programa predstavile su stručne prikaze slučajeva neurosifilisa, lepre i hripavca. U okviru stručnih aktivnosti izvan fakulteta članica sekcije sudjelovala je na simpoziju Kontroverz 2026 u Zagrebu. S pomoću interaktivnog formata predstavila je temu iz područja arterijske hipertenzije i kardioresnetaboličke medicine. Posebno je naglašena važnost donošenja kliničkih odluka u kontekstu njihovih dugoročnih javnozdravstvenih učinaka. U području javnozdravstvenog djelovanja sekcija je sudjelovala u akciji „Brini o jetri danas – spriječi rak sutra“, održanoj na splitskoj Rivi povodom Svjetskog dana jetre.

PREVMED

Akcija je provedena pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske u suradnji s KBC-om Split, Hrvatskim društvom za bolesti jetre „Hepatos“ te Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Tijekom akcije pregledana je 31 osoba FibroScan@uređajem, a više od 100 građana dobilo je stručno savjetovanje i edukaciju. Poseban naglasak stavljen je na rad u zajednici. U suradnji s Hrvatskim društvom za bolesti jetre „Hepatos“ članice sekcije sudjelovale su u aktivnostima terapijske zajednice „Papa Ivan XXIII.“ u okolici Vrgorca. Uz sudjelovanje u prikupljanju podataka, ostvarile su izravan kontakts korisnicima te stekle uvid u izazove života s ovisnostima.

PreVMed predstavlja inicijativu koja proizlazi iz znatnije, odgovornosti i potrebe za širim razumijevanjem medicine izvan teorijskih okvira. Usmjeren je na razvoj projekata u području prevencije, edukacije i rada s lokalnom zajednicom. Naglasak je na kontinuiranoj suradnji s relevantnim institucijama, osobito u radu s ranjivim i često zanemarenim skupinama. Sekcija je otvorena studentima medicine, farmacije i dentalne medicine te ostaje otvorena za buduće suradnje i daljnji razvoj inicijative.

4. ADRIATIC SYMPOSIUM O DEBLJINI

Suvremene terapijske mogućnosti i integrirani pristup liječenju debljine

Zita Vukšić, 4. godina Medicine

Lucija Skejić, 6. godina Medicine

Opatija, 24. – 26. travnja – 9. Kongres o debljini i 4. Adriatic Symposium o debljini u organizaciji Hrvatskog društva za debljinu HLZ-a tijekom trodnevnog programa okupili su više od 350 sudionika iz 15 zemalja potvrđujući važnost ovog skupa kao jedne od vodećih regionalnih platformi za razmjenu znanja u području debljine kao kompleksne kronične bolesti.

Debljina i dalje predstavlja jedan od najvećih javnozdravstvenih izazova današnjice, uz kontinuirani porast prevalencije i sve veći teret kroničnih bolesti. Posebno je istaknuta važnost rane prevencije, osobito u kontekstu dječje pretilosti, kao i potreba za multidisciplinarnim pristupom liječenju. Program kongresa bio je raznolik i sadržajno bogat, obuhvaćajući predavanja, debate, radionice i studentski program, s naglaskom na suvremene terapijske mogućnosti i integrirani pristup liječenju debljine.

U sklopu Early Career Symposiuma specijalizantica nefrologije dr. Marijana Vučković održala je predavanje „Obesity-Induced Hypertension“, a u nastavku programa moderirala je i studentska usmena izlaganja. U poster sekciji predstavljen je i zanimljiv prikaz kliničkog slučaja specijalizantice nefrologije dr. Marine Grubić. Stručni program dodatno je obogaćen sudjelovanjem izv. prof. prim. dr. sc. Josipe Radić u panel raspravi „Mediterranean Diet vs Low Carbohydrate High Fat Diet“, u kojoj su uspoređeni suvremeni pristupi prehrani u liječenju debljine. Među aktivnim sudionicima bila je i studentica 4. godine Medicinskog fakulteta u Splitu Zita Vukšić, ujedno predstavica novoosnovane javnozdravstveno-infektološke sekcije PrevMed. Pod mentorstvom izv. prof. prim. dr. sc. Josipe Radić predstavila je rad „Impact of Obesity on Cardiometabolic Profiles in Kidney Transplant Recipients: A Focus on Ambulatory Blood Pressure Monitoring and Lipid Parameters“. Za svoje izlaganje nagrađena je 2. mjestom za najbolje usmeno izlaganje, čime je dodatno istaknuta važnost uključivanja studenata u znanstveni rad i razvoj kliničkog razmišljanja.

Kongres je još jednom potvrdio kako debljina zahtijeva sustavan, dugoročan i multidisciplinarni pristup, uz naglasak na prevenciju, edukaciju i destigmatizaciju. Poruka iz Opatije jasna je – vrijeme je za odlučnije djelovanje.

Simbolično, završetak kongresa obilježen je zajedničkom usponom na Učku, čime su sudionici vlastitim primjerom istaknuli važnost tjelesne aktivnosti kao temeljnog dijela zdravog načina života.

HUMANIJADA 2026.

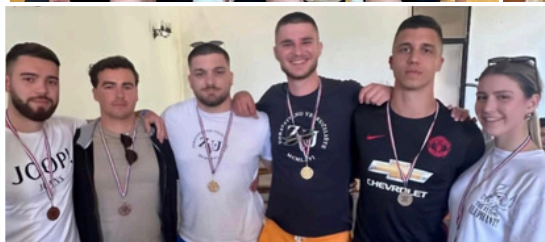
Svijet voli pobjednike

Stipe Beljan, 5. godina Dentalne medicine

Umag, 6. – 10. svibnja – Sudjelujući na Humanijadi, naši su studenti imali priliku upoznati kolege s drugih medicinskih fakulteta, steći nova prijateljstva i dodatno razviti zajedništvo u sportskim, zabavnim i društvenim aktivnostima.

Uz odličnu atmosferu i natjecateljski duh studenti Medicinskog fakulteta u Splitu ostvarili su sljedeće rezultate – u stolnom tenisu za muškarce srebro je osvojio Borna Vulić, ženska odbojkaška ekipa osvojila je prvo mjesto, a ekipnu pobjedu donijeli su i natjecatelji u pub kvizu.

U pikadu za muškarce zlato su osvojili Martin Pervan i Šime Stanković, a Karmelo Radić i Roko Ugrina osvojili su srebro. U trešeti su drugo mjesto osvojili Mario Karin i Ena Kurtić, a treće Mateo Raboteg i Antonio Rajić.

Osim sportskih i natjecateljskih aktivnosti, Humanijada je studentima pružila priliku za druženje, večernje izlaske i koncerte koji su dodatno doprinijeli stvaranju nezaboravnih uspomena i jačanju prijateljstava među studentima iz cijele Hrvatske. Za odličnu atmosferu tijekom večernjeg programa pobrinule su se i glazbene izvođačice Indira Levak, Minea i Maja Šuput, čiji su nastupi dodatno obilježili ovogodišnju Humanijadu.

Iz pub kviza ekipe ograđuju se uz napomenu da je boca pelina na fotografiji osvojena kao nagrada za osvojeno prvo mjesto na pub kvizu te nema nikakve veze s uobičajenim natjecateljskim pripremama.

Ponosni smo na naše studentice i studente koji su svojim trudom, zajedništvom i sportskim duhom ponovno pokazali kako Medicinski fakultet u Splitu uspješno predstavlja svoje vrijednosti i izvan nastavnih aktivnosti.

STUDENTSKA SEKCIJA ZA KLINIČKE VJEŠTINE – MEDIKUS

Radionica venepunkcije i edukacija „Probudi heroja”

Ivan Gudelj, 2. godina Medicine

Split, 9. travnja – Sekcija za kliničke vještine nastavila je tijekom ljetnog semestra s organizacijom praktičnih radionica usmjerenih na razvoj vještina koje predstavljaju važan dio svakodnevnog rada budućih liječnika. Jedna od najposrećenijih aktivnosti bila je radionica venepunkcije i uspostave venskog puta.

Radionica je okupila četrdesetak studenata medicine te je zbog velikog interesa organizirana u dva termina, na hrvatskom i engleskom jeziku. Sudionici su imali priliku upoznati teorijske osnove venepunkcije i uspostave venskog puta, a zatim stečena znanja primijeniti u praktičnome radu na simulacijskim modelima, kao i na kolegama koji su bili voljni. U sigurnom i poticajnom okružju Centra za kliničke vještine studenti su uvježbavali pravilnu tehniku izvođenja postupka, razvijali sigurnost u radu te usvajali principe dobre kliničke prakse.

Venepunkcija i uspostava venskog puta među najčešće su izvođenim medicinskim postupcima u kliničkom radu te predstavljaju neizostavnu vještinu u brojnim područjima medicine, osobito u hitnim stanjima i bolničkom liječenju. Upravo zato ovakve radionice studentima pružaju vrijednu priliku za rano stjecanje praktičnog iskustva i samopouzdanja prije ulaska u kliničku praksu.

Radionicu je organizirala Studentska sekcija za kliničke vještine, uz suorganizaciju Odbora za ljudska prava i zaštitu zdravlja EMSA-e Split. Velik odaziv studenata još je jednom potvrdio važnost ovakvih edukativnih aktivnosti te interes studenata za dodatno usavršavanje i kvalitetu rada ove Sekcije.

Probudi heroja - javnozdravstvena edukacija koja spašava živote

Uz edukacije usmjerene studentima medicine, članovi Sekcije za kliničke vještine zajedno s drugim sekcijama i udrugama aktivno sudjeluju i u javnozdravstvenim projektima namijenjenim široj zajednici. Jedan od takvih projekata je i „Probudi heroja”, inicijativa čiji je cilj educirati građane o osnovnim postupcima održavanja života i pravilnom postupanju u hitnim situacijama. Praktičnim demonstracijama i interaktivnim radionicama uči se kako prepoznati određena hitna stanja u kojima laici svojom reakcijom mogu spasiti život, provode se preventivne aktivnosti na području grada te se organiziraju okrugli stolovi i različite edukativne aktivnosti namijenjene građanstvu. Osim što ovakve aktivnosti predstavljaju važan doprinos promociji zdravlja i zdravstvenoj pismenosti građana, studentima omogućuju razvoj komunikacijskih i edukacijskih vještina koje će im biti iznimno korisne tijekom budućeg profesionalnog rada.

NATJECANJE MLADIH HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA

U ulozi sudaca i koordinatora

Ivan Gudelj, 2. godina Medicine

Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa i ove je godine okupilo učenike osnovnih i srednjih škola iz cijele Hrvatske, pružajući im priliku da pokažu savladano znanje iz prve pomoći, humanitarnog prava te povijesti idjelovanja Crvenog križa. U provedbi natjecanja važnu su ulogu imali i studenti Medicinskog fakulteta, koji su sudjelovali kao suci na praktičnim radilištima prve pomoći.

Troje dugogodišnjih pripadnika Hrvatskog Crvenog križa, svatko u svojem gradu i svatko u drugačijoj ulozi, Pelegrina, Anamarija i Ivan, pratili su ekipe na njihovim radilištima. Započinjemo u Trogiru – kao dugogodišnja volonterka i edukatorica, **Pelegrina Celio Cega** bila je glavna sutkinja na praktičnom radilištu, dok je u Zagrebu mjesto u sudačkom timu zauzela **Anamarija Krajačić**. Osim toga, Anamarija je imala ulogu kao dio logističkog tima na lokaciji natjecanja. A kada se vratimo kući, u "najlipši grad na svitu", čeka nas **Ivan Gudelj**, koji je svoj put u Crvenom križu započeo prije gotovo 10 godina. Na ovogodišnjem natjecanju obnašao je dužnost glavnog suca na radilištu prve pomoći, a uz to je koordinirao rad svih sudaca uključenih u provedbu natjecanja na području Gradskog društva Crvenog križa Split. Njegova je zadaća bila osigurati ujednačeno ocjenjivanje, koordinirati rad sudaca te pomoći da natjecanje protekne prema predviđenim standardima.

Sudjelovanje studenata medicine u ovakvim aktivnostima predstavlja vrijedan oblik stručnog i osobnog razvoja. Osim što prenose znanje mlađim generacijama, studenti dodatno usavršavaju vlastite vještine procjene, komunikacije i rada u timu. Natjecanje mladih Hrvatskog Crvenog križa još jednom je pokazalo koliko su volontiranje, edukacija i humanost važan dio profesionalnog puta budućih zdravstvenih djelatnika.

Ponosni smo na naše studente koji svojim angažmanom van fakultetskih obveza nastavljaju promicati vrijednosti humanosti te dostojno predstavljaju Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu.

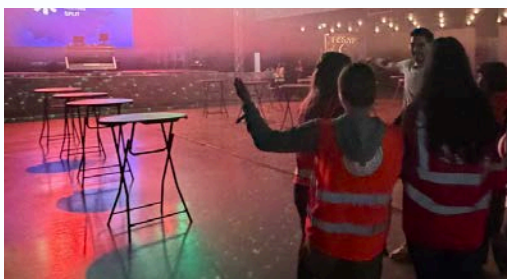
ERASMUS GENERATION MEETING SPLIT 2026

Tu smo kada zatreba!

Ivan Gudelj, 2. godina Medicine

Split, 16 – 19. travnja – Tijekom četiri dana u travnju Split je postao središte europske studentske zajednice ugovivši Erasmus Generation Meeting (EGM), najveću studentsku konferenciju u Europi. 1500 sudionika, volontera, organizatora i gostiju iz brojnih europskih zemalja boravilo je u gradu podno Marjana, gdje su na predavanjima, radionicama, kulturnim sadržajima i društvenim događanjima isticali vrijednosti međunarodne suradnje, mobilnosti i aktivnog građanstva.

Iza uspješne organizacije ovako velikog događaja stajao je velik broj pojedinaca i timova, koji su neumorno radili kako bi konferencija protekla sigurno i bez poteškoća. Među njima posebno mjesto zauzeli su studenti našeg Fakulteta, koji su svojim znanjem, odgovornošću i predanošću dali izniman doprinos sigurnosnom aspektu konferencije. Dvadesetak studenata medicine bilo je uključeno u sustav pružanja prve pomoći tijekom cijelog trajanja događaja. Njihova prisutnost na terenu omogućila je brzu reakciju u hitnim situacijama, ali i dodatni osjećaj sigurnosti svim sudionicima konferencije. Studenti su pokazali visoku razinu profesionalnosti, komunikacijskih vještina i spremnosti na djelovanje u zahtjevnim okolnostima potvrđujući kvalitetu obrazovanja koje stječu tijekom studija te vrijednost praktičnih iskustava izvanstavnih aktivnosti. Konferencija se odvijala na čak četiri lokacije u gradu – na splitskoj Rivi, Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, Studentskom centru Split na Kampusu te u klubu Porat. Takva prostorna raspoređenost zahtijevala je pažljivo planiranje, koordinaciju i stalnu prisutnost educiranih timova prve pomoći. Studenti medicine djelovali su na svim lokacijama, raspoređeni na sigurnosnim punktovima (Safety Point) i u mobilnim timovima koji su bili spremni intervenirati u svakom trenutku.

Posebno zahtjevan segment organizacije odnosio se na većernje programe i događanja s velikim brojem sudionika. Ispred kluba Porat uspostavljen je trijažni centar u šatoru Gradskog društva Crvenog križa Split, opremljen za prijem pet ležećih i pet sjedećih pacijenata. Ovaj je centar predstavljao važnu kariku u sustavu sigurnosti konferencije te je omogućavao pravovremenu procjenu i zbrinjavanje osoba kojima je bila potrebna medicinska pomoć. Studenti medicine na događaju su sudjelovali kao volonteri CroMSIC-a pod okriljem timova Gradskog društva Crvenog križa Split. Timove prve pomoći činilo je četrdesetak volontera i djelatnika Crvenog križa te studenata medicine, koji su zajedničkim radom osigurali kontinuiranu podršku tijekom sva četiri dana konferencije.

Koordinacija tako velikog broja ljudi i aktivnosti zahtijevala je iznimne organizacijske sposobnosti i iskustvo rada u kriznim i dinamičnim situacijama. Ključnu ulogu u tome imao je Ivan Gudelj, student medicine i predstavnik Gradskog društva Crvenog križa Split, koji je kao koordinator vodio sve timove zadužene za pružanje prve pomoći. Zahvaljujući organizaciji, jasnoj komunikaciji i kontinuiranoj prisutnosti na terenu, osiguran je učinkovit sustav rada na svim lokacijama konferencije. Dodatnu podršku organizaciji pružila je Anamarija Krajačić, koja je organizirala volontere CroMSIC-a i njihov raspored tijekom trajanja događaja. Opseg posla koji su studenti i ostali članovi timova odradili tijekom konferencije najbolje ilustriraju brojke. U četiri dana zabilježeno je više od stotinu intervencija različitih kategorija – od manjih ozljeda i zdravstvenih tegoba do složenijih stanja koja su zahtijevala dodatnu medicinsku obradu. Oko četrdeset sudionika zahtijevalo je dulju skrb zbog različitih razloga, uključujući gušenja, trovanja hranom ili alkoholom, bolove u leđima, prijelome, otvorene ozljede glave te napadaje panike i druga akutna stanja. Manji broj sudionika transportiran je u Klinički bolnički centar Split radi daljnje dijagnostike i liječenja. Unatoč ozbiljnosti pojedinih slučajeva, zahvaljujući brznoj reakciji timova prve pomoći i učinkovitoj suradnji s hitnim službama, nijedan sudionik nije zahtijevao dugotrajno bolničko liječenje. Svi su pravovremeno zbrinuti i dobili potrebnu medicinsku skrb, što predstavlja najbolju potvrdu kvalitete i organiziranosti cjelokupnog sustava osiguranja događaja. Posebno impresivan podatak odnosi se na ukupan broj odrađenih volonterskih sati. Četrdesetak članova timova prve pomoći tijekom četiri dana konferencije ostvarilo je više od 2720 sati rada. Iza te brojke kriju se brojna dežurstva, pripreme, koordinacijski sastanci, logistički izazovi i neprekidna spremnost na djelovanje. Riječ je o iznimnom doprinosu koji svjedoči o visokoj razini društvene odgovornosti i humanitarnom angažmana

naših studenata. Sudjelovanje na Erasmus Generation Meetingu studentima medicine pružilo je jedinstvenu priliku za stjecanje praktičnih iskustava u stvarnim uvjetima rada. Osim primjene medicinskih znanja i vještina prve pomoći, studenti su razvijali sposobnosti timskog rada, donošenja odluka pod pritiskom, komunikacije s pacijentima različitih nacionalnosti te suradnje s drugim službama uključenima u osiguranje događaja. Upravo su takva iskustva često neprocjenjiv dodatak formalnom medicinskom obrazovanju i važan korak u profesionalnom razvoju budućih liječnika. S ponosom pratimo uspjehe i aktivnosti svih studenata Fakulteta koji svojim angažmanom promoviraju vrijednosti humanosti, stručnosti i društvene odgovornosti. Njihovo sudjelovanje u osiguranju najveće europske studentske konferencije još je jednom pokazalo kako studenti medicine predstavljaju važan oslonac zajednici te kako stečena znanja uspješno primjenjuju u stvarnim situacijama na dobrobit svih građana i posjetitelja grada Splita.

Erasmus Generation Meeting 2025 ostat će zapamćen kao jedan od najvećih međunarodnih događaja održanih u Splitu posljednjih godina, a doprinos studenata medicine sigurnosti i uspješnoj provedbi konferencije predstavlja razlog za ponos cijelog Fakulteta.

DAN PARODONTNOG ZDRAVLJA 2026.

Čuvajmo osmijeh!

Stipe Beljan, 5. godina Dentalne medicine

Split, 8. – 9. svibnja – I ove godine udruga PreventiST u suradnji s Katedrom za parodontologiju MEFST-a i Hrvatskim parodontološkim savezom organizirala je Dan parodontnog zdravlja. Događaj je ujedno označio i neformalni početak samostalnosti studija Dentalne medicine pri splitskom sveučilištu.

Parodontne bolesti, poput gingivitisa i parodontitisa, među najčešćim su kroničnim bolestima današnjice te predstavljaju znatan javnozdravstveni problem zbog utjecaja na oralno i opće zdravlje. Upravo se zato svake godine 12. svibnja obilježava Dan parodontnog zdravlja, globalna inicijativa kojoj je cilj podizanje svijesti o važnosti očuvanja zdravlja parodonta, prevencije bolesti i usvajanja zdravih životnih navika.

Studenti Udruge studenata dentalne medicine Split – PreventiST, u suradnji s Hrvatskim parodontološkim društvom i Katedrom za parodontologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i ove su godine obilježili Dan parodontnog zdravlja edukativnim i javnozdravstvenim aktivnostima namijenjenim doktorima dentalne medicine, studentima i građanima.

Program je započeo stručnim predavanjima održanim u Mediteranskom institutu za istraživanje života. Dr. sc. Ana Glavina i Josipa Demo govorile su o utjecaju pušenja klasičnih cigareta i grijanih duhanskih proizvoda na zdravlje usne šupljine, ističući pušenje kao jedan od najvažnijih čimbenika rizika za razvoj parodontnih bolesti. Doktorice dentalne medicine Sara Josipa Bučan i Katja Jurković predstavile su povezanost životnih navika s razvojem i progresijom parodontitisa, a studentice Valentina Bulić, Monika Markulin i Nika Vajda prikazale su rezultate istraživanja o općoj i oralnoj zdravstvenoj pismenosti studenata Sveučilišta u Splitu.

Sljedećeg dana na splitskoj Rivi održana je javnozdravstvena akcija za građane svih dobnih skupina. Posjetitelji su imali priliku sudjelovati u edukacijama o oralnoj higijeni i prevenciji karijesa, savjetovati se o parodontnim bolestima i njihovim čimbenicima rizika te obaviti kratku procjenu parodontnog zdravlja. Posebna pozornost bila je posvećena najmlađima, koji su na radionicama i interaktivnim aktivnostima učili o važnosti pravilnog održavanja oralne higijene.

Ovom akcijom studenti i nastavnici nastojali su dodatno osvijestiti građane o povezanosti oralnog i općeg zdravlja te važnosti redovitih preventivnih pregleda i zdravih životnih navika u očuvanju parodontnog zdravlja.

DentiST – mjesto susreta studenata, znanja i struke

Stipe Beljan, 5. godina Dentalne medicine

Časopis DentiST, pokrenut 2012. godine na inicijativu tadašnjih studenata dentalne medicine s Mateom Milošem kao prvim glavnim urednikom, razvio se u jedinstven obrazovni projekt koji spaja akademsku izvrsnost i inovativne pristupe poučavanju. Nakon višegodišnje stanke časopis je ponovno aktiviran te nastavlja svoju misiju kao studentska platforma koja potiče kritičko razmišljanje i aktivno sudjelovanje u stvaranju nastavnih sadržaja.

DentiST u nastavi

„Svrha je časopisa potaknuti studente na kritičko razmišljanje”, ističe urednik Stipe Beljan. DentiST je pritom više od studentske publikacije – riječ je o nastavnoj metodologiji u kojoj studenti aktivno sudjeluju u stvaranju nastavnih materijala, jer se znanje najdublje usvaja aktivnim radom i istraživanjem.

Sadržaj 11. broja

Jedanaesti broj donosi raznolike stručne i studentske radove iz područja dentalne medicine, s naglaskom na događanja iz akademske godine 2024./2025. Objavljena su dva pregledna stručna članka te sedam prikaza slučajeva s različitih studentskih kongresa i stručnih događanja. Posebno se ističe rad studenata medicine, čiji je prikaz slučaja nagrađen kao najbolja studentska prezentacija na kongresu MedLaw 2.0. Također, dio sadržaja čine i poster-prezentacije s Prve digitalne konferencije dentalne protetike Alpe-Adria regije, čime se dodatno naglašava interdisciplinarni i regionalni karakter studentskih aktivnosti. Ukupno je u pripremi i izradi radova sudjelovalo više od dvadeset autora, što potvrđuje široku uključenost studenata u stvaranje sadržaja časopisa.

Stručni standard i recenzijski postupak

DentiST se razvija kao studentski projekt koji primjenjuje recenzijske standarde stručnih časopisa. Svi radovi prolaze dvostruku slijepu recenziju, pri čemu su recenzenti nastavnici i stručnjaci s različitih fakulteta, a identitet autora i recenzenata ostaje anoniman. Takav pristup osigurava visoku razinu kvalitete i objektivnosti, uz istodobno pružanje iskustva akademskog pisanja i recenzijskog procesa studentima. Čemu je glavni urednik

Stipe Beljan, zajedno s Lanom Bebić, Izabelom Kremer, Katarinom Marić i Emom Miščević. Urednički tim zajednički sudjeluje u cjelokupnom uredničkom i organizacijskom procesu – od zaprimanja i koordinacije radova, komunikacije s autorima i recenzentima do završne uredničke obrade i pripreme časopisa za objavu. Struktura uredništva tijekom godina prilagođavala se potrebama rada i kontinuiteta časopisa, pri čemu se naglasak uvijek stavlja na timski rad studenata i jasno definirane uredničke uloge. Takvom organizacijom osigurava se stabilnost projekta, ali i visoka razina akademske i tehničke kvalitete. Urednički rad odvija se u suradnji s nastavnicima i vanjskim stručnjacima koji sudjeluju u recenzijskom procesu, čime se dodatno jača znanstveni i stručni karakter časopisa.

Fokus na domaće izdavaštvo

DentiST izlazi isključivo na hrvatskom jeziku te predstavlja važan doprinos domaćem stručnom izdavaštvu u području dentalne medicine. Iako nije primarno usmjeren na međunarodnu indeksaciju, njegova uloga u obrazovnom procesu ostaje bitna. Ovim projektom potvrđuje se da studentsko izdavaštvo može biti ozbiljan akademski alat koji razvija kritičko mišljenje, istraživačke vještine i aktivno sudjelovanje u stvaranju znanja.

Pogled prema budućnosti

Dok DentiST nastavlja svoju misiju povezivanja studenata, znanja i struke, studij Dentalne medicine ulazi u posebno i povijesno razdoblje svoga razvoja. Osnivanjem samostalne sastavnice Sveučilišta u Splitu otvaraju se nove mogućnosti za napredak, suradnju i akademsku izvrsnost. S iskrenim optimizmom gledamo prema budućnosti te svim studentima, nastavnicima i djelatnicima želimo mnogo uspjeha, entuzijazma i zajedničkih postignuća u godinama koje dolaze.

DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

u akademskoj godini 2025./2026.

REKTOROVA NAGRADA ZA IZVRSNOST

- Dora Martić
- Roko Šantić
- Vlade Babić
- Karlo Dužević
- Katarina Barić
- Dora Bralić
- Josip Bartulović
- Nora Bonačić
- Barbara Badrov
- Tonći Kaselj
- Luka Josip Ledenko
- Magdalena Čulina
- Tina Golub

REKTOROVA NAGRADA ZA POSEBNA POSTIGNUĆA

- Gordan Ćurin
- Ivan Bućan
- Stipe Beljan, Dora Franka Frankić, Ela Karadžole, Luka Kolić, Nicole Kozina, Julija Šaravanja i Nika Vajda

Naš nekadašnji student, a danas liječnik i specijalizant medicinske genetike KBC-a Split, odlučio je podijeliti s nama uspomenu na „tegebne“ trenutke usvajanja gradiva iz kolegija Medicinska kemija i biokemija, ili preciznije da budemo – pripreme za usmeni ispit iz Biokemije. Napor i strepnje studiranja pretočio je u stihove i tako urezao emotivni trag u svoj životni put na kojem biokemija igra esencijalnu ulogu. Nije to bila njegova svakidašnja jadikovka, već više oda trnju koje vodi do poluoksidativnih zvijezda znanja.

POETA
MESTO

Spasonosni put

Da me bar pita nešto o zamjeni glutamata i valina,
Ne daj Bože da bude spasonosni put sinteze
pirimidina,
Nešto tipa porasta eritrocita s porastom nadmorskih
visina,
Ali nikako beta oksidacija masnih kiselina.
Da me pita ono što sam objašnjavao kolegici Marti,
Rasprostranjenost srpaste anemije jednaka je malarije
Gledajuć po geografskoj karti.

Al nek pita šta god oće.

Učio sam čak i po vikende cile,
Gradivo je na hrvatskom, al su neke prezenatcije i na
Engleskom bile.

HEM oxigenation, biliverdin reductation -
Ispale mi oči gledajući u te, Powerpoint presentation.

Lošu ocjenu ne volim čuti čak ni u šali, ali kako
Kad je moj K_m za njih u stvarnosti jako mali.

Ante Tavra